

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BİLSEM'DE GÖREV YAPAN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN
ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÇALGI EĞİTİMİNE
YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Çiğdem KARAGÜN

Denizli-2022

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BİLSEM'DE GÖREV YAPAN MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÜSTÜN
YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÇALGI EĞİTİMİNE YÖNELİK
GÖRÜŞLERİ

Çiğdem KARAGÜN

Danışman

Prof. Dr. Ufuk YAĞCI

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İmza

Çiğdem KARAGÜN

TEŐEKKÖRLER

Araştırmanın planlanması ve gerçekleştirilmesi aşamasında, başlangıcından sonuçlandırılmasına kadar vermiş olduğu akademik desteğiyle bu sũreci kolaylaştıran, bana yol gũsteren, retmenliği, sabrı ve bilgeliğiyle gũvenini her zaman hissettiğim değerli hocam ve danışmanım Sayın Prof. Dr. Ufuk Yağcı'ya, karşılaştığım gũlũkleri aşmamda özveriyle destek olan eşim Görkem Karagũn'e, varlığı ile bana umut olan biricik oğlum Uzay'a yaşamım boyunca en bũyũk gũ, destek ve eğitimi kendilerinden aldığım, annem Nigar Kabadayı, babam Kazım Kabadayı ve kardeşim Hayal'e sonsuz teőekkũr ederim.

Çiğdem Karagũn

ÖZET

Bilsem’de Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocukların Çalgı Eğitimine Yönelik Görüşleri

KARAGÜN, Çiğdem

Yüksek Lisans Tezi, Güzel Sanatlar Eğitimi ABD,

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ufuk YAĞCI

Ocak 2022, 89 sayfa

Bu araştırmada, Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin, üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik görüşleri ve önerilerini alarak mevcut durumu tespit etme ve muhtemel sorunların çözümüne yönelik öneriler sunma amaçlanmıştır. Bu amaçtan yola çıkarak Türkiye genelinde BİLSEM’de çalgı dersleri veren, ulaşılabilen on müzik öğretmeniyle, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler nitel olarak analiz edilip yorumlanmıştır. Sonuç olarak BİLSEM’de müzik dersleri kapsamında müfredatta resmi olarak yer almasa da çalgı derslerinin uygulandığı, katılımcıların müzik ders saatlerinin bir kısmını kendi inisiyatiflerine göre çalgı derslerine ayırdığı, bazı BİLSEM’lerde çalgı dersleri için şartların oldukça uygun olduğu fakat bazılarında çalgı dersliği, gerekli çalgılar ve çalgı öğretmeni sayılarında yetersizlikler olduğu, çalgı derslerine yönelik müfredatın olmamasının öğretmenlere öğrenci bazında eğitimin kişiselleştirilmesi adına esneklik ve avantajlar sağladığı fakat uygulamada zaten yer alan çalgı derslerinin resmi olarak da kabul edilip uzmanlar tarafından esnetilebilir bir müfredat hazırlanmasının eğitimde birliği sağlayabileceği ve verimliliği arttırabileceği görülmüştür. Bu sonuçlardan yola çıkarak üstün yetenekli öğrencilere çalgı eğitimi veren öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim verilmesi, müzik öğretmenliği programlarında bu konuda derslerin yer alması, BİLSEM öğretmenleri seçilirken ve atamaları yapılırken çalgı durumlarının da göz önünde bulundurulması önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: BİLSEM, üstün yetenekli, çalgı eğitimi, müzik eğitimi

ABSTRACT

Opinions of Music Teachers Working at Bilsem on Instrument Education of Gifted Children

KARAGÜN, Çiğdem

Ph.D. Dissertation in Educational Sciences,
Educational Administration, Supervision, Planning and Economics
Supervisor: Prof. Dr. Ufuk YAĞCI

January 2022, 89 pages

This research aims to determine the current situation and offer suggestions for possible problems by taking the opinions and recommendations of the music teachers working in BİLSEM, which is affiliated with the Ministry of National Education, about the instrument education of gifted children. Using a semi-structured interview form, based on this purpose, interviews were conducted with ten accessible music teachers who gave instrument lessons in BİLSEM throughout Turkey. The obtained data were analyzed and interpreted qualitatively. As a result, although it is not officially included in the curriculum within the scope of music lessons, in BİLSEM, instrument lessons are applied, the participants allocate some of their music lesson hours to instrument lessons according to their own initiative, and in some BİLSEMs, the conditions for instrument lessons are pretty suitable. Still, in some of them, instrument classrooms, necessary instruments. It has been seen that there are inadequacies in the number of instrument teachers. The absence of a curriculum for instrument lessons provides flexibility and advantages to teachers in personalizing education based on students. Still, it has been seen that the preparation of a curriculum that experts can stretch can ensure unity in education and increase productivity. Based on these results, it has been suggested that in-service training should be given to teachers who provide instrument training to gifted students, that courses on this subject should take place in music education faculties, and that the instrument status should be taken into account when selecting and appointing BİLSEM teachers.

Keywords: BİLSEM, gifted children, instrument education, music education

İÇİNDEKİLER LİSTESİ

TEŞEKKÜRLER.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER LİSTESİ.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Alt Problemler.....	2
1.4. Amaç	3
1.5. Önem.....	3
1.6. Sayılıtlar	3
1.7. Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Kuramsal Çerçeve.....	5
2.1.1. Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi	5
2.1.2. Bilim Sanat Merkezi	6
2.1.3. Müzik Eğitimi	7
2.1.4. Genel Müzik Eğitimi	7
2.1.5. Üstün Yetenekli Çocuklarda Müzik Eğitimi	8
2.2. İlgili Araştırmalar	9
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	16
3.1. Araştırmanın Modeli.....	16
3.2. Evren ve Örneklem	16
3.3. Verilerin Toplanması	16

3.4. Verilerin Analizi	17
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	18
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	18
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	27
4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	32
4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	35
4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	42
4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular	47
4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	52
4.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	59
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular	63
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	67
KAYNAKÇA	71
EKLER	74
Ek 1. Görüşme Açıklaması	74
Ek 2. Uzman Görüşü Formu	77
ÖZGEÇMİŞ	78

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3. 1. <i>Katılımcıların demografik verileri</i>	16
Tablo 4. 1. <i>Birinci alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	26
Tablo 4. 2. <i>İkinci alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	30
Tablo 4. 3. <i>Üçüncü alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	34
Tablo 4. 4. <i>Dördüncü alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	40
Tablo 4. 5. <i>Beşinci alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	46
Tablo 4. 6. <i>Altıncı alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	51
Tablo 4. 7. <i>Yedinci alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	57
Tablo 4. 8. <i>Sekizinci alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	62
Tablo 4. 9. <i>Dokuzuncu alt probleme yönelik katılımcı görüşlerinin analizi</i>	65

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, alt problemler, çalışmanın amacı, önemi, sayıtları ve sınırlılıkları ele alınmıştır.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, bireylerin gelişen ve değişen dünya ihtiyaçlarına göre kendilerini bilgi, beceri, değerler ve inançlarla donatabildiği; çağdaş eğitim anlayışına göre yeteneklerini fark ederek bunları geliştirebildiği önemli bir süreçtir.

Müzik eğitimi ise bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir (Uçan, 2005). Müzik eğitimi, okul öncesi dönemde başlayıp, bireyin eğitim hayatı boyunca akademik eğitiminin yanı sıra aşamalı olarak devam etmesi gereken; bireyi kültürel ve sanatsal açıdan besleyen, zekâ gelişiminden akademik başarıya birçok alanda olumlu etkileyen bir süreçtir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) müzik ders programlarının hedefinin, uygar insan yetiştirmede çocuğu ya da genci her yönüyle tamamlamak amacıyla kulağını, sesini eğitmek ve ona genel bir müzik kültürü kazandırmakla beraber, müzikal yönden diğerlerinden farklı yeteneklere sahip olan öğrencilerin saptanması ve yönlendirilmesi gibi, baştaki hedefi bütünüleyen yeni düşünce ve yaklaşımları içermesi gerekir (Tufan, 1992).

Bunun yanında toplumun bir kesimini kapsayan diğer öğrencilerden farklı yetenek ve özelliklere sahip öğrenciler de bulunmaktadır. Bu öğrencilerin kendi yetenek düzeylerine göre eğitim alması gereklidir. Özel eğitim, gelişim açısından eğitim hizmetleri ile karşılanamayan çocuklara yönelik verilen eğitim olarak tanımlanabilir (Enç, 2004). Bazı özel yetenekli çocuklar sanat ve zihinsel alanlardaki gelişimlerinin ailelerinin imkânları doğrultusunda gidermeye çalışırken bazıları ise imkân kısıtlılığı nedeni ile kendilerini geliştirememektedirler. Ayrıca aile, çocuğunun üstün yetenekli olup olmadığını da bilemeyebilir. Bu nedenle özel yetenekli çocuklara özel eğitim imkânı verilmelidir (Gökdere ve Çepni, 2004).

Ülkemizde özel yeteneklilere yönelik çalışmaların yakın bir dönemde hız kazanmaya başlaması ile onlara en uygun çalışma ortamı sunularak, bu çocukların kendilerine, topluma ve ülkemize faydalı olabilecek birer bilim insanı ve sanatkâr olması yönünde kazanma yoluna gidilmiştir (Camcı, 2011). Bu çocukların eğitimi itina ile ele alınmalı yetiştirilmeli ve en doğru mesleki alanlara yönlendirilmelidir (Kulaksızoğlu, 2004). Özel yetenekli öğrenci tanılandıktan sonra yetenek gelişiminin en iyi şekilde karşılanması için çalışmalar

yapılmalı ve bu doğrultuda zenginleştirme, hızlandırma ve gruplama şeklinde özel eğitim hizmetleri sunulmalıdır (Ersoy ve Avcı, 2004).

Ülkemizde Cumhuriyet Dönemi ile birlikte üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda ilk olarak 1929 yılında 1416 sayılı “Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebeler Hakkında Kanun” çıkarılmış, bunun ardından 7 Temmuz 1948 tarihinde ise halk arasında “Harika Çocuklar Kanunu” adıyla anılan 5248 sayılı yasa çıkarılmıştır (Yavuzylmaz, 2012). 1956 yılında yürürlüğe konan 6660 sayılı “Güzel Sanatlarda Fevkalade İstidat Gösteren Çocukların Devlet Tarafından Yetiştirilmesi Hakkında Kanun” müzik ve resim alanında üstün yeteneği erken yaşta tanılanan bireylerin yurt dışına gitmeleri sağlanmış fakat 1977’de bu kanun dondurulmuştur (Levent, 2011).

Günümüzde ise üstün yetenekli bireylerin eğitimi adına birçok sivil toplum kuruluşu ve özel eğitim kurumu ülkemizde faaliyet göstermektedir. Devlet kurumlarında ise üniversiteler, ortaöğretim kurumları, ilköğretim kurumlarının yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde öne çıkmaktadır.

Eğitimin bireysel olduğu, gelişen ve değişen şartlar ile yeni teknolojik gelişmelere uyum sağlamak zorunda olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Buradan yola çıkarak her eğitim kurumunun hem öğretmen bazında hem de kurumsal bazda yeterliklerini sorgulayarak gelişimini kontrol altında tutması ve ilerletmesi gerekmektedir. Bu tespit ve kontrol süreci ise bilimsel veriler ve yöntemlerle yapılmalıdır. Özel ve bireysel eğitim gerektiren kurumlarda bu süreç bir nebze daha önem kazanmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

“BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik görüşleri nelerdir?” sorusu bu araştırmanın ana problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.3. Alt Problemler

Problem cümlesinden yola çıkarak bu çalışmada şu alt problemler doğrultusunda bulgular toplanacaktır:

1.3.1. BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin BİLSEM’deki müzik derslerinin işlenişine yönelik görüşleri nelerdir?

1.3.2. BİLSEM’de çalgı eğitimi veren öğretmenler çalgı öğretimine yönelik kendilerini

eğitim ve kişisel donanımlar bakımından yeterli buluyorlar mı?

- 1.3.3. BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenleri üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik daha önce eğitim almışlar mı?
- 1.3.4. BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin çalgı öğretime yönelik yeterlikleri konusundaki görüşleri nelerdir?
- 1.3.5. BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin BİLSEM’deki üstün yetenekli öğrencilerin çalgı eğitimine yönelik görüşleri nelerdir?
- 1.3.6. BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin BİLSEM’lerde uygulanan çalgı eğitimi müfredatlarına yönelik görüşleri nelerdir?
- 1.3.7. BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin BİLSEM’lerde uyguladıkları çalgı eğitiminde kullandıkları çalgı metotlarına yönelik görüşleri nelerdir?
- 1.3.8. BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin BİLSEM’lerde uygulanan haftalık çalgı ders saatine yönelik görüşleri nelerdir?
- 1.3.9. BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin buldukları kurumdaki araç, gereç ve fiziki koşulların yeterliliğine yönelik görüşleri nelerdir?

1.4. Amaç

Araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin, üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik görüşleri ve önerilerini alarak mevcut durumu tespit etmek ve muhtemel sorunların çözümüne yönelik öneriler sunmaktır.

1.5. Önem

Bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin, üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik bilgi düzeylerinin tespit edilip muhtemel sorunlara yönelik çözüm önerileri sunulması açısından önem taşımaktadır.

1.6. Sayıtlar

Bu araştırmada; örneklem grubunun evreni yansıttığı, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin verdiği cevapların gerçeği yansıttığı ve samimi olduğu, araştırmada izlenen yöntemin araştırmanın amacına ve konusuna uygun olduğu varsayımından hareket edilmiştir.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma Türkiye genelinde BİLSEM’de çalgı dersleri veren, ulaşılabilen 10 müzik öğretmeniyle sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili literatür bilgisi taranarak araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

2.1.1. Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi

Alanında uzman kişilerin ortak kanaatleriyle diğer insanlardan daha üstün yeteneklere sahip olduğu belirlenen bireyler, üstün yetenekli bireyler olarak tanımlanırlar. Üstün yetenekli bireylerin normal bireylerden daha farklı bir eğitim sürecinden geçmesi gerekir (Passow, 1981). Üstün yetenekli bireylerin özellikle; yetenek, yaratıcılık ve motivasyon konularında diğer bireylerin üzerinde performans gösterdiği görülmüştür (Renzulli, 1986).

Üstün yetenek kavramı ilk olarak standart zekayla bir tutulmuş fakat zamanla davranışsal alanlar göz önüne alınarak farklılıkları ortaya konulmuştur. Genel zekâsı yüksek olan her bireyin sanat ve sosyallik gibi alanlarda yeterli olmaması gibi örnekler üstün yeteneğin boyutlarını araştırmaya yönlendirmiştir.

Üstün yetenekli bireylerin belirlenmesinde, bireyin üstün yeteneğine göre pek çok farklı ölçe araçları geliştirilmiştir. Cutts ve Moseley (2001) gibi bazı araştırmacılar ise üstün yeteneğin standartlaşmaması gerektiğini, her bireyin kendine özgü üstün yetenekler sergileyebileceğini savunarak üstün yetenek ölçeklerini kabul etmemişlerdir.

McPherson'a (2007) göre ise üstün yetenekli bireyleri diğer bireylerden ayıran üç ana faktör bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, üstün yetenekli bireylerin diğer bireylere nispeten daha hızlı ve kolaylıkla öğrenme becerileridir. Bu şekilde verilmiş görevleri diğerlerinden daha hızlı tamamlarlar. İkinci olarak üstün yetenekli bireyler çözülmesi gereken durumları mantıksal adımlarla değil sezgisel adımlarla çözerler. Üçüncü ve son en önemli özellikleri ise odaklanma becerilerinin dış dünyadan soyutlanabilme derecesinde olmasıdır.

Müzik alanında üstün yetenek kavramının belirlenmesinde McPherson ve Williamon (2006) sekiz ayrı üstün yetenek belirlemişlerdir. Bunlar, performans, doğaçlama, besteleme, düzenleme, analiz etme, değerlendirme, yönetme ve öğretmedir. Bu sekiz ana müzik becerisinin bir veya birkaçında üstün yetenek sergileyen bireyler müzik alanında üstün yetenekli kabul edilirler.

Günümüzde Türkiye'de üstün yetenekli bireylerle ilgili birçok özel eğitim kurumu bulunmakla beraber devlet kurumu olarak Bilim ve Sanat Merkezleri faaliyet

göstermektedir. Bilim ve Sanat Merkezleri yönergesine göre zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda akranlarına nispeten daha üst performans sergileyen bireyler üstün yetenekli kabul edilmektedir (MEB, 2016).

2.1.2. Bilim Sanat Merkezi

Ülkemizde üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda 1992 yılında “Ek Ders Uygulama Okulu” adlı proje başlatılmıştır. Bu projenin devamı olarak 2007 yılında Bilim ve Sanat Merkezi adı altında okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim dönemlerindeki üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim kurumları açılmıştır (Sezginsoy, 2007)

2015 yılında Bilim ve Sanat Merkezleri yönergesi değiştirilmiş ve bu merkezlerin açılması valilik teklifi üzerine Millî Eğitim Bakanlığınca belli şartlara bağlanmıştır. Bu merkezlerin amacı resim, müzik ve genel zihinsel yetenek alanlarında üstün yetenekli öğrencilerin şahsi kabiliyetlerinin farkına varmaları ve bu kabiliyetlerini geliştirmelerine katkı sağlamaktır.

İlköğretim 1., 2. ve 3. sınıftaki öğrencilerden resim, müzik ve genel zihinsel yetenek konularında yaşlılarından daha üst düzey özellikler gösteren öğrencilerin öğretmenleri tarafından aday gösterilmesi ise BİLSEM seçim süreci başlamaktadır. Aday gösterilen öğrencilere ilk olarak grup taraması adında bir sınava tabi tutularak Türkiye ortalamasına göre derecelendirilmektedir. Grup taraması sonrasında üstün yetenek sergileyen öğrenciler bireysel değerlendirmeye alınmaktadır. Komisyonca seçilen öğrenciler BİLSEM’de eğitim sürecine başlar.

BİLSEM yönergesine göre BİLSEM’lerde eğitim ve öğretimin işleyişinde şu hususlar dikkate alınmaktadır:

- Eğitim ve öğretim etkinlikleri öğrencinin örgün eğitim gördüğü saatler dışında hafta içi ve/veya hafta sonu olacak şekilde planlanır.
- Özgün ürün, proje ve üretimlerin gerçekleşmesi için öğrencilerin yeteneklerine uygun proje tabanlı, disiplinler arası, zenginleştirilmiş, farklılaştırılmış eğitim programı uygulanır ve eğitim etkinlikleri düzenlenir.
- Eğitim ve öğretim hizmetleri bireysel ve/veya grup eğitimi şeklinde yürütülür.
- Eğitim ve öğretim etkinlikleri eğitim ve öğretim yılı içerisinde Bakanlıkça hazırlanan ortak yıllık çalışma takvimine göre yürütülür. Ayrıca yarıyıl ve yaz tatillerinde yaz okulu,

kış okulu ve öğrenci kampları düzenlenebilir. Eğitim ve öğretim yılı içindeki her dönem sonunda kurum müdürlüğünce hazırlanacak değerlendirme raporları Bakanlığa gönderilir.

- Kayıtlı öğrenciler; uyum, destek eğitimi, bireysel yetenekleri fark ettirme, özel yetenekleri geliştirme, proje üretimi ve yönetimi programlarına alınırlar.
- Eğitim ve öğretim etkinlikleri bakanlıkça hazırlanan program uygulama tablosunda belirtilen esaslara göre uygulanır.
- Tarihî mekân, müze, sanayi tesisi, üniversite, festival, fuar ve yakın çevre ziyaretleri, konferans, dinleti, konser, sergi, imza günü etkinliklerine katılım ile kurum içi ve dışı bilimsel, kültürel, sanatsal ve sosyal faaliyetlerin tamamı eğitim ve öğretim etkinlikleri kapsamında değerlendirilir.

2.1.3. Müzik Eğitimi

Bilindiği gibi bireyleri toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreçlerin başında eğitim gelir. Müzik eğitimi ise, daha çok sessel ve işitsel nitelikli bir sanat eğitimi olarak güzel sanatlar eğitiminin en önemli dallarından birini oluşturur.

Müzik eğitimi; bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme sürecidir.

Müzik eğitimi, aslında bir bütün olmakla birlikte, çeşitli kollara ve her bir kol içinde çeşitli dallara ayrılır. Çünkü, müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve düzey bakımından kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır (Uçan, 2005, s. 30).

Uçan (2005), müzik eğitimini 3 başlık altında gruplandırmıştır;

- 1- Genel müzik eğitimi,
- 2- Özengen (amatör) müzik eğitimi,
- 3- Mesleki (profesyonel) müzik eğitimi (s. 30).

2.1.4. Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her yaşta herkes için gereklidir. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan ortak genel kültürün başta gelen ayrılmaz öğelerinden

biridir. Ancak ülkemizde okulöncesi ve ilköğretim düzeylerinde zorunlu olduğu halde, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde henüz zorunlu hale getirilmemiştir. Genel müzik eğitimi, genellikle ilköğretim öncesinde anaokulu, ilköğretimde sınıf, ortaokul ve lisede müzik öğretmeni tarafından okutulur; üniversitede ise müzik okutmanı veya müzik öğretim görevlisi tarafından yürütülür (Uçan, 2005, s.31).

Günümüz genel müzik eğitiminde, daha çok, müziği bilgili, bilinçli görgülü ve duyarlı bir anlayış ve yaklaşımla, haz duyup zevk alarak kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. Bu uygulamalarda, bireyin müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini çeşitlendirip zenginleştirerek geliştirmek esastır. Bu durum genel müzik eğitiminde çok yönlü ve çok boyutlu olmayı gerektirir (Uçan, 2005, s.33).

2.1.5. Üstün Yetenekli Çocuklarda Müzik Eğitimi

Malkoç'a (2004) göre, üstün yetenekli çocuklar için tanımlanan vasıflar, müziksel açıdan düşünüldüğünde aşağıdaki özellikler görülebilir:

- 1- Hızlı ve kolay öğrendikleri için, nota yazımında çabukturlar.
- 2- Ritim duyguları ve hareket yetenekleri fazlasıyla gelişmiştir.
- 3- Duydukları melodileri kolay hatırlar ve tekrarlama gücüne sahiptirler.
- 4- Kavramlar arası ilişkileri tespit etme ve detayları rahatlıkla gözlemlene kabiliyetlerinden dolayı, notaları belleklerine çok kısa zamanda yerleştirirler ve notalarla, nüanslar arasında hemen bağlantı kurarlar.
- 5- Dikkat bellekleri her zaman çok açık ve çok iyi gözlemci olduklarından, notaları bestecinin kendi kişisel özellikleri ve yazılan zamanın özelliklerine uygun olarak detaylandırabilir ve eserler arasında kıyaslama yapabilirler.
- 6- Merak seviyeleri üst noktalarda olduğu için, bir esere ait bütün bilgileri hemen kavrayabilirler.
- 7- Hayalleri güçlü olduğu için, farklı enstrümanlar için eserler yazabilirler.
- 8- Müzik yeteneği olan ve geliştirilebilen diğer insanlara kıyasla göz önündedirler ve başarıları mutlaktır.
- 9- Çalışmalarında hızlı düşünme, çabuk sonuca varma, hızlı ilerleme söz konusudur.
- 10- Küçük yaşta beliren bir idealizm söz konusudur.
- 11- Yüksek bir konsantrasyon kabiliyeti, ciddiyet çalışmalarında çok önemlidir.
- 12- Farklılık arayışı içerisinde olduklarından orijinal besteler yapabilme gücüne ve yeteneğine sahiptirler.

- 13- Matematiksel düşünme yetenekleri gelişmiş olduğu için ustalıkla enstrüman çalabilirler.
- 14- Müzikal aktivitelerle yaşamak, sürekli arayış içerisinde olmak, onlar için kaçınılmazdır.
- 15- Duygu ve deneyimlerini enstrümanına aktarma, vücut dilini kullanabilmede çok başarılıdırlar.
- 16- Müzik sanatı ile diğer sanat dalları arasında farklı bir iletişim kurabilme, bilgilenme gücüne sahiptirler.

Üstün müzik yeteneğine sahip çocukların müzik eğitiminin de bu maddeler göz önünde bulundurularak kişiye özel yapılması zorunluluk gerektiren bir durumdur.

2.2. İlgili Araştırmalar

Türkiye’de BİLSEM müzik bölümü derslerine yönelik yapılan literatür taramasında konu ile ilgili yapılmış on iki çalışmaya rastlanmıştır. Literatür değerlendirildiğinde, konuyla ilgili yedi adet makale, beş adet yüksek lisans tezi olduğu görülmüştür. Bu çalışmalardan altısının nitel, üçünün nicel, üçünün ise karma yöntem kullanılarak yapıldığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde BİLSEM öğretmenlerinin çalgı derslerindeki yeterliklerinin tespit edilmesine yönelik herhangi bir araştırma bulunmadığı görülmüştür. Bu çalışmalara bakılacak olursa:

Adızel’in (2017) nitel araştırma modellerinden durum çalışmasını kullandığı bu araştırma 2016-2017 Bahar döneminde Antalya Bilim ve Sanat Merkezi’nde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu Antalya Bilim ve Sanat Merkezi’nde görev yapan bir müzik öğretmeni, bu kurumda müzik eğitimi alan altı öğrenci ve bu öğrencilerin ebeveynleri oluşturmuştur. Veri toplamak için ise öğretmen, öğrenciler ve ebeveynler ile görüşme yapılmış ve öğretmen, öğrenciler ve ebeveynlerden yedi hafta süresince haftada bir olmak üzere yansıtıcı günlükler alınmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; alt problemlere göre düzenlenen veriler işlenmiş ve müzik eğitiminde öğrenci- öğretmen-ebeveyn üçgeninde psikodinamik, kişisel ve kişilerarası boyutların etkili olduğu görülmüştür.

Adızel ve Özmenteş’in (2018) makalelerinde çocukları Bilim ve Sanat Merkezinde müzik eğitimi alan velilerin, kuruma ve çocuklarının buradan aldığı eğitime yönelik farkındalıklarını incelemek amaçlanmıştır. Çalışmaya Antalya Bilim ve Sanat Merkezi’nde müzik eğitimi alan öğrencilerin velileri arasından basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile

seçilen yirmi dört veli katılmıştır. Katılımcı velilerin cinsiyet dağılımı %50 (n:12) kadın ve %50 (n:12) erkek iken yaş aralıkları 31-58 biçimindedir. Öğrencilerin ise %44'ü (n:11) erkek, %56'sı kadınlardan (n:14) oluşmakta ve yaşları 8-16 aralığındadır. Çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmış olup veriler açık uçlu sorular içeren görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlara bakıldığında velilerin, öğrencilerinin aldığı müzik eğitimi ve onların kariyer seçimlerine dair beklentileri, velilere göre kurumun öğrencilerin eğitim yaşamlarındaki öncelik sırası, zaman yönetimi ve ders saatleri sorunsalı ile gerçekleştirilen faaliyetlere yönelik görüşleri öne çıkmaktadır.

Akça, Şen ve Kurtaslan'ın (2019) makalelerinde BİLSEM müzik alanı öğrencilerinin müzik kavramına yönelik bilişsel yapılarını belirlemek amacıyla, eğitim alanında sıkça başvurulan alternatif ölçme yöntemlerinden metafor tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, 2018- 2019 eğitim öğretim yılında Mersin Yenişehir Belediyesi Bilim ve Sanat Merkezi, Tarsus Hadiye Kuradacı Bilim ve Sanat Merkezi, Silifke Bilim ve Sanat Merkezi, Konya Bilim ve Sanat Merkezi, Adana Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrenim gören 100 ortaokul öğrencisinden toplanmıştır. Çalışmada katılımcılara müzik kavramına ilişkin ürettikleri metaforları yazmaları için bir form verilmiştir. Formda "Müzik.....gibidir. Çünkü....." ifadelerini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile kategorilere ayrılarak çözümlenmiştir. Araştırma, durum tespitine yönelik betimsel bir çalışma olup nitel bir araştırmadır.

Bilgili'nin (2017) tezinde Elâzığ Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencilerin Görsel Sanatlar ve Müzik derslerine yönelik görüşlerinin ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırma betimsel nitelikte olup, tarama (survey) modelinde desenlenmiştir. Bu çalışmada araştırmanın amacına uygun olarak hem nicel hem de nitel verilerin beraber kullanıldığı karma (mixed) araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Elâzığ il Merkezinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği' ile toplanmıştır. Araştırmanın nitel kısmına ait veriler yarı yapılandırılmış açık uçlu on bir sorudan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen nicel verilerin analizinde yüzde, frekans ve aritmetik ortalama kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin Görsel Sanatlar ve Müzik dersine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler bu dersleri sevmekte ve bu derslere katılmaktan mutluluk

duymaktadırlar. Bu dersler ile öğrenciler yeteneklerini geliştirmektedirler. Öğrenciler boş zamanlarında resim yapmaktan hoşlanmakta ve ders dışında da etkinlikler yapmaktadırlar. Öğrenciler ayrıca öğretmenlerinin kendileri ile ilgilendiklerini belirtmişlerdir.

Ceylan ve Önal'ın (2018) çalışmasında, Bilim ve Sanat Merkezinde okuyan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları incelenmektedir. Çalışmanın örneklemini 2012-2013 eğitim - öğretim yılında Türkiye'deki her bir bölgeden yedi Bilim ve Sanat Merkezine devam eden ve destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda eğitim gören 154 kız (%45) ve 188 (%55) erkek olmak üzere toplam 342 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Betimsel tarama modelinde yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak Çizmeci'nin (2006) 5'li Likert tipi müzik tutum ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama aracının Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 97 olarak hesaplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov Smirnov normallik testi ile bakılmış ve verilerin normal dağılım göstermediği görülerek iki değişkenli karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, üç ve daha fazla değişkenlerde de Kruskal Wallis H-testi kullanılmıştır. Tutum düzeyi ise tek örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde ve yüksek olduğu saptanmıştır. Çalışmanın en önemli sonuçları arasında kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin, erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, sınıf düzeyi arttıkça tutum düzeylerinde azalma olduğu, çalgı çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının çalgı çalmayan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu yer almaktadır.

Çetin ve Mertol'un (2017) çalışmalarında Bilim ve Sanat Merkezlerinde müzik tanılması ile gelen öğrencilerin yaratıcılık alanlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Samsun Bilim ve Sanat Merkezine devam müzik yeteneği ile tanılanmış 65 öğrenciye Kaufman Alanları Yaratıcılık Ölçeği (KAYÖ-TR) uygulanmıştır. Çalışmada verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Analizler için aritmetik ortalamalar, frekans ve yüzdeler belirlenmiş, karşılaştırmalarda verilerin analizi sonucu normal dağılım gösteren değişkenlerde t-testi kullanılmıştır. Öğrencilerin Kaufman yaratıcılık ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde akademik yaratıcılık alanında en yüksek puanı aldığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin Kaufman yaratıcılık alan ölçeğine göre alınan ortalama puanlarının bilimsel/mekanik yaratıcılık ve sanatsal performans alanında cinsiyete göre ortalama puanlarının arasında istatistiksel

anlamlılık olduğu görülmüştür. Kaufman yaratıcılık alan ölçeğine göre öğrencilerin en az yaratıcı olduğu alanda yani sanatsal yaratıcılık alanda maddeler bir çömlek parçası veya heykel yapma maddesi diğer maddelere göre daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Sonuç olarak yukarıdaki veriler doğrultusunda müzik yeteneği ile gelen öğrencilerin daha çok akademik yaratıcılık özelliği ile ortaya çıkmış olması tanılama sürecinde bu merkezlerde müzik yeteneği tanılmasında öncelik akademik başarı sonra müzik yeteneği başarısı mı gelmektedir? Sorusunu karşımıza çıkarmıştır.

Demir'in (2019) çalışmasında, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı Bilim ve Sanat Merkezlerinde müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerileri incelenmiştir. Bilim ve Sanat Merkezlerindeki müzik alanına ve müzik alanında özel yetenekli öğrencilerin eğitim süreçlerine katkıda bulunmak tezin öncelikli amaçları arasındadır. Müzik alanında özel yetenekli öğrencilerle ilgili çalışmalar, ülkemizde yeterince yapılmamıştır. Bu açıdan çalışmanın, ileride bu alanda yapılacak çalışmalara öncülük etmesi hedeflenmektedir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Serin, Bulut Serin ve Saygılı (2010) tarafından geliştirilen "Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri (ÇPÇE)" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, aritmetik ortalama, frekans, standart sapma, bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova) kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre kız öğrencilerin problem çözme becerileri ortalaması, erkek öğrencilerin problem çözme becerileri ortalamasından yüksek olsa da, BİLSEM'de müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetinin problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Ayrıca BİLSEM'de müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinin cinsiyet değişkeni açısından, problem çözme, öz denetim ve kaçınma alt boyutlarına ilişkin bulgularında en yüksek ortalamanın kaçınma boyutunda olduğu belirlenmiştir. Her boyut kendi içinde ayrı ayrı incelendiğinde, kız öğrencilerin ortalamasının erkek öğrencilerin ortalamasından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin problem çözme becerileri devam ettikleri sınıf değişkenine göre incelendiğinde, 5. sınıf öğrencilerinin problem çözme becerileri istatistiklerinin, 6. Sınıf öğrencilerinin, 7. sınıf öğrencilerinin ve 8. sınıf öğrencilerinin istatistiklerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça problem çözme becerileri istatistiklerinin düşmesine karşın, sınıf düzeyi değişkeninin öğrencilerin problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Evin'in (2019) çalışmasında Bilim ve Sanat Merkezleri'nde görev yapan müzik öğretmenlerinin, üstün müzik yetenekli öğrencilerin tanınmasında ne tür güçlüklerle karşılaştıkları ve uygulamalardaki durumun belirlenmesi amacı ile nitel ve nicel yöntemler kullanılarak yapılmıştır. Araştırma kapsamında verilerin elde edilmesi amacı ile; geniş bir literatür taramasının ardından, otuz farklı "Bilim ve Sanat Merkezi"nde görev yapan otuz beş müzik öğretmenine, hazırlanan anket uygulanmış ve üç farklı ilde, üç farklı Bilim ve Sanat Merkezi müdürü ile üstün müzik yetenekli öğrencilerin tanınmasında karşılaşılan sorunların belirlenmesine ilişkin kapsamlı bilgi edinmek amacıyla derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda; Bilim ve Sanat Merkezi müzik öğretmenlerinin, üstün müzik yetenekli öğrencilerin belirlenmesinde önemli bir rolü olduğu, aday öğrencilerin kurumları ile yeterli işbirliğinin sağlanamadığı, aday öğrencilerin kurumlarına gönderilen gözlem formunun müzik yeteneği yönünden öğrencilerin belirlenmesinde yeterli olmadığı, bireysel incelemede, üstün müzik yetenekli öğrencilerin belirlenmesinde kullanılan yöntemlerde farklılıklar olduğu, aday öğrencilerin yaş ya da sınıf düzeylerine göre belirlenmiş geçerli ve güvenilir ölçme araçlarının kullanılmadığı saptanmıştır.

Özden Ebeperi'nin (2019) çalışmasında Bilim ve Sanat Merkezi müzik alanına devam etmiş ve mezun olan öğrencilerin güncel eğitim ve mesleki durumlarının tespiti ve müzik eğitim alanının mesleki süreçlerine etkilerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla konuyla ilgili yapılmış araştırmalar incelenmiş, Salihli Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanına devam ederek mezun olmuş 18 mezun ile görüşmeler yapılarak, mezunların her birinin içinden geçtikleri eğitim sürecini nasıl anlamlandırdıkları ortaya koyulmuştur. Mezunların ifadeleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar karşılaştırılarak oluşturulan kategoriler yorumlandığında, lisans düzeyinde eğitimini tamamlayarak çalışan, lisans eğitimlerine devam eden ve eşzamanlı olarak çalışan mezunların, mesleki tercihleri müzik olsun ya da olmasın, aldıkları müzik eğitiminin kendilerine bir katma değer sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özer Keskin, Keskin Samancı ve Aydın'ın (2013) çalışmalarında Bilim ve Sanat Merkezlerinin (BİLSEM) mevcut durumları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla BİLSEM'ler; fiziki ortamları, araç-gereç yeterlilikleri, eğitim programları, öğrenci seçimi ve tanınması, öğretmenlerin seçimi, aile-öğrenci-öğretmen iş birliği gibi çeşitli unsurlar açısından incelenmiştir. Ayrıca bu merkezlerin işleyişinde öğrencilerin seçimi ile başlayan süreçte gerek merkez yöneticilerinin gerekse öğretmenlerin ve bu merkezde öğrenim gören öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Tarama modelinde betimsel

bir çalışma olan bu çalışmanın örneklemini 7 farklı coğrafik bölgeden yansız atama yöntemiyle belirlenmiş olan 7 ildeki (Ankara, İstanbul, İzmir, Malatya, Şanlıurfa, Adana ve Trabzon) Bilim ve Sanat Merkezleri oluşturmuştur. Araştırmada nicel ve nitel veri toplama tekniklerinin birlikte kullanıldığı karma araştırma metodu kullanılmıştır. BİLSEM’lerde görev yapan yönetici ve öğretmenlere uygulanan ve araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan anket uygulamaları araştırmanın nicel boyutunu; yönetici ve öğretmenlerle gerçekleştirilen yarı- yapılandırılmış görüşmeler ise araştırmanın nitel boyutunu oluşturmaktadır.

Özer’in (2020) çalışmasında BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sistematik derleme çalışmasıdır. Veri toplama tekniği olarak doküman analizi kullanılan çalışmada amaca uygun olarak alan yazın taraması; ULAKBİM’e bağlı veri tabanları (DergiPark ve TR Dizin), YÖK Tez Merkezi veri tabanı ve Google Akademik /Google Scholar arama motorlarına Türkçe ve İngilizce 8 anahtar kelime girilerek gerçekleştirilmiştir. Nisan 2000 - Nisan 2020 tarihleri arasında konuyla ilgili ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış çalışmalar, tezler, bildirimler, kitaplar ve diğer dokümanlar çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Tarama sonucunda BİLSEM müzik alanıyla ilgili; 6 makale, 5 lisansüstü tez, 3 bildiri özeti, 1 kitap, 2 kitap bölümü, 1 bilimsel araştırma raporu olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular; çalışma adlarına, sayılarına, yıllarına, çalışma türlerine göre gruplandırılmıştır. Çalışmalarda kullanılan yöntemler ve konu içerikleri incelenmiş ve araştırma sonuçlarından bazılarının müzik eğitim sürecinde yaşanan aksaklık ve sorunlarla ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Satır’ın (2018) çalışmasında BİLSEM’lerde öğrenim gören öğrencilere eğitim veren müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları tespit etmeyi ve bu sorunlara getirilen çözüm önerilerini öğretmen görüşleri açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada ayrıca müzik öğretmelerinin eğitim faaliyetlerini nasıl yürüttükleri, mevzuat, aile, öğrenci, zaman, alt yapı, diğer öğretmenlerle iş birliği gibi çeşitli faktörler açısından karşılaştıkları sorunlar derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırma, 2014-2015 eğitim öğretim yılında BİLSEM’lerde görev yapmakta olan ve çalışmaya gönüllülük esasına göre katılan 25 müzik öğretmeni ile yürütülmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Elde edilen nitel veriler temel düzey ve içerik analizi tekniklerine tabi tutularak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda katılımcı BİLSEM öğretmenlerinin çalıştıkları kurumlarda, bahsedilen değişkenler açısından pek çok

sorunla karşı karşıya kaldıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların derslerinde en çok piyano eğitimi verdikleri, çoğunlukla BİLSEM’de kadrolu öğretmen oldukları, özel yetenekli çocuklara yönelik eğitim alan öğretmen sayısının daha çok olduğu, çoğunun BİLSEM’de verilen eğitim hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcılar öğrenciler ile grup çalışmalarında çalgı eğitiminin zorluğu, öğrencilerin ilgi, istek ve motivasyon eksikliği ile dersi önemsememeleri, öğrenci devamsızlığı, öğrencilerin bireysel farklılıkları, BİLSEM yönergesinde örnek planın olmaması ve içeriğin belirsizliği, velilerin BİLSEM’i dersane (kurs) gibi görmesi ve önemsememesi, kurum idarecilerinin kendi isteklerine göre program yapması, özel yetenekli ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere yönelik pedagojik ve teknolojik bilgi eksikliklerinin oluşu, BİLSEM’lerde dersliklerin yetersizliği, kaynak-materyal eksikliği ve derslerin geç saatlerde bitişi gibi sorunları dile getirmişlerdir. Araştırmada, katılımcıların bu sorunlara çözümler getirmek adına kendilerince birçok strateji ve yöntem geliştirdikleri bulgusuna erişilmiştir. Araştırmanın sonunda müzik öğretmenlerinin BİLSEM’lerdeki görevlerini daha etkili ve kaliteli yapabilmelerine yönelik çeşitli öneriler getirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada kullanılan yöntem ve tasarımı ile ilgili bilgilere yer verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması modelindedir. McMillan (2000) durum çalışmasını “...bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntem olarak tanımlamaktadır” (Akt. Büyüköztürk, vd., 2017: 23).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı BİLSEM'lerdeki müzik öğretmenleri, örneklemini ise bu okullarda çalgı dersleri veren 10 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik verileri Tablo 3. 1.'de verilmiştir:

Tablo 3. 1. *Katılımcıların Demografik Verileri*

No	Cinsiyet	Yaş	Eğitim	Öğretmenlik yılı	Öğrettiği çalgılar
K1	Erkek	41	Doktora	17	Keman, Bağlama
K2	Kadın	30	Lisans	8	Piyano, Keman
K3	Erkek	47	Lisans	24	Piyano, Bağlama, Vurmalı Çalgılar
K4	Erkek	36	Lisans	10	Piyano, Bağlama, Vurmalı Çalgılar, Ud
K5	Erkek	45	Lisans	18	Piyano
K6	Kadın	49	Yüksek Lisans	15	Piyano, Keman, Bağlama
K7	Erkek	33	Doktora	10	Piyano, Keman, Viyola
K8	Erkek	34	Yüksek Lisans	13	Piyano, Bağlama, Gitar, Çello
K9	Erkek	37	Yüksek Lisans	13	Piyano, Bağlama, Gitar, Çello
K10	Erkek	35	Yüksek Lisans	8	Piyano, Çello

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında müzik öğretmenlerine uygulanmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuş ve alan uzmanlarının görüşleri alınarak görüşme formunun geçerlik-güvenilirliği sağlanmıştır. Ardından Millî Eğitim Bakanlığına bağlı BİLSEM'lerdeki çalgı dersleri veren 10 müzik öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler online görüntülü görüşme programlarından Zoom ve WhatsApp üzerinden birebir ve eş zamanlı olarak yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında oluşturulan alt problemler ve temalar kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Yine alt problemler doğrultusunda ortaya çıkan veriler bulgular bölümünde betimsel olarak yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla toplanan veriler dokuz alt problem başlığında incelenmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki “BİLSEM’deki müzik derslerinin işlenişi ile ilgili mevcut duruma yönelik görüşleriniz nelerdir? Önerileriniz varsa nedenleriyle birlikte açıklayınız” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir. Katılımcı isimleri K1, K2... şeklinde kodlanarak verilmiştir. Katılımcı görüşlerinde herhangi bir değişiklik ve revize yapılmadan doğrudan aktarılmıştır.

K1: “Mevcut durumdaki müzik dersleri sınıflarımız enstrüman çalmaya yönelik bir programa uygun olmadığı için çok sağlıklı olmuyor. Fakat proje dönemindeki öğrencilerle bir kişiyle bile ders yapılabildiği için daha sağlıklı oluyor. ÖYG gruplarındaki öğrenciler enstrüman ve seviye göre belirlenmediğinden çalgı dersleri çok kalabalık olmuyor. Elimizden geldiğince öğrencileri gruplamaya çalışıyoruz ama onunla ilgili bir yönerge olmadığı için çok başarılı olmuyor. Çünkü mevcut yönergemiz çalgı eğitimini destekleyici bir yönerge değil. Mesela siz 6 kişi ders yapın diyor fakat bu 6 kişinin aynı çalgıyı çalması ile ilgili bir şart yok. İçlerinde hiç çalgı çalmayan ya da çalgı çalmaya yeni başlayan da olabilir, çok usta da olabilir. Çalgı eğitimi revize edilip bir yönergeye uydurulmadığı için çalgı eğitimini biz iyi yapmaya çalışıyoruz ama bu sistemde çok sağlıklı bir çalgı eğitimi olmuyor. Önerim öğrenciler mutlaka çalgılarına göre sınıflandırılmalı ve daha sonra da seviyelerine göre sınıflandırılmalı ki ben öğrencilerle dersteyken onların hangi çalgıyı çaldığını ve hangi seviyede olduğunu bilerek müzik eğitimini ve çalgı eğitimini sağlıklı bir şekilde yapabilirim.”

K2: “Öncelikle müfredatla ilgili herhangi bir kaynak olmamasıyla ilgili çok büyük sorun yaşıyorum. Müzik dersi her bir kazanımı yansıttığı için derslerin bölünmemesinden dolayı çok zorluk çekiyorum. Derslerde teori, çalgı anlamında bir ayırım olmadığından bütün derslerde o kazanımı kazandırmak bana sayı olarak öğrencilerin fazlalığından dolayı verimsiz geliyor. Öncelikle bir kaynak olması gerekiyor bunu ya alanında uzman kişiler yazacak ya da bize kaynak önerecekler. Diyecekler ki solfej dersinde Muammer Sun ya da Lavignac kullanın diyecekler. Çocukların belli bir kaynağı olmadığı için bütün öğretmenler farklı bir kaynaklar kullanıyor ve bence çok büyük farklar var mesela Muğla BİLSEM ile Ağrı BİLSEM

arasında çok büyük fark vardır belki orası bizden çok daha ileridedir. Çünkü ben bambaşka bir kaynak kullanıyorum. Sonrasında müfredat bu yıl biraz daha düzenlendi ama bana kalırsa çok büyük eksiklikler var. Bu da derslerin bölünmemesinden kaynaklı. ÖYG 4 öğrencisi 4 ders alabiliyor ama ÖYG 5 öğrencisi 6 ders alabiliyor diyorlar. O zaman burada yine farklılık ortaya çıkıyor. Bu farklılığı kapatmanın yolu da bölüm bölüm ayırmak bana denilecek ki 2 saat teori yap, 2 saat müzik kültürü yap, şu kaynakları kullan. Belli kaynak belli ders saati benim tek çözümüm bu. Her yerde eşit eğitim olması için bu gerekiyor. Müfredatta müzik teknolojilerle ilgili çok üst düzey şeyler var benim bile bilmediğim programlar var. Ben bunu üniversitede görmemiş olabilirim ama bu yılki müfredatta var bu. Ama bu eğitimlerin önce bizlere verilmesi lazım. Bana göre müfredat çok ağır belli bir birikim yok ama çocuklara sürekli bilgileri yığıyoruz bunu biraz yaymak lazım yıllara, bölümlere, birden 4 derste bunları vermek...Çocuklara çok yüklenildiğini düşünüyorum. Ben bu müfredatı uygulayamıyorum. Bir de şunu ekleyeyim bir çocuk birinci sınıfta giriyor bir çocuk üçüncü sınıfta giriyor sorun buradan da kaynaklanıyor. Birinci sınıf çocukla üçüncü sınıf çocuğa aynı müfredat uygulanamaz bana göre.”

K3: “Bakanlığın bize gönderdiği etkinlik planları var. Bu etkinlik kitabından ya da kendi yapmak istediğimiz etkinlikleri müfredata uygun bir şekilde yapabiliyoruz. Çocuklar bize geliyorlar ortalama dört saat gibi düşünelim. O günkü etkinliğin akışına göre çocuklarla her zaman bir ısınma programımız var tanışma, sohbet, görüşme, nasılsınız, iyi misiniz, haydi şimdi bir ısınalım. Çünkü bizde müzikte hareket olduğu için hem ses ısınması hem bedensel ısınma hareketleriyle dersimize başlarız. Mevcut konumuz o gün ne ise, daha önce çocuklardan istediğimiz çalışmalar var ise onları sergiliyoruz yoksa o günkü konuyla ilgili ders düzenimizi alarak, mesela materyaller dağıtılıyor. Bugün bir perküsyon çalışması yapacağız diyelim, çocuklara enstrümanlar dağıtılıyor. Tahtamızda öğrenilecek şarkı, işlenecek konu ya da tartışılacak eser de olabilir. Normal işleyişin dışında BİLSEM’de böyle şeyler olması gerekiyor zaten. Genel olarak ısınıp o günkü etkinlik neyse onu söyleyeceksek söylüyoruz, çalacaksak çalışıyoruz bazen odalara dağılıp kendi eserlerini çalışıyorlar. Orkestra çalışması ya da koro çalışması ise gruplara ayrılıyor herkes görevine çalışıyor. Müzikli drama etkinliği yapılacaksa konser salonu açılıyor. O günkü konumuzun içeriğine göre şekil alıyoruz. Esnek bir yapımız var.

Müzikte sabit konular var. Müzikteki konuların dışında öğretmenler, hayatından kazandığı becerileri zenginleştirip, o konulara başka bir bakış açısıyla yaklaşmalı. Bizler müzik öğretmenlerle kendi içimizde görüştüğümüzde yaklaşık olarak konular temel müzik eğitimi ve kuramsal müzik eğitimi üzerinedir. Hiçbir şey bilmeyen çocuğa temel düzeyde kazanım veriyoruz, bir şeyler çalarak gelen öğrencinin de bildiği şeyleri tespit edip bilmediği noktadan sonrasına başlıyoruz. Çocukların seviyesi etkinliğin içeriğini ve zenginliğini belirler. Sizin karşınıza çok yetenekli bir çocuk gelmiş ama müziğin ‘m’ sinden haberi yok ama kulağı çok iyi duyuyor sesleri. Şimdi bu çocuğa ne yapacağız? Bu çocuk temel nota eğitimi almak zorunda ilerde çalgı çalıp şarkı söyleyecekse nota öğrenmek zorunda. Nota öğrenemediği noktada kulaktan eğitim dediğimiz yöntem uygulanmaya başlar. Dışardan destek almış, çalgı çalan, nota bilen çocuklar başka bir boyut bu çocukların mevcut birikimlerinin üzerine ‘acaba ne eksik? neleri bilmesi gerekiyor?’ ‘bu noktada ikinci bir kapı açıp oradan destek vermeye başlıyoruz. Mesela çocuk o ana kadar iki eser çalmış diyelim, bağlama çalıyor çocuk, ben de bağlama çalıyorum o zaman gel sana şu eseri verelim diyebiliyoruz o çocukla ayrı bir program uygulayabiliyoruz. Bunun dışında BİLSEM’lerin farklı bir yönü de disiplinler arası çalışmalar yani sadece müzik yapmıyoruz. Çocuğun farklı bir alana ilgisi varsa bununla müziği birleştirmesini istiyoruz. Örneğin öğrencilerden birisi bilgisayara çok meraklı bunu tespit edip dijital ortamda bir müzik etkinliği hazırlamasını istiyoruz. Farklı alanların birleştirilmesine yönelik çalışmalar yapıyoruz. Çocukları besleyici destek verici onları müzikal, kuramsal, sosyal, kültürel hem ulusal hem de evrensel bir eğitim anlayışıyla yetiştiriyoruz. BİLSEM’lerin sonucu projedir. Çocuklara küçük sorumluluklar vererek onlardan ufak performanslar isteyerek onları geleceğe hazırlamış oluyoruz. Bunların dışında çocukları model kişilerle tanıştırıyoruz. Müzik alanında ya da farklı alanlarda akademisyenler, sanatçılar, müzik alanında etkinlikler, konserlerle tanıştırıyoruz. Konser vermeyi öğretiyoruz yani müzik icrasını öğretiyoruz onlara. Dünyadaki farklı müzik eğitimi sistemleriyle, farklı çalgılarla tanıştırıyoruz çocukları.”

K4: “Çerçeve program gönderiyorlar bize. Gelen öğrenci mesela ÖYG 1 de alması gereken bütün kazanımları almış, akademik anlamda ileri düzeyde ama icra düzeyinde yetersiz oluyor. Bana göre icra çok önemli, bir eser çalarken hem eser analizi yaptırıyorum hem makamsal analizini yapıyoruz hem solfejini yapıyoruz hem

de icra teknikleri ile ilgili konuşuyoruz ve besteci ile ilgili bilgi ediniyoruz. Genel anlamda bu şekilde ders işliyoruz. Çerçeve planı yapılırken, genelde batı ağırlıklı bir program yapıyorlar. Halk müziği, sanat müziği ve dini müzik alanlarına da yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çerçeve programı, normal bir lise ya da orta okulda da çalışsanız programı uygulamak öğretmene bağlı. Siz yıllık planı kendiniz yapıp müdüre imzalattığınızda kimse size bu dersi neden farklı yapıyorsun diyemez. Birincisi öğrencilerin bulunduğu bölgeye ait yerel özellikler önemli, ulusal olarak müziğe nasıl baktıkları önemli neticede ne kadar bir çerçeve planı yapılırsa yapılsın müzik alanı için uymayacaktır. Başka branşlarda ortak bir asgari müşterek bir plan uygulanabilir ama orkestra koro gibi dersler dışında bireysel yapacağınız bir ders için çerçeve plan oturmuyor. Bizimki özel eğitim kurumu olduğu için her öğrenciye özel çalışma planı yapılması gerekir. Bunu uygulamak biraz da öğretmene bağlı mesela ben kanun çalışıyorum ud çalan bir öğrenci geldiğinde ben ona yeterli olamam onu destekleyemem çünkü o konuda yeterliliğim yok. Çello çalan bir çocuğa keman hocası ne kadar yardımcı olabilir. Her öğretmenin branşı farklı ve öğretmen alınırken hangi çalgıyı çaldığı bile sorulmadan alınıyor. Çalgı öğretiminde de öğrencinin istediği çalgıyı bilmiyorsak öğrenciye yardımcı olamıyoruz. Bu yüzden o branşta öğretmeni olan bir BİLSEM'e öğrencileri yönlendiriyorum. Branşlaşma olması gerekir ve yetemediğimiz durumlarda başka BİLSEM'e yönlendirmemiz gerekir diye düşünüyorum.”

K5: “BİLSEM’de bir atölye çalışmaları var bir de müzik dersi var. Yetenek sınavıyla BİLSEM’i kazanan öğrenciler haftada 8 saat müzik eğitimi dersi alıyorlar ama aslında bu saatler çalgı eğitimi için ayrılan saatler değil. Çalgı eğitimi için atölye çalışması yapılması gerekiyor. Ancak ben şu şekilde yapıyorum. Haftada 8 saat dersim ve 3 öğrencim olduğu için çalgı eğitimi de veriyorum. Ayrıca atölye dersi açmadım. Teorik bilgilerin yanında piyano dersi de alıyor çocuklarımız. Bu şekilde ilerliyoruz. Her ders piyano, teorik bilgiler ve solfej yapıyoruz. Muammer Sun ve Lavignac kitaplarından solfej yapıyoruz. Beyler metodundan etütler çalışıyoruz. Onun dışında da bazı takip ettiğim kanallar var müzik eğitimi ile ilgili oralardaki etkinlikleri yaptırıyorum. Teorik bilgiler veriyorum uzaktan eğitim bu şekilde. Yüz yüze eğitimde de etkinlik daha çok yapılıyor. Müzik eşliğinde çeşitli hareketler ve oyunlar bulup uyguluyorum. Daha çok etkinliğe dayalı, çocukların aktif olabildikleri ve eğlenebildikleri tarzda ders yapmaya çalışıyorum.”

K6: “Çocuklarımıza ağırlıklı çalgı eğitimi vermiyoruz. Son yıllarda programlarda değişiklikler oldu artık daha projeye dönük çalışıyoruz. ÖYG temelden müzik eğitimi veriyoruz. Eskiden Destek ve BYF grupları vardı artık çocuklar alanlarıyla tanılandığı için doğrudan ÖYG ye geliyorlar. Çalgı eğitimi veriyoruz evet ama bütün dersleri çalgı eğitimine ayırmıyoruz. Çocuklara müziğin farklı alanlarını da gösteriyoruz. Müzik tarihi, müzik kültürü, temel müzik eğitimi, solfej eğitimi veriyoruz. Birkaç yıldır kurumumuza öğrenci alınmadığından öğrencilerimiz büyüdü ve geliştiler. Çocuğun ilgi alanına göre plan yapıyoruz ve o şekilde ilerliyoruz. Çocuğa bir bakıyoruz alanı nedir, neyi sever o yönde müzik alt yapısı oluşturuyoruz temel müzik eğitimi ve müzik kavramlarını veriyoruz. Sevdiği ve ilgisi olduğu alana göre çalgısını belirliyoruz. Yetemediğimiz durumlarda da o alandan görevlendirme öğretmen istiyoruz. Örneğin ben her çalgıyı bilemem benim mezun olduğum alanla ilgili çalgılarım var. Ama kendimi bu konuda geliştiriyorum mesela Ukulele gibi farklı çalgılar da öğrendim. Dersin işlenişi ÖYG ve Proje öğrencilerine göre değişiyor. Liseye geçince çocuk Projeye geçmiş oluyor zaten ve teorikle başlıyoruz ÖYG’lerde daha sonra uygulama sırasında çocukların ilgi alanlarını belirliyoruz. İlgi ve yetenekleri doğrultusunda çalgı eğitimi vermeye başlıyoruz. Dışardan da destek alıyoruz bununla ilgili. Proje öğrencilerine bilimsel araştırma yöntemlerine yönelik eğitimler veriyoruz. Bilgilendiriyoruz ve daha sonra da bizim danışmanlığımızda proje yaptırıyoruz ve bence güzel gidiyor. Projeler bilim sanatta olmalı da bence. Çocuklar müzik ve sanatla ilgili bilimsel çalışmalar yapmaktan mutluluk duyuyorlar. Genel olarak çalgı eğitimine ÖYG’de daha ağırlık veriyoruz proje de bilimsel araştırmaya ağırlık veriyoruz.”

K7: “Mevcuttaki müzik derslerinin işleyişinin bir programı var ama çok uygun olduğunu düşünmüyorum. Ben bir programa göre ders yapmıyorum. Öğrencilerinin mevcut durumlarına göre müzik ve çalgı dersi yapıyorum. Tamamen kendi planladığım bir programı uyguluyorum aslında. BİLSEM’de böyle bir eksiklik var aslında hayali bir bilim sanat merkezi müfredatı var ama kesinlikle uygulandığını düşünmüyorum. Ben bu programı hiç kullanmadım belki kullanan öğretmen vardır. Sınıftaki öğrencilerin düzeyi, yaptıkları ve benim kafamdaki müzik öğrencisi profiline göre bir ders yapıyorum. Belki biraz aykırıyım bu konuda. Mevcutta güzel, sistematik bir program olduğunu düşünmüyorum. Derslerimi yaparken de dört saat ders yapıyorum ilk olarak kulak çalışmasıyla başlıyorum mutlaka aralık çalışması

yaptırıyorum çocuklara. Ses açması gibi şeyler yaptırmıyorum. Kulak çalışmasından sonra solfejle devam ediyorum. İki saat bu şekilde geçiyor. Daha sonra benim keman ve piyano çalan öğrencilerim var. Hepsiyle bireysel ilgileniyorum. Dersimiz bu şekilde geçiyor. Birlikte çalma, bireysel çalma yapıyoruz. İstiklal Marşı'nı ben büyük öğrencilerimle canlı çalıp seslendiriyoruz. Bunların müfredatta olduğunu zannetmiyorum. Müzik kültürü dersi yapıyoruz. Her hafta bir araştırma konusu veriyorum. Müzik dinlemeler yapıyoruz. Sanatçıları tanıtıyoruz konserlere götürmeye çalışıyorum. Bunlar toplamda bir BİLSEM öğrencisine vermeyi hedeflediğim şeyler. Her ders bu şekilde yapmak mümkün olmuyor ama genelde düzenli bir şekilde, konular değişse de yaptıklarım bu. Bir solfej kitabını açın çocuklar okuyoruz gibi değil de her hafta değişik bir şekilde aralıklar yaptırmaya çalışıyorum. Biraz oyunlaştırarak çocukların yaş grubuna göre çocukların kulaklarını geliştirmeye çalışıyorum. Tamamen kendi sistemimle ilerliyorum.”

K8: “Müfredatta da bakıyorum müfredat dışı kazandırmam gereken kazanımlar var onları da veriyorum. Müzik teknolojileri alanında çalışmalar yapıyorum. Olmazsa olmaz bir Muammer Sun Solfej kitabı var ondan çalıştırıyorum. Daha sonra Lavignac la'ya geçiriyorum çocukları. Bütün öğrencilerime orta düzey piyano eğitimi vermeye çalışıyorum. Zaten Bilim Sanat Merkezi Yönetmeliği'nde çalgı eğitimi yok kaldırıldı iki yıldır. Solfej, dikte, armoni, işitme dersiyle alakalı teorik bilgileri desteklemesi açısından orta düzeyde piyano eğitimi veriyorum. Piyano bilmediğinde solfej ve işitme çalışmaları olmuyor. Onun dışında müzik tarihi, dinleme söyleme, çok seslilik, müzik teknolojileri gibi birçok alanda derslere giriyorum. Derse başladığımda ilk yarım saatte solfej çalışmalarımız oluyor ardından piyano dersi yapıp konuya başlıyorum. Müzik tarihi ya da armoni olabiliyor. Mesela bu aralar nota yazım programlarını inceliyoruz çocuklarla. Haftaya da aralıklar konumuz var.”

K9: “Mevcut durum çalgı kursu gibi geçiyor. Biz bunu projeye geçirmek için çok mücadele verdik ama velilerin beklentisi daha çok çocuklar stres atсын, enerjisini burada boşaltsın, bir şeyler öğrensin mantığıyla davrandıkları için, onlara çalgı eğitimi daha cazip görünüyor. Bizler de velileri memnun etmek adına, çalgı eğitimi veriyoruz, orkestra kuruyoruz. Açıkçası çocuklara yönelik kurs mantığıyla eğitim oldu şimdiye kadar ve çoğu BİLSEM'de bunu yapıyor zaten. Bence de bu şekilde olmalı çünkü bu şekilde eğitim toplu çalgı eğitimine daha müsait. Öğrenci sayısı her

yıl katlanarak artıyor ve normunuz arttırılmadığı için sürekli artan bir öğrenci grubu ile ders yapmanız gerekiyor ve öğretmen sayınız hep aynı. BİLSEM'deki yükünüz her geçen gün artarak içinden çıkılmaz bir hal alıyor. Gelen ihtiyacı karşılayamayacak halde bırakıyoruz. Çünkü öğrenci sayısı her yıl artıyor, artması demek eğitim kalitesinin düşmesi demek. Yeterli sayıda öğretmen ataması yapılmıyor. Bütün yük öğretmenin üzerine kalıyor. Önerim öğrenci sayısına göre yeterli sayıda alanında uzman öğretmen ataması yapılmalı. Müzik derslerini toplu olarak yapıyoruz ben derslerimde şunu yaptım. Baktım ki öğrenci sayısı arttıkça omuzlarımızdaki yük artıyor ve bireysel ders verecek zaman kalmıyor. Yönetmelik gereği gruplar en az 4 kişi olmak zorunda, Çocukların hepsi piyano çalmak istiyor ama 4 çocuğa aynı anda piyanoyu öğretemiyorsun. Bu sefer bir piyanoya iki kişi oturarak dersi bölüyorum bu şekilde ders yaptım uzun zaman ama son zamanlarda çalgı dersinden ziyade orkestra yapmaya başladım. Koro olan saatlerde de orkestra yaptım. Öğrencilere nota öğrettiğim için, iyi olan öğrencilerden bir orkestra oluşturdum. Film müziklerinin notalarını yazdım orkestra için, partiyonları dağıttım ve hep birlikte aynı parçayı icra ettik.”

K10: “ÖYG’de dersin işlenişinden önce çocukların BİLSEM’e alınmasıyla ilgili bir sıkıntı var. Biliyorsunuz ki çok zor bir sınav yapıyoruz, öğrenci tanılırken. Bu zor sınava göre yapılan bu yeni öğretim programında, çocuğun proje ağırlıklı yetiştirmesini hedefleyen bir kurgu var. Madem proje temelli bir eğitim vereceğiz o zaman sınavı neden bu kadar zor yapıyoruz? Sınavda çocuğa proje ile ilgili hiçbir şey sorulmuyor. Sınavda tek ses, çift ses, ezgi ve ritim tekrarı soruluyor ama derslerde yeni yayınlanan öğretim programına göre gittiğimizde, temel müzik eğitimini çocuğa öğretmemiz ama sonrasında da daha çok proje odaklı bir eğitim sistemi isteniyor. BİLSEM’den mezun olup müzikle ilgili bir bölüm isteyen öğrenci yok. Çünkü çocuklar BİLSEM’i kurs merkezi olarak görüyor. Aldığı dersi kursta aldığı ders gibi görüyor. Son iki yıldır Güzel Sanatlar Lisesi’ ne doğrudan geçiş hakkı verildi de birkaç öğrenci oraya geçti. Derste işlediğimiz konulara bakarsak Batı Müziği Eğitimi, majör, minör, makamsal konular. Proje dönemine geldiğimizde de bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri isteniyor ama bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini bilen öğretmen yok. Bütün BİLSEM öğretmenleri yüksek lisans mezunu değil. Ben yüksek lisans yaptım bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri dersini de aldım fakat çocuğa bunu aktarıırken sıkıntı yaşıyorum. Çocuk BİLSEM’i proje

temelli bir okul değil de daha çok enstrüman çalalım koro kuralım, orkestramız olsun gözüyle baktığı için verdiğimiz eğitimle, beklentiler açısından çelişiyoruz. Derslere gelince de, hepimizin ünitelendirilmiş yıllık planı vardı, bu hafta bunu işleyeceksin bu hafta bunu fakat ben köy çocuğuna majör, minör kavramını anlatamam onlara flüt çaldırıyordum. BİLSEM’de ise, proje temelli ders işlenişi isteniyor bizden, bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri, sentezler, literatür taramaları, o konuyla ilgili sentezler isteniyor fakat bunları uygulamada sıkıntı yaşıyoruz. Genelde benim işleme tarzım, enstrümanda belli bir seviyeye geldikten sonra, dersin daha eğlenceli olduğu ve öğrencinin aktif olduğu bir ortam oluşturuyorum. Doğaçlamayı çok seviyorum hem viyolonselde hem de piyanoda. Çocuklarda temel müzik eğitimi alt yapısı oluşturduktan sonra, çocukları doğaçlamaya ve üretmeye yönlendiriyorum. Eğitim öğretim stratejim bu şekilde benim. Çocukların nasıl eğlendiğini ve öğrendiğini keşfedip ona göre bir yol belirliyorum. Neler çalmak istediğini soruyorum. Çocuklara batı müziği eserlerini dayatmayı da doğru bulmuyorum çünkü çocuk Türk müziği eseri çalmak istediğinde ezgiyi alıp altına eşlikler yazıp dersi eğlenceli hale getiriyorum. Yöntemim daha çok icra, üretmek ve doğaçlamaktan oluşuyor. Dersimi çocuğun benden beklentisine göre işliyorum bu da dersi kalıcı ve etkili hale getiriyor.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 4. 1.’de yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (f) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 1. *Birinci Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi*

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	f	Yüzde
Olumsuz	Müfredat	Müfredatta kaynaklar yok	K2	1	10
		Müfredat ağır	K2	1	10
		Müfredat aşamalı olarak hazırlanmamış, sistematik değil	K2, K7	2	20
		Kurumlar arası farklılıklar var	K2	1	10
		Batı müziği ağırlıklı	K4, K10	2	20
		Müfredat uygulamaya yönelik uygun değil	K7	1	10
		Sistem	Sistem çalgı eğitimine uygun değil	K1, K5, K9	3
	Yönerge yok	K1	1	10	
	Grup çalgı dersleri isteniyor	K1, K2, K9	3	30	
	Öğretmen yetersizlikleri mevcut	K2, K4, K9, K10	4	40	
Olumlu	Kurum	Yönetmelikte çalgı eğitimi yok	K8	1	10
		Giriş sınavları çok zor	K10	1	10
		Müzik sınıfları uygun değil	K1	1	10
	Sistem	Disiplinler arası çalışma	K3	1	10
		Esnek yapı	K3, K5	2	20
		Bireysel programlar belirlenebiliyor	K3, K4, K5, K6, K7, K10	6	60
		Kişisel müzik gelişimleri sağlanabiliyor	K3, K6	2	20
		Çok yönlü müzik eğitimi imkânı	K5, K6, K7, K8	4	40
		Proje temelli eğitim	K3, K5, K6, K10	4	40

Tablo 4. 1.'den anlaşılacağı üzere BİLSEM'de görev yapan 10 katılımcının müzik derslerinin işlenişi ile ilgili mevcut duruma yönelik görüşleri olumlu ve olumsuz görüşler olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır. Kategorizenin ardından görüşlerde müfredat, sistem ve kurumla ilgili olarak üç farklı temanın öne çıktığı görülmüştür. Her üç temada olumsuz görüşler yer alırken olumlu görüşler sadece sistemin yapısı ve işleyişi ile ilgili olmuştur.

Olumsuz kategorideki konular değerlendirildiğinde: Sisteme yönelik görüşlerde dört katılımcının öğretmen yetersizlikleri konusunda görüş beyan ettiği (K2, K4, K9, K10), üçer katılımcının ise BİLSEM'lerde gerek öğrenci sayısının fazlalığı gerek de sistemde çalgı dersinin yer almamasından ötürü grup çalgı dersleri yapmak zorunda kaldıkları (K1, K2, K9) ve BİLSEM'lerdeki eğitim sisteminin bireysel çalgı dersine uygun olmadığı (K1, K5, K9) görüşlerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu görüşler dışında bireysel olarak yönetmelikte çalgı eğitiminin yer almadığı (K8), derslerin işlenişine yönelik yönergenin olmadığı (K1) ve yine müzik derslerinin işlenişi ile bağlantılı olarak giriş sınavlarının çok zor olduğuna yönelik (K10) olumsuz kategoride görüşler de yer almaktadır.

Olumsuz kategoride diğer bir tema olan müfredatta ise; müfredatta kaynakların yer almaması, müfredatın öğrencilere göre ağır olduğu, kurumlar arası büyük uygulama farklılıkları olduğu (K2) ve müfredatın uygulama yönelik uygun olarak hazırlanmadığı ile

ilgili daha çok münferit görüşlerin yer aldığı, müfredatın aşamalı olarak hazırlanmamış, ve sistematik olmadığı (K2, K7), ve lisansta Türk Müziği eğitimi alan iki katılımcının ise müfredatın tamamen Batı müziği eğitimi ağırlıklı olarak hazırlandığına yönelik olumsuz görüşlerin bildirildiği görülmüştür. Olumsuz kategoride yer alan üçüncü tema olan kuruma yönelik görüşte ise katılımcının çalıştığı kurumda müzik sınıflarının müzik eğitimine uygun olmadığına yönelik (K1) görüş bildirdiği görülmüştür.

Derslerin işlenişi dışında fakat derslerin işlenişi ile ilgili olarak, kırsal kesimlerde yer alan BİLSEM’lerdeki öğrenci sayısı ve profili ile kentsel kesim öğrenci sayı ve profillerinin oldukça farklı olduğu, kentsel kesimde sınıfların kalabalık olması ve gittikçe de sayıların artmasıyla hem öğretmen sayılarının hem de fiziksel imkanların yetersiz kaldığı görüşleri de bildirilmiştir.

Olumlu kategoride ise gerek öğretmenin görüşleri gerek de öğrencinin yetenekleri ve özelliklerine göre bireysel programlar belirlenebiliyor olması konusunda 10 katılımcıdan 6’sı olumlu görüş bildirmişlerdir (K3, K4, K5, K6, K7, K10). Sistemin bireysel programlar belirleyebilmeye müsait olması ve esnek olması (K3, K5) durumunun öğrencilere çok yönlü müzik eğitimi verebilme imkânı tanıdığı (K5, K6, K7, K8) ve öğrencilerin kişisel müzik gelişimlerinin daha verimli bir şekilde sağlanmasına yardımcı olduğu (K3, K6) görüşleri öne çıkmaktadır.

BİLSEM’lerde işlenen müzik derslerinin diğer kurumlardan farklı olarak disiplinler arası çalışmalara imkân tanıdığı (K3) ve yine diğer kurumlardan farklı olarak proje ve etkinlik temelli bir müzik eğitiminin (K3, K5, K6, K10) uygulamada olduğu, bunun oldukça olumlu sonuçlar doğurduğu görüşleri de bildirilmiştir.

Birinci alt problemdeki tüm konulara genel olarak bakılırsa frekans değerleri göz önüne alınınca, olumlu kategorideki konularda daha çok fikir birliğinin sağlandığı görülmektedir. Olumsuz kategoride ise daha bireysel ve kurumsal sebepler bildirildiği görülmüştür.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki “BİLSEM’de çalgı öğretimine yönelik kendinizi eğitim ve kişisel donanımlar bakımından yeterli buluyor musunuz? Nedenleri ile birlikte açıklayınız” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Buluyorum. Ben zaten küçük yaşlarda başladım çalgı çalmaya, daha sonra sahnede çaldım ondan sonra profesyonel müzik eğitimim başladı. Ama öncesinden

getirdiğim o çalışmalarım ve tecrübelerim sayesinde kendimi ilerlettim. Sahnenin olması büyük bir etken, sonra üniversitede daha teknik ve notasyon gibi eğitimlerle destekledim. Sonrasında da özel sektörde çalışmaya başladığım için bu yönümüm geliştiğini düşünüyorum.”

K2: “Hiçbir zaman tamam harikayım diyemem ama bir çocuğa müziği öğretme anlamında öğretebildiğimi düşünüyorum ama gelişime açığım, çok fazla değişen şey var. Daha fazla gelişmeye de ihtiyacım var ama verimli olduğumu düşünüyorum onlardan aldığım dönütlerle.”

K3: “Perküsyon, vürmalı çalgılar açısından kendimi yeterli buluyorum. Çünkü kendimi sürekli geliştiriyorum. Eğitim alıyorum mesela Orff eğitimleri aldım. Derslerimde bu boyutta çok büyük kolaylık sağlıyor.”

K4: “Kesinlikle yeterli bulmuyorum, hiçbir zaman da yeterli bulmadım. Çünkü öğrenciler için ve kendim için sürekli kendimi geliştirmem lazım her açıdan. İşitme çalışıyorum, solfej çalışıyorum, makam ve analizler çalışıyorum. Çalışmak lazım unutuluyor zamanla müzik böyle bir iş. Zaten yeterliyim dediğin anda bitiyor olay.”

K5: “Ben 2 yıldır BİLSEM’deyim. Başladığım nokta ile şu an bulunduğum nokta arasında bir üniversite daha bitirmiş kadar fark olduğunu düşünüyorum. Ben BİLSEM’e başlayana kadar sadece blok flüt öğretiyordum çocuklara ama BİLSEM’de piyano eğitimi olduğu için kendime piyano alıp çalışmaya başladım. Üniversiteden sonra piyanoya dokunmadım. Böylelikle öğrencilerle birlikte ben de son iki yıldır eğitim aldım. Çocuklarla birlikte ilerliyorum ve onlar çok hızlı ilerliyor eğer çalışmazsam bir gün beni geçecekler. O yüzden ben de oturup çalışıyorum çocuklarla beraber o şekilde yürütüyorum.”

K6: “Kendi alanımda yeterli buluyorum. Bence bu insanın kişisel çabası ve üniversitede aldığı eğitimle de ilişkili. Benim okuduğum dönemde üniversitede uygulamalı dersler daha fazlaydı. Birçok çalgıyı öğrenebiliyordunuz. Bu yeterli olmuyor tabi insanın kendi çabası da gerekli ama ne kadar yeterliyim dersin de yeterli olunmuyor çünkü sürekli öğrenmeye açık olmalısın ve öğrenmelisin kendini geliştirmeye açık olmalısın. BİLSEM’de olduğun sürece kendini geliştirmek zorundasın. Ama bazen öyle çocuklar oluyor ki gerçekten çok üst seviyeye geliyorlar onun için bazen yetemeyebilirsiniz. Bunun için bulunduğunuz şehirlerdeki üniversite ve konservatuvarlardan, akademisyenlerden yardım alınmalı.”

K7: “Yeterli buluyorum çünkü çok fazla tecrübe etme imkânım oldu, şanslıyım bu konuda. Okul öncesiyle de çalıştım, üniversite öğrencisiyle de çalıştım. Çocukların artık dilini, ne şekilde öğretebileceğimi ilk dersten sonra rahatlıkla anlayabiliyorum. Ama tabii BİLSEM’deki bazı aykırı çocuklarla iletişime geçmek biraz zor olabiliyor. O konuda bence genel olarak öğretmenlerde biraz eksiklik var. Çünkü BİLSEM’deki öğretmenlerin, özel yetenekli çocuklarla nasıl iletişime geçeceği noktasında bir eğitimi yok. Öğretmen başvuruyor sınava, hiçbir deneyim ve bilgi düzeyi sınanmadan alınıyorlar. Tamamen okula başladıktan sonra deneyimleyerek öğreniyor. Yeni gelen öğretmenlerin hepsi bu sıkıntıyı yaşıyorlar.”

K8: “Her çalgıyı iyi çalmak mümkün değil ama derslerini verdiğim çalgılarda yeterli buluyorum. Altyapıyla alakalı diye düşünüyorum. Her BİLSEM öğretmeni de çalgı dersi vermiyor. Bazıları ders saatini doldurmak adına arada işliyor bazıları da tamamen çalgı dersi yapıyor. Hiç çalgı eğitimi vermeyenler de var.”

K9: “Ben kendimi yeterli buluyorum cümbüşten bateriye kadar okuldaki bütün enstrümanları çalışıyorum zaten. Hepsini yeterince icra ettiğimi düşünüyorum. Ama üniversitede bizlere verilen eğitim kesinlikle yetersiz. Ben üniversiteden sonra kendimi geliştirmeseydim kesinlikle bir BİLSEM öğretmeni olmaya kendimi layık görmezdim çünkü BİLSEM’deki ortam belli, öğretmenden beklenen profil belli, BİLSEM’de çalışan bir müzik öğretmenin birinden fazla çalgıyı çalmak zorunda çalmayan zaten orada faydalı olamaz, kendini mutsuz hisseder ve okuldan ayrılır.”

K10: “Evet buluyorum. Çünkü ben güzel sanatlar lisesi mezunuyum. Dört yıl orada eğitim aldım dört yıl üniversitede eğitim aldım sekiz yıl viyolonsel çaldım. Hocalarımda da hem Türk Müziği hem Batı Müziği bilmesi benim için şans oldu. İki alanda da ben yetiştirdi ben de ne verildiyse aldığım için kendimi yeterlilik noktasında iyi yerlerde görüyorum.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 4. 2.’de yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (*f*) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 2. İkinci Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	f	Yüzde	
Kendi hakkında olumlu	Yeterli	Küçük yaşta müzik eğitime başlama	K1, K10	2	20	
		Sahne tecrübesi	K1	1	10	
		Öğretmenlik tecrübesi	K7	1	10	
		Gelişime açık olma	K2, K3, K4, K9	4	40	
		Öğrencilerden alınan olumlu dönütler	K2	1	10	
		Birden çok çalgı icra edebilme	K9	1	10	
		Türk ve Batı müziği eğitimleri alma	K10	1	10	
		Kendi çalgımda yeterli	Perküsyon, vurmali çalgılar	K3	1	10
		Kendi alanımda yeterli	Üniversitede birçok çalgı eğitimi almış olma	K6	1	10
		Orff eğitimleri	K3	1	10	
Kendi hakkında olumsuz	Yetersiz	Yeterliyim demeyi doğru bulmuyorum	K4	1	10	
		Yetersizdim çalışmaya devam ediyorum	K5	1	10	
		Bazı durumlarda yetersiz	Öğrencinin çok ileri seviyede olması	K6	1	10
		Öğrencinin çaldığı çalgıyı öğretmen olmaması	K6	1	10	
Diğer öğretmenler hakkında	Olumsuz	Özel yetenekli çocuklarda müzik eğitimi	K7	1	10	
		Öğretmenlerin donanımsal alt yapı yetersizlikleri	K8	1	10	
		BİLSEM öğretmenlerinin deneyim ve bilgi düzeyi sınırlanıyor	K7	1	10	

Tablo 4. 2.'de görüldüğü gibi BİLSEM'de görev yapan 10 katılımcının çalgı öğretimine yönelik kendilerini eğitim ve kişisel donanımlar bakımından yeterli bulup bulmadıkları ile ilgili görüşleri kendi haklarında olumlu ve olumsuz görüşler olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır. Bununla birlikte konu ile ilgili fakat soru kapsamı dışında diğer öğretmenler hakkında da görüş bildiren iki katılımcı olmuştur. Bu görüşler de üçüncü bir kategori olarak ele alınmıştır. Kategorizenin ardından görüşlerde yeterli, kendi çalgımda yeterli, kendi alanımda yeterli, yetersiz, bazı durumlarda yetersiz ve diğer öğretmenler hakkında olumsuz temaları belirlenmiştir.

Yeterli temasındaki konular değerlendirildiğinde: Küçük yaşta müzik eğitime başlama konusunun kendilerini yeterli görme nedeni olduğunu bildiren iki katılımcının (K1, K10), birer katılımcının ise edindiği sahne tecrübelerinin yeterlilik konusunda önemli bir faktör olduğu (K1), sahip olduğu öğretmenlik tecrübesinin yeterlilik konusunda önemli bir faktör olduğu (K7), birden fazla çalgı icra edebilmenin mevcut durumlarda yeterlilik adına

önemli bir faktör olduğu (K9), yine aynı zamanda Türk ve Batı müziği eğitimleri almanın yeterlilik adına oldukça önemli bir faktör olduğu (K10), öğrencilerden alınan olumlu geri dönüşlerden yola çıkarak yeterliliğin sağlandığına yönelik kanaat elde edildiği (K2) görüşlerini bildirdikleri görülmüştür. Bunlarla birlikte dört katılımcı ise gelişime açık olmanın önemine değinerek, bunun BİLSEM gibi kurumlarda yeterlilik adına oldukça önemli bir faktör olduğunu bildirdikleri görülmüştür (K2, K3, K4, K9). Bu temada en çok görüş birliği dört katılımcı ile gelişime açık olma konusunda toplandığı görülmektedir.

Yeterli kategorisindeki diğer iki konu ise kendi çalgımda ya da kendi alanımda yeterli görüyorum konularıdır. Vurmalı çalgılar çalan bir katılımcı vurmalı çalgılar alanında kendini yeterli gördüğü cevabını vermiş (K3), yine aynı katılımcı aldığı Orff eğitimleri sayesinde BİLSEM’de çalgı eğitimi verme adına kendini yeterli gördüğünü belirtmiştir. Bununla birlikte bir katılımcı ise üniversitede birden çok çalgı eğitimi almış olması nedeniyle, eğitimini aldığı çalgılar konusunda kendisini yeterli görmektedir (K6).

Olumsuz kategoriye gelinecek olursa bu kategori altındaki tema ve konuların daha çok münferit olduğu görülmektedir. Kendisini yetersiz bulan bir katılımcı, yeterliyim demeyi doğru bulmadığından bu cevabı verdiğini belirtmiş (K4), yine kendini yetersiz bulan bir katılımcı, bu yetersizliğini tamamlamak için çalışmaya devam ettiğini belirtmiştir (K5). Kendini yetersiz olarak tanımlayan katılımcıların yanında bir diğer tema altında sınıflandırılmış olan bazı durumlarda yetersiz gören katılımcılar da bulunduğu görülmüştür. Bir katılımcı çalıştığı BİLSEM’de öğrencinin halihazırda çaldığı çalgıyı öğretebilen öğretmen olmamasından ötürü bir yetersizlik algısı oluştururken bununla birlikte bazı durumlarda da kendi bildiği çalgı olsa da öğrencinin çok ileri seviyede bilmesinden kaynaklı yetersizlikler doğabildiğini bildirmiştir (K6).

Soruda katılımcıların kendilerinin yetersizlikleri hakkında bilgi vermeleri istenmişken iki katılımcı diğer öğretmenler hakkında da görüş bildirmişlerdir. Üç olumsuz konunun yer aldığı temada genel olarak öğretmenlere özel yetenekli çocuklarda müzik eğitimi hakkında eğitim verilmediği, bunun da belli başlı yetersizlikler ortaya çıkardığı (K7) konusu bildirilmişken, bunun bir diğer boyutu olarak BİLSEM’e alınan öğretmenlerin konuyla ilgili bilgi ve deneyim düzeylerinin sınırlı olması da aynı katılımcı tarafından kişisel yetersizliklerin temel nedenleri arasında olduğunu bildirmiştir. Kişisel yetersizliklerin bir diğer nedeni olarak ise öğretmenlerin donanımsal alt yapı yetersizlikleri gösterilmiştir (K8).

İkinci alt problemdeki tüm konulara genel olarak bakılırsa frekans değerleri göz önüne alınca yeterli temada toplanan görüşlerde daha çok fikir birliktelikleri sağlandığı görülmektedir. Yetersizlikler konularında ise öğretmenlerin sayıca ve nitelikçe üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimlerinde yetersiz oldukları bildirilmiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki “Üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik daha önce eğitim aldınız mı? Aldıysanız hangi kurumda, hangi eğitimleri aldığınız?” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Üstün yeteneklilerin çalgı eğitimine yönelik eğitim almadım ama çalgı eğitimine yönelik bazı eğitimler aldım. CSO sanatçılarından birinden ‘Ritimde Çok Seslilik’ eğitimi aldım. Güzel ve temel bir eğitimdi. Çalgı ile ilgili workshoplara katıldım. Ama bunlar yeterli değil. Onun da bir programı olması lazım yani ‘çalgı nasıl tutulur’ dan yorumlamaya, yaratıcılığa kadar devam eden bir eğitim olması lazım. O konuda eksiklikler var. Doğru ve güzel bir soru bence derinlemesine bu konuya yönelmek lazım.”

K2: “Hayır almadım. Özellikle bir ders bir eğitim olarak almadım ama daha önce stajdayken bir deneyimim oldu o zaman öğretmenimiz bahsettiğinden biliyorum ama özellikle bir seminere ya da sertifikalı bir programa katılmadım.”

K3: “Hayır, öyle bir eğitim almadım, çalgı eğitimine yönelik bir eğitim de almadım. Üniversite boyunca aldığım piyano eğitimim var haftada bir saat. Bağlamayı ben kendim öğrendim herhangi bir profesyonel eğitim almadım. Akademik boyutta değil ama bağlamada tamamen kendi kendimi yetiştirdim. Perküsyonda da aynı şekilde tamamen kendi çabamla öğrendim.”

K4: “Üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik bir eğitim almadım. Lisans düzeyinde özel eğitim dersi almıştık ama tabii her öğrenci farklı. BİLSEM’e başladıktan sonra bu eğitimler yeterli olmadı. Ama en azından izleyebileceğimiz yolları öğrendik. Hizmet içi eğitim aldık 2014’te Mersin’de bir çalışmaya katıldım. O da çalgı eğitimi ile ilgili değildi. Hizmet içi eğitimde Orff eğitimlerine katıldım Çankaya BİLSEM’de yapıldı.”

K5: “BİLSEM öncesinde almadım ama geçen yıl İstanbul Teknik Üniversitesi’nin düzenlediği seminerlere katıldık. Orada bir haftalık eğitim aldık. Orff eğitimi, ses kayıt teknolojileri eğitimi, çalgı yapımı ile ilgili eğitim aldık. Türkiye genelindeki

BİLSEM müzik öğretmenleriyle bu eğitimi aldık. Onun dışında çalgı eğitimi ile ilgili bir eğitim almadım.”

K6: “Üstün yetenekli öğrencilerle ilgili üniversitede böyle bir eğitim almadım ancak BİLSEM’e başladıktan sonra birçok eğitim aldım. Çalıştaylar, seminerler, kurslar. Şu anda sayısını hatırlamıyorum ama çok fazla eğitim aldım diyebilirim. Proje bazlı eğitimler aldım, üstün yeteneklilere nasıl eğitim verildiğine yönelik eğitimler aldım. Üstün yeteneklilerin özellikleriyle ilgili eğitimler aldım.”

K7: “Hayır daha önce özel yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik bir eğitim almadım. Öğrenci çalgı eğitimi ile aldığımız eğitimlerin, özel yetenekli çocukların çalgı eğitiminden çok farklı olduğunu düşünüyorum. Seçilen çocuklar gerçekten özel yetenekli mi? O da tartışılır.20 öğrencim varsa benim gerçekten özel yetenekli olan öğrencim iki tanedir. Öğrenciler güzel bir şekilde seçilmediği için verdiği çalgı eğitiminin farkını da çok fazla anlamıyorsun. Çocuğun zekâsı üstünse, algısı daha hızlı oluyor ve daha hızlı ilerliyor. Diğer çocuklar biraz daha yavaş ilerliyor ama bunu çalışmayla kapatabiliyorlar. Çok farklı olduğunu düşünmüyorum çalgı eğitiminin o yüzden de ekstra bir eğitim almam gerektiğini düşünmüyorum. Belki de bana hiç öyle öğrenci gelmemiş olabilir.”

K8: “Hayır, almadım.”

K9: “Çalıştayımız oldu bizim birkaç kez özel yeteneklilerle ilgili ona katıldık, onun dışında üstün yeteneklilerin çalgı eğitimi ile ilgili bir çalışmamız olmadı.”

K10: “Hayır, bununla ilgili bir eğitim almadım. Tamamen doğaçlama, çocuğun istek ve ihtiyaçlarına yönelik bir öğretim sistemim var.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 4. 3.’te yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (*f*) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	f	Yüzde
Olumsuz	Üstün yeteneklilere yönelik almadım	Üstün yeteneklilerle çalgı eğitimine yönelik almadım	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10	10	100
		Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik seminerler ve çalıştaylara katıldım	K4, K5, K6, K9	4	40
		Stajda tecrübe edindim	K2	1	10
		Çalgı eğitimine yönelik eğitim aldım	K1	1	10
		Çalgı eğitimine yönelik eğitim almadım	K3	1	10
		Kendi kendimi geliştirdim	K3	1	10
		Özel eğitime yönelik aldım	K4	1	10
		Normal çalgı eğitimi ile üstün yeteneklilerin çalgı eğitimi farklı değil	K7	1	10

Tablo 4. 3.'te görüldüğü üzere BİLSEM'de görev yapan 10 katılımcının üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik daha önce hiç eğitim almadığı ortaya çıkmıştır. Bu durumda diğer sorulardan farklı olarak tek kategori belirlenmiş, bu kategorinin altında soru kapsamında tek tema ve sekiz adet konu belirlenmiştir.

Olumsuz kategorideki konular değerlendirildiğinde: Tüm katılımcılar özellikle üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik bir eğitim almadıkları (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10), bununla birlikte dört katılımcının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik BİLSEM'in düzenlediği seminerler ve çalıştaylara katıldığını fakat bu çalıştaylarda özellikle üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimi değil de genel eğitimi hakkında bilgilendirmeler yapıldığı ortaya çıkmıştır (K4, K5, K6, K9).

Bu konuların yanında BİLSEM'de staj tecrübesi olan bir katılımcı orada edindiği gözlemleri ile bu konuda yeterince bilgi sahibi olduğunu (K2), bir katılımcı genel olarak tüm bireyler için çalgı eğitimi konusunda eğitim aldığını (K1), bir katılımcı çalgı eğitimine yönelik eğitim almadığını fakat kendi kendini bu konuda yetiştirdiğini (K3), bir katılımcı herhangi bir birey için çalgı eğitimi ile üstün yeteneklilerin çalgı eğitimi arasında bir fark olmadığını, bir katılımcı ise özel eğitime yönelik lisans seviyesinde dersler aldığını belirtmiştir.

Üçüncü alt problemdeki tüm konulardan yola çıkarak ortak bir konu olarak bir katılımcı hariç tüm katılımcılarda üstün yetenekli öğrencilere yönelik çalgı dersi eğitimi alınması gerektiği fikri gözlemlenmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki “BİLSEM’deki üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik mevcut duruma yönelik görüş ve önerileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “BİLSEM’de Çalgı eğitiminin çok gerekli olduğunu düşünmüyorum açıkçası çünkü BİLSEM’de biz daha ziyade çalgı çalan öğrencilerle ortaya bir şeyler koymayı hedefliyoruz. BİLSEM’lerin konservatuvara benzer bir misyonu yok En sonunda çocuktan bir konser vermesini tabi ki istiyoruz ama nihai hedefimiz öğrencinin ortaya bir proje koymasını. Müzik alanıyla ya da yakın disiplinler arası çalışmaları birleştirerek ortaya özgün bir ürün koymasını istiyoruz. Mevcut durumdaki çalgı eğitiminin sıkıntılı olmasını buna bağlıyorum. Öğrenci sayısı az olan BİLSEM’lerde, öğrenci ve öğretmenin vakti olduğundan, imkanlar daha iyi olduğu için çalgı dersleri güzel bir şekilde yapılabiliyor. Ankara İstanbul İzmir gibi BİLSEM’lere bakıldığında öğrenci sayıları çok fazla mesela bizdeki öğrenci sayısı 1800 civarında, müzik alanı değil tabi genel mevcuttan bahsediyorum. Bu kadar kalabalık bir ortamda zaten çalgı eğitimi yapılamaz. Çalgı eğitimi bireysel bir eğitimidir yani toplu çalgı eğitimi öğrenciler aynı seviyede olacak ve öğretmen çok iyi, çok hâkim olacak. BİLSEM’e öğretmen alınırken zaten çalgı çaldırmıyorlar. Ne çalışıyorsun diye soruyorlar. Hatta onu bile sormayabiliyorlar bazen. Dolayısıyla çalgı eğitimi bu sebeplerden dolayı istenilen düzeyde değil.”

K2: “Çocuklar belli bir zekâ düzeyinde olduğu için algıları çok açık oluyor. Benim genelde öğrencilerimde gördüğüm, verdiğimi almaya yönelik algısı açık, araştırmaya açık oluyorlar. Onların dışında öğrencilerle de çalıştım BİLSEM’deki öğrenciler daha kolay kavrayabiliyor. Özel yetenekleri olan çocuklarda böyle bir hiperaktivite olabiliyor. Özellikle piyano öğrencilerimde bunu görüyorum böyle bir yerinde duramama. Böyle öğrencilerimle ders yaparken zorlanıyorum. Bunların dışında çalgı dersinde yaptığım ve gözlemlediğim bir şey yok.”

K3: “Az öğrencisi olan BİLSEM’lerde müzik eğitimi çalgı eğitimi üzerinden verilebilir. Öğrenci sayımız çok fazla olduğundan bireysel ders yapmak mümkün

olmuyor. Toplu derslerde biz birebir çalgı eğitimi veremiyoruz. Ama toplu olarak ritim çalgıları öğreniyoruz.”

K4: “Ben öğrencilerimi kendi yetiştiğim tarzda yetiştirmeye çalışıyorum. Ben müziğe kaşık çalarak başladım. Ritim sazdan melodi saza geçenler çok çok daha başarılı oluyorlar. Basit bir çalgı diyebilirsiniz ama kaşık ritmi geliştiriyor, genelde hareketli olmak koşuluyla birçok esere de eşlik edebiliyorsunuz. Daha sonra bendir, bongo, cajon, bateri gibi çalgılara devam ediyoruz. Çalgı eğitimine paralel olarak da tartım çalışması, bona solfej ve dikte çalışmalarına devam ediyoruz. Daha sonra da öğrencilerin istekleri doğrultusunda onları melodi sazlara yönlendiriyoruz. Bir tane ud öğrencim var. Geldiğinde zaten çalışıyordu. Daha önceden eğitim almış. Her öğrencinin düzeyi farklı ud öğrencisiyle makamları bildiği için birleşik makamları öğreniyoruz, eser analizi yapıyoruz. Acelite geliştirmeye çalışıyoruz. Çalmanın yanı sıra söyleme tekniklerini de çalışıyoruz. Çaldığına eşlik etmesi açısından bu şekilde çalışmalarımız var. Diğer eğitimini verdiğim çalgılarda da aynı yöntemi izliyorum.”

K5: “Biz piyano olarak başladık çünkü çocuklar BİLSEM’e başladıklarında piyano eğitimi alıyorlardı zaten o yüzden biz piyano ile devam ettik. Ama böyle bir zorunluluk yok yeteneği ve ilgisi doğrultusunda başka bir çalgıyla da devam edebilir çocuklar. Benim çocuklarım piyanoyla devam etmek istedikleri için piyanoyla devam ediyoruz. Bu çocuklar liseyi bitirene kadar BİLSEM’e devam edecekleri için ileri yaşlarında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda farklı çalgılara yönlendirmeyi düşünüyorum. Çocuk piyano çalarken bunun yanında bağlama da öğrenebilir, keman da öğrenebilir. Buna hemen başlatmak istemedim çünkü piyanonun birçok avantajı var müzik eğitiminde bu sebepten bir çocuğun müziğe piyano ile başlaması gerektiğini düşünüyorum. Beceri ve yapabilirlik konusunda iyiler çocuklarım zaten bu sınavı kazandıklarına göre çok yetenekli çocuklar. İkinci amacım şu zaten çok yetenekli olan bu çocuklara çok fazla yüklenmemeye çalışıyorum. Bıkkınlık oluşturmak istemiyorum. Sonuçta uğraştığımız şey sanat ve bir insan sanatı zevk alarak yapmalı, çocukların isteğini hevesini kaybetmesini istemiyorum. O yüzden çocuklara çok baskı yapmadan, eğlendirerek sıkmadan ilerlemeye çalışıyorum. Çalgı eğitimi konusunda çok hızlı ilerlemeyi önermiyorum. Uzun yıllar bu çocuklar bizimle birlikte zaten o yüzden şu kadar samanda şunu çalacaksın ya da yılsonu konserine kadar şu parçayı çalacaksın gibi bir yönlendirme yapmıyorum. Benim görüşüm şu sürdürülebilir ve süreç içine yayılmış bir eğitim planlanmalı. Çocuğun

dünyasında müzik kültürü, müzik sevgisi, müzik algısı olumlu yönde gelişmeli diye düşünüyorum. Çocuk müziği bir iş gibi görmemeli. Ailelerin çocuklarından daha istekli ve beklentileri daha yüksek bu durum çocuklarda olumsuz etki yaratıyor. Aile baskısı da var ben mümkün olduğunca çocukların uzak tutulması taraftarıyım.”

K6: “Her üstün yetenekli çocuğa çalgı eğitimi vereceğiz diye bir şey yok aslında bazı çocuklar çalgı eğitimini sevmiyor. Çalgı eğitimine çok sıcak bakmayabiliyor. Belki çocuk müziğin tarihini seviyordur belki dijital boyutunu seviyordur, belki bir çalgı tasarımı yapmayı seviyordur. O nedenle çocuğa o doğrultuda eğitim vermek gerekir diye düşünüyorum. Çocuk çalgı çalmayı seviyorsa ilerletmek istiyorsa biz de onun ilgi alanını belirlediğimiz zaman o çocukla bireysel plan yaparak devam ediyoruz. Çalgı çalarken çocuğu beslemek lazım. Çalgısını tanıtmak, onunla ilgili etütler vermek veya anlamlandırma dikkat stratejileri gibi farklı çalışmalar yapmak lazım çocuklarla bunun yanında müziğin tarihini de öğrenmesi gerektiğini düşünüyorum sadece işin çalgısal boyutuna zaman ayırmayı doğru bulmuyorum. Çocuğun müziğin farklı alanlarıyla da beslenmesi gerektiğini düşünüyorum.”

K7: “Burada da aslında şöyle bir değişken var. Beni seçerken benim hangi çalgıları çaldığım, hangi çalgıların eğitimini verdiğim sorulmuyor. Ben BİLSEM’e girdim keman eğitimi verebiliyorum, piyano eğitimi verebiliyorum, işitme eğitimi verebiliyorum bunlar benim kendi getirdiğim becerilerim ve öğrencilerime bunu aktarabiliyorum. Ama herhangi bir çalgı çalmadan, müzikolojiden mezun olup, bir çalgı yetisi olmayan müzik öğretmenlerimiz de var. Çalgı dersi vermiyor öğrencilerine, sadece teorik işliyor dersini. Böyle değişkenler olduğu için, tamamen öğrenci ve öğretmenin buluşmasıyla alakalı şeyler. Ben sadece aldığım eğitimle işliyorum. Zorunlu bir durumumuz yok. Hiç piyano bilmeyen öğretmenler var mesela benim yerime bir öğretmen görevlendirildi mesela sadece tambur çalabiliyor. İşitmeye dair bir tecrübesi yok. Çocuklara tambur eğitimi de veremiyor çocuklar keman çalıyor. Türk müziği eğitimi de veremiyor. Böyle sıkıntılar oluyor. Bu öğretmenimizin suçu mu? Tabiki hayır. Genel bir sıkıntı var burada genel bir kural yok. BİLSEM öğretmeni piyano dersine girer, BİLSEM öğretmeni keman eğitimi verir gibi bir kural olmadığı için fazla değişiklikler oluyor okuldan okula, öğretmenden öğretmene. Hepimiz piyano eğitimi aldık ama piyanoyu kullanabilen öğretmen sayısı çok azdır. Ya da ben piyanoyu ana dal olarak seçseydim öğrencilerime keman eğitimi veremezdim. Yeni başlayan öğrencilerime uzun süre

teknik eğitim veriyorum. Boş tel çektiriyorum, kemanı tutturuyorum. Bütün okulda arşe tutarak geziyor öğrenciler. Hepsine kemanı denettiriyorum. Bütün öğrenciler kemanın nasıl tutulduğunu, kemanın neden yapıldığını, tellerinin nasıl yapıldığını, nasıl akortlandığını bütün teorik bilgileri hepsi biliyor. Tabi ki hepsine zorla keman çaldırıyorum. İstekli olanları ve yaylı saza eğilimli olanları kemana yönlendiriyorum ama hepsi kemanla ilgili temel kavramları almış oluyor teorik olarak. Duruş tutuş teknik birkaç ay bu şekilde geçiyor daha sonra boş tel, ses bulma, piyano eşlikle çalışıyoruz. Piyanoda da aynı şekilde duruş, tutuş, teknik nota bilgisi zaten bunlardan ayrı veriyorum bu yüzden kemanda nota eğitimi piyanoda nota eğitimi ayrıca vermiyorum. Bütün öğrencilere fa anahtarı da öğrettiğim için işitme dersinde, çok sıkıntı yaşamıyoruz çalgı eğitiminin içinde nota eğitimi vermiyorum. Daha çok teknik ve eser okuma üzerine gidiyorum.”

K8: “Bizim kurumdaki öğrencilerle ilgili şunu söylemeliyim. Öğrenci seçiminde öğrenci tablet sınavını geçip müzik sınavına girdiği için sadece müzik alanında çok yetenekli öğrenciler gelmeyebiliyor. Tablet sınavını geçen çocuğun akademik başarısı yüksek olduğundan müzik alanında ilerlemek isteyen de olmuyor. Matematik, fen gibi dersleri hep daha önemli benim öğrencilerimin. Hiçbir öğrencim müzik alanında uzmanlaşacağı ya da meslek sahibi olmak istiyorum diye bana gelmiyor. O sebepten, ders içerisinde yüksek performans alamıyorum. Çocuğun vakti yok, veliler de çok vakit ayırmalarını istemiyor. Çocuğa çalgı çalış dediğin zaman öyle bir dönüş de olmuyor. Hep başka dersler ve kursları var. Müzik daha geri planda. Öğrenci velisi bizi şöyle görüyor ‘bu çocuk zaten ileride doktor olacak az bir şey de piyano çalsa bize yeter, çok vakit almasın’. Bu sebepten profesyonel eğitim süreci gerçekleştirildiğini düşünmüyorum ben açıkçası.”

K9: “Çalgı eğitimi politikasından vazgeçilmeli bir an önce ve çocuklara temel müzik eğitimi verildikten sonra toplu çalmaya geçilmesi gerekiyor. Bireysel çalgı eğitimi verilmeye çalışıldığında öğretmene inanılmaz derecede yük biniyor ve dersler özel ders mantığına döndüğünde veliler beklenti içine giriyor. İlk başta 4 öğrenciyle başlıyorsun daha sonra 8 oluyor sonra 16 oluyor bu şekilde arttığında veliyi mutlu edemiyorsun. Çalgı öğretecek vakit kalmıyor. Bu konuda çalgı eğitimi verilecekse ya öğretmen sayısı arttırılmalı, grup sayıları azaltılmalı ya da öğrencilere toplu çalma becerisi kazandırılmalı dersler bu şekilde işlenmeli diye düşünüyorum. Bir de BİLSEM’de diğer öğrencilere proje yaptırabilirsin ama müzik öğrencilerine proje

yaptıramazsın yani yeni bir gitar mı üreteceğiz ben buna katılmıyorum. Yeniden kaval mı yapacağız yeni bir Türk piyanosu mu yapacağız? Yapılmış bir şeyin yapılmış olmaz, icadın icadı olmaz. Bazı arkadaşlar elmaya sensorlar bağlıyorlar, elmaya dokunuyorsun ses çıkarıyor. Bunu yapan yapmış zaten en iyisini adam piyano yapmış. Elmadan ses çıkarınca elma piyano mu diyeceksin buna? Ben buna katılmıyorum, müzikten proje olmaz diye düşünüyorum. Müzik öğrencisi çalgısını çalmalı. Özellikle öğrenci tanılmasında da sıkıntılar var. Çocuk birinci sınıfa gidiyor, hayatında piyano görmemiş, duymamış, bizi tanımıyor biz ona piyanodan üç ses soruyoruz onu vermesini bekliyoruz. Bunu da doğru bulmuyorum. O yaş grubunun seviyesinde, o yaş grubunun pedagojik gelişimini ve ihtiyaçlarını bilen kişilerle birlikte bir sınav hazırlanmalı. Bizler lisans eğitimi boyunca, müzik tanılması nasıl yapılır, altı yaşında bir çocuğun yeteneği nasıl anlaşılır? Bunun eğitimini almadık. Piyanodan ses basmak onun yeteneğini ortaya çıkarmak değildir belki de onunla oyun oynamamız gerekiyor belki çocuk oyunları oynamamız gerekiyor ama biz bunun eğitimini almadık ki. Dolayısı ile sağlıklı bir yetenek sınavı yapıldığını düşünmüyorum. Bakanlığın verdiği tanılama kriterlerinin o yaş gruplarına uygun olduğunu düşünmüyorum. Diyelim ki o öğrencileri aldık altı yedi yaşındaki öğrenciye çalgı eğitimi verecek eğitimi de almadık kendimizi eleştirmek gerekirse. Seviyeye inme bazında yeterince iyi değiliz.”

K10: “Özel yetenekli çocuklarla önce temel duruş, tutuş ve yay teknikleri yaklaşık üç ay yay çektiriyorum. Yay çekişi istediğim seviyeye gelince sol el pozisyonunda notaları bantlarla işaretliyorum. Bunu yapma amacım çocuğa ayna karşısında çalmayı öğretmek ve bunu pekiştirmek. Bu şekilde çalıştığında pozisyonun yerini daha kolay, daha hızlı öğreniyor. Sınıflarımızda da aynalar var bizim, derse geldiğinde de ayna karşısında çalışıyoruz. Önündeki notayı okuyup çalmasını istediğimde sesler daha temiz, pozisyon daha doğru oluyor. Bu seviyeye altı yedi ayda geliyoruz. Yay tekniğini öğretmeden sol ele geçirmiyorum. Bu süreç biraz sancılı oluyor, öğrenciler sıkılıyor sol ele geçmek istiyor fakat her çalgının bir zorluğu var ve viyolonselde de bu şekilde oluyor. Sol ele geçtikten sonra da istediği küçül bir parçayı çaldırıyorum. Yanlış, pis, temiz nasıl olursa olsun çocuktan o altı aylık bıkkınlığı almayı hedefliyorum. Daha sonra dinleme ödevleri veriyorum. Sanatçıları dinleyip, izleyip onların çalma ve duyma tarzlarını kendilerine yansıtılmalarını bekliyorum. Dinleye dinleye, taklit ederek onlar gibi çalabilirsiniz

daha sonra kendi yorumunuz ve duygularınızla sentezlenir ve kendi tarzınız ortaya çıkar.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 4. 4.'te yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (*f*) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 4. *Dördüncü Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi*

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	f	Yüzde	
Olumsuz	Gerekli değil	Konservatuvar misyonu yok	K1	1	10	
		Hedef disiplinler arası çalışma yapmak	K1	1	10	
	Zorunlu değil	Hedef proje ortaya koymak	K1	1	10	
		Farklı alanlara da yönelebilir	K6, K7	2	20	
	Zorluklar mevcut		Öğrenci sayısı fazla	K1, K3	2	20
			Öğretmen sayısı yetersiz	K1, K9	2	20
			Öğretmen niteliği yetersiz	K1, K7, K9	3	30
			Öğrencilerde hiperaktivite olabilir	K2	1	10
			Ailenin büyük beklentileri olumsuz etki yaratabiliyor	K5	1	10
			Ailesi önemsemiyor	K8	1	10
	Olumlu	Daha verimli	Öğrenci önemsemiyor	K8	1	10
			Diğer dersler kadar önemsenmiyor	K8	1	10
		Farklı çalgılar	Özel yetenekli öğrencilerin anlama kabiliyeti yüksek	K2, K5	2	20
			Ritim çalgılarından başlıyor	K4	1	10
Esnek planlama			Piyanodan başlıyor	K5	1	10
			Kemandan başlıyor	K7, K10	2	20
			Süreç içine yayılmış bir eğitim planlanmalı	K5	1	10
			Çalgıdan farklı alanlarda da tecrübe sağlanmalı	K6	1	10

Tablo 4. 4.'de görüldüğü gibi BİLSEM'de görev yapan 10 katılımcının BİLSEM'deki üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik mevcut duruma yönelik görüşleri olumlu ve olumsuz görüşler olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler altında çalgı dersi ile ilgili gerekli değil, zorunlu değil, zorluklar mevcut, diğer öğrencilere nispeten daha verimli, farklı çalgılar öğretilmeli ve esnek planlama yapabilme gibi temalar öne çıkmıştır. Olumsuz görüşlerde daha çok kişisel, kurumsal ve sistemsal zorluklar yer alırken olumlu görüşlerde ise öğrenciler ve sistemin avantajları yer almıştır.

Olumsuz kategorideki konular değerlendirildiğinde: Çalgı dersinin gerekliliğini sorgulayıp gereksiz olarak gören bir katılımcı (K1), çalgı dersinin zorunlu olmadığını belirten üç katılımcı (K1, K6, K7), çalgı derslerinin işlenişine yönelik farklı zorlukların olduğunu belirten yedi farklı katılımcı (K1, K2, K3, K5, K7, K8, K9) olduğu görülmüştür.

Çalgı dersinin gerekliliğini sorgulayan katılımcı, BİLSEM'lerin konservatuvar misyonu olmadığı ve asli hedefleri arasında farklı disiplinlerde veya çok disiplinli projeler üretmek olduğu argümanı ile profesyonel çalgı derslerinin gerekli olmadığını savunmuştur (K1). Bunun yanında çalgı derslerinin zorunlulukları konusunda fikir belirten katılımcılar ise benzer şekilde asıl hedefin çalgıyı profesyonel seviyede çalmak olmadığı, proje temelli çalışmalar yapılması gerektiği (K1) ve çalgı eğitiminden ziyade müziğin farklı alanlarına da yönlenebileceğini, dolayısıyla çalgı dersinin bir zorunluluk olarak görülmemesi gerektiğini belirtmişlerdir (K6, K7).

Mevcut uygulamadaki zorluklar konusunda ise üç katılımcı öğretmen nitelikleri boyutunda çalgı eğitimi konusunda yetersizlikler olduğunu belirtmiştir (K1, K7, K9). Bunun yanında iki katılımcı öğrenci sayısının çok fazla olduğu ve bireysel çalgı dersi işlemenin pek mümkün olmadığını (K1, K3), yine iki katılımcı ise öğretmen sayısının yetersizliğinden kaynaklı bireysel çalgı dersi yapmakta zorluklar ortaya çıktığını belirtmişlerdir (K1, K9).

Tüm bunların yanında birer katılımcının belirttiği; özel yetenekli öğrencilerin bir kısmında hiperaktivite olmasından kaynaklı ders içi zorluklar olabildiği (K2), ailelerin çalgı eğitiminden büyük beklentilerinden kaynaklı öğrencide ve öğretmende oluşan olumsuz etkilerden kaynaklı zorluklar olabildiği (K5), bunun aksi olarak ailenin diğer genel dersler yanında çalgı dersini önemsememesinden ve bunun da bazen öğrenciye yansımından kaynaklı zorluklar olduğu (K8), öğrencilerden de aynı şekilde yeterince ilgi gösterilmediği durumların oraya çıkabildiği (K8), bu ve benzeri kaynaklı bireysel ve genel algıya dayalı zorluklar çıkabildiği ile ilgili görüşler alınmıştır.

Olumlu kategoride ise; özel yetenekli öğrencilerle çalgı dersinin daha verimli olduğunu belirten iki katılımcı (K2, K5), birden çok farklı çalgılar öğretilmesi gerektiğini ve başlangıç çalgısının farklı olabileceğini belirten dört katılımcı (K4, K5, K7, K10), kurumun çalgı dersleri için esnek planlama yapabilme olanakları sunduğu ve bunun olumlu sonuçlar doğurduğunu belirten iki katılımcı olduğu (K5, K6) görülmüştür.

Özel yetenekli öğrencilerin gerek müzik yetenekleri gerek de anlama ve kavrama kabiliyetlerinin yüksek olmasından kaynaklı çalgı derslerinin de diğer normal öğrencilere göre daha verimli geçtiği belirtilmiştir (K2, K5). Öğrencilerin bu yeteneklerini daha verimli

değerlendirmek adına tek bir çalgı değil de birden çok çalgının öğretilbileceği fakat başlangıç çalgısının ritim çalgıları olması gerektiği ve katılımcının bu şekilde uyguladığı (K4), başlangıç çalgısının piyano olması gerektiği ve katılımcının bu şekilde uyguladığı (K5) veya başlangıç çalgısı olarak kendi öğretebildiği çalgılardan keman ile başladığını belirten katılımcılar mevcuttur. Bunların yanında sistemin sağladığı esnek müfredat ve uygulama avantajlarından faydalanarak süreç içerisine yayılmış ve kişi bazlı sürdürülebilir bir eğitim programı planlanması gerektiği (K5) ile sadece çalgı değil de müziğin farklı alanlarında da öğrencilere tecrübe etme imkanları sağlanması gerektiğini savunan (K6) katılımcılar mevcuttur.

Dördüncü alt probleme genel olarak bakılırsa frekans değerleri göz önüne alınca, olumsuz kategorideki konularda daha çok fikir bildirildiği görülmektedir. Olumlu kategoride ise öğrenci yetenekleri, öğretmen uygulamaları ve kurumun esnekliğinin avantajları konusunda görüşler yer almıştır.

Bazı katılımcılar çalgı eğitimini gerekli görmezken, bazı katılımcıların da çalgı eğitimi için şartlarının uygun olmadığını söylediği görülmektedir. Çalgı eğitimi veren katılımcıların yöntemleri de farklılık gösterebiliyor. Bir katılımcı piyanoyla başlamanın müzik eğitiminde daha önemli olduğunu savunurken diğer katılımcının ritim sazdan melodi sazlara geçmenin daha önemli olduğunu savunduğu görülüyor. Başka bir katılımcı müzik eğitiminin çalgı üzerinden verilmesi gerekliliğinden bahsederken, diğer bir katılımcının müziğin tek boyutunun çalgı olmadığından, öğrencilerin müzik tarihi, müzik teknolojisi, çalgı yapımı gibi alanları da sevebileceğinden ve çalgı eğitimini çocuğu kısıtlamak olarak ifade ettiği görülüyor. Bu bulgulara göre öğrencilerin BİLSEM’de aldığı çalgı eğitiminin; öğretmenlerin çalabildiği çalgılarla, çalgıları çalabildiği düzeyle, katılımcıların kendilerine belirledikleri yöntem ve sistemle sınırlı kaldığı söylenebilir.

4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki “Mevcut uyguladığınız çalgı eğitimi müfredatı varsa bu müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik kişiselleştirilmesi adına görüşleriniz nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Çalgı eğitimine yönelik bir müfredat yok, Güzel Sanatlar Liselerinde kullanılan müfredat var ama bu müfredatların mutlaka BİLSEM’e göre revize edilmesi gerekiyor. BİLSEM’deki öğrencilerin ileride proje yapacağı aynı zamanda müzikle ilgili temel eğitim de aldığı için onlarla beraber çalgı eğitiminden orkestrasyona

doğru gidecek bir çalgı eğitiminin planlanması gerekiyor. Özellikle de çok seslilik anlamında, senfonik orkestra ya da Türk Müziği orkestrası da olabilir. Buradaki nihai hedefin mutlaka bir orkestrasyon olması gerekiyor ki öğrenci dışarıdan bir eğitim alıp bunu BİLSEM’de arkadaşlarıyla bunu öğretmenine sunar, öğretmen duruş tutuş ya da burayı şöyle çal gibi destek noktasında devreye girer. Ondan sonra da belirli seviyelerde okulun küçük orkestrası, büyük orkestrası gibi aşama aşama gider ve çalgısını profesyonel olarak sunar ve o kültürü kazanacak seviyeye gelir.”

K2: “Ben tamamen güzel sanatlar lisesindeki eğitimimden yola çıkarak başladım. Çocukların seviyesine bağlı olarak dizi, etüd ve eser olarak gidiyorum. Kemanda kesinlikle gam çaldırıyorum sonrasında etüt ve eser olarak gidiyor. Piyanoda da belirli bir kitap üzerinde gidiyorum. Her öğrencimin bir kitabı var o bitince devamı olan başka bir kitaba geçiyoruz ve piyano albümleri etüt ve dizi kitaplarıyla destekliyorum. Ama bu tamamen çocuğun seviyesiyle alakalı. Örnek veriyorum şu an ÖYG 4 öğrencilerime do, re majör dizilerini çalacak diye böyle seviye seviye ayırdım çocukları. Bizim BİLSEM yeni açıldığı için çok ileri düzey öğrenci yok. Bir keman öğrencim var çok iyi onunla da 3. pozisyona geçtik. Onunla da Sevcik çalışıyorum yay teknikleri falan çalışıyoruz bu süreçte.”

K3: “Benim çalıştığım kurumda öğrenci fazla olduğu için bireysel çalgı dersi yapamıyoruz haliyle müfredatın kişiselleştirilmesi mevcut durumda pek mümkün değil ama öğrenci sayısı az olan BİLSEM’lerde bu mümkün. Benim fikrim müfredatın öğrenciye yönelik kişiselleştirilmesi gerektiği yönünde buna kesinlikle katılıyorum ama dediğim gibi biz bu şekilde uygulayamıyoruz.”

K4: “Bununla ilgili birkaç tane dinamik var aslında. Birincisi öğretmenin eğitimi verdiği çalgıda yetişme tarzı. Mesela ben çocukken başladım bazıları lisede bazıları üniversitede başlıyor. Herkesin verdiği eğitim farklı oluyor. Bunlar birbirini etkileyen dinamikler. Bir başka etken de öğrencinin hazırbulunuşluğu. Bu değişkenler sebebiyle çerçeve plan etkisiz kalıyor. Normal bir okulda asgari müşterek bir müfredat amacı karşılarken BİLSEM’de her öğrenci için farklı yol izlemek gerekiyor. BİLSEM’e öğrenci alımından sonra sınıf oluşturulması ile ilgili de bir problem var. Birinci sınıf, ikinci sınıf ve üçüncü sınıf çocuğu kazandıklarında aynı sınıf düzeyinden başlatıyoruz. Birçok farklılık oluşuyor. O yüzden müzik için kesinlikle bireysel plan yapılmalı gerektiğini ve bütün öğretmenlerin icra düzeyinin aynı olması gerektiğini düşünüyorum.”

K5: “Kesinlikle bireysel olması gerektiğini düşünüyorum. Belirli bir müfredata, plana uymamız gerekiyor ama o plan doğrultusunda her insanın öğrenme hızı, öğrenme şekli çok farklı yani bir öğrenci bir etüdü bir derste tamamlarken, diğer öğrenci için daha fazla zaman alabiliyor. Herkesi aynı şekilde, aynı hızda ilerletmek doğru değil. Ben şu şekilde yapıyorum. Öğrencinin yapabileceği seviyede ve gerekli süreyi vererek ilerliyorum. Bireyselleştirilmiş eğitim planının uygulamaya geçirilmesi gerekiyor. Özellikle çalgı eğitiminde çünkü çalgı eğitimi koro gibi toplu ilerlenebilecek bir alan değil. Bireysel bir alan. Bu yüzden ilerlemenin de bireysel olarak takip edilmesi gerekiyor.”

K6: “Bizde herhangi bir müfredat yok hocam bizim yönergemiz var biz yönerge doğrultusunda hareket ediyoruz. Tamamen çocukla sizin aranızda olan bir şey aslında bu. Çocuğun yeteneği, ilgisi doğrultusunda hedef koyarak bireysel plan hazırlamak çok uygun. Çocuklar farklı farklı çünkü, yeteneği ve ilgisi farklı olabilir.”

K7: “Müfredat yok tamamen kendi bilgi birikimimdeki şeyleri uyguluyorum. Kemanda bir dizi metodu yabancı kaynaklarım var elimde onu kullanıyorum herhangi bir müfredatı alıp da ‘şimdi sırada şu varmış, bunu çalışıyoruz’ gibi bir şey yok. Tamamen kendi sistemimi kendim oluşturuyorum. Kendi oluşturduğum bir dosyam var. Bir sürü farklı teknikten Suzuki’den de alıyorum, Kreutzer’den de alıyorum. Türk bestecilerden de alıyorum. Hanon’dan da alıyorum Czerny’den de alıyorum tamamen kendim oluşturduğum bir metodum var ve öğrencilerimin düzeyine göre de kişiselleştiriyorum.”

K8: “Resmiyette çalgı eğitimi ders içinde olmadığı için bunu araya kendi belirlediğimiz yöntemlerle ve çalışma planlarıyla öğretiyoruz. Üniversitede ya da güzel sanatlar lisesinde nasıl ilerlediysen o şekilde ilerliyoruz. Ders içerisinde uygulayabileceğimiz bir plan yok çünkü çalgı eğitimi diye bir kazanım yok. En son oluşturulan kazanım modülü çalgı kazanımı olmayacağı belirtildi. Çalgı eğitimi müfredatı ya da planı yok. Kendi kişisel tecrübelerimizle oluşan gelişmiş güzel bir plan var. Her öğrenci aynı etüdü çalamıyor, etüt çalmak bazı öğrencinin hoşuna gidiyor bazıları da hiç sevmiyor. Bu durumda farklı farklı kitaplardan ilerlemek gerekiyor. Öğrenciye uygun metod uyguluyorum çünkü çocuğun istediğini vermediğin zaman müzikten soğuyabiliyor. Belki ilerleyen zamanda çok iyi işler çıkarabilecek çocuk yanlış öğretim yöntemi veya tekniğiyle müzikten uzaklaşabiliyor. O yüzden ben kişiselleştirmeye gayret ediyorum.”

K9: “Ben Suzuki metodunu kullandım. Zaten biz programları, bireysel eğitim programımızı kendimiz hazırlıyoruz. O yüzden hep kendi planlarımı uyguladım. Dönem başında bizlere verilen çerçeve plana göre yıllık planları ve çerçeve planları uyguluyoruz. İstediklerimizi seçip, istediklerimizi kaldırıyoruz. Bu konuda herhangi bir sınırlama ya da kısıtlama yok. Çerçeve planın genel müzik eğitimi için yeterli olduğunu düşünüyorum. Zaten 300/400 tane etkinlik var. Sadece bu etkinlikleri yapacak zaman yok. Fakat çalgı eğitimi için çerçeve plan uygun değil. Bence evrensel metotlar kullanılmalı. Ben Suzuki metodunu kullanıyorum 1, 2, 3, 4, 5 sırasıyla ilerliyoruz. Çalgı eğitiminde farklı yerlerden topladığında karmakarışık oluyor çocuğun da kafası karışıyor. Çerçeve planı Suzuki metodunda ilgili konuya gelince kullanıyorum. Sürekli olarak onu takip etmiyorum. Metotlarda bunlar düzenli şekilde var zaten. Yeni bir sistem oluşturmaya gerek yok evrensel metotlar zaten en iyi biçimde hazırlanmış ve üst düzey verim alınabilir. Çerçeve plan her öğrenciye uymaz, öğrencinin düzeyine göre bireysel plan yapılması gerektiğini düşünüyorum.”

K10: “Viyolonsel eğitimi için BİLSEM’de böyle bir müfredat yok. BİLSEM’de çocuğa çalgı eğitimi verilmesi hedeflenmediği için bize verilen müfredatlarda çalgı eğitimi ile ilgili bir şey yok çünkü yeni yapılan eğitim programlarında böyle bir kazanım yok ama kazanımları uygularken piyanoyu kullanmamız gerekiyor. Çünkü majör, minör kavramların anlatılması var, diziler var bunlar için enstrüman şart ama piyano eğitimi, çello eğitimi diye belirli, düzenli, haftalara bölünmüş şekilde bir müfredat yok. Özel yetenekli öğrenciler için böyle bir müfredat olması gerektiğini düşünmüyorum. Özel yetenekli çocuk belirli bir programla gider her şeyden sıkılır. Çocuk ne istiyorsa ders ona göre işlenmeli, müfredat çocukla birlikte planlanmalı çünkü her öğrenci bir değil. Bence müfredat olması değil de öğretmenin donanımı burada önem kazanıyor. Öğretmen çalgı eğitimi açısından tecrübeli ise öğrencilerin eğitimini kişiselleştirerek planlayabilir.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 4. 5.’te yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (*f*) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 5. *Beşinci Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi*

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	f	Yüzde
Olumlu	Kişiselleştirilmeli	Ancak öğrenci sayısı az olan yerlerde mümkün	K3	1	10
		Nihai hedef orkestrada çalmak olmalı	K1	1	10
		Seviyeye göre kişiselleştirilmeli	K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10	9	90
		BİLSEM'e özel müfredat olmamalı	K9	1	10
Olumsuz	Müfredat yok	GSL müfredatı uygulanıyor	K1, K2, K8, K10	4	40
		Müfredat BİLSEM'e göre revize edilmeli/oluşturulmalı	K1, K10	2	20
		Yönerge var	K6, K7	2	20
		Çerçeve plan var	K4, K9	2	20
	Kişiselleştirmek mümkün değil	Bireysel çalgı dersi yok	K3, K8	2	20
		Sayıdan ötürü çalgı dersi bireysel yapılamıyor	K3	1	10

Tablo 4. 5.'te görüleceği üzere BİLSEM'de görev yapan 10 katılımcının uygulamada çalgı eğitimi müfredatı varsa bu müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik kişiselleştirilmesi ile ilgili mevcut duruma yönelik görüşleri olumlu ve olumsuz görüşler olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır. Kategorizenin ardından görüşlerde müfredatın olmadığı, BİLSEM'e özel bir müfredat hazırlanması gerektiği temalarının yanında, derslerin kişiselleştirilmesi gerektiği ve kişiselleştirmenin mümkün olmadığı temaları ortaya çıkmıştır. Dört temanın da birbiriyle ilişkili olduğu görülmüştür.

Olumsuz kategorideki konular değerlendirildiğinde ilk temada sorulan sorunun ilk kısmı, uygulanan bir müfredat olup olmadığına yönelik cevaplar olduğu görülmektedir. Cevaplara göre halihazırda bir müfredatın olmadığı ortaya çıkmış (K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9, K10), Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan bireysel çalgı dersi müfredatının kullanıldığı görülmüştür (K1, K2, K8, K10). Bununla birlikte iki katılımcı müfredat yerine yönergeden hareketle ders planı belirlediğini (K6, K7), iki katılımcı ise çerçeve plan doğrultusunda derslerini işlediklerini (K4, K9) belirtmişlerdir. Uygulanan müfredatla ilgili görüş bildiren iki katılımcı zorunlu bireysel çalgı dersi olmadığını (K3, K8), bir katılımcı ise özellikle büyük şehirlerdeki BİLSEM'lerde öğrenci sayısının fazlalığından ve yeterince çalgı öğretmenin olmamasından ötürü çalgı derslerinin bireysel olarak yapılamadığını

söylemiştir (K3). Dolayısıyla zorunlu bir çalgı dersi olmaması ve bireysel çalgı dersinin işlenememesinden ötürü kişiselleştirmenin mümkün olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Olumlu kategori incelendiğinde ise tüm katılımcıların ortak bir kanıyla müfredatın farklı konularda ve farklı açılardan kişiselleştirilmesine yönelik görüş bildirdikleri görülürken, buna ek olarak bir katılımcı BİLSEM'e özel bir bireysel çalgı eğitimi müfredatı olmamasının daha doğru olduğu, dünyanın birçok yerinde uygulanan çalgı öğretim yöntemleri ve ünlü metotların bu ihtiyacı karşılayacağı görüşünü bildiği görülmüştür (K9).

Olumlu kategorideki konular incelendiğinde ise, ilk katılımcı hariç tüm katılımcılar öğrencilerin kişisel seviyelerine göre uygulanan müfredatın muhakkak kişiselleştirilmesi gerektiği bildirmişlerdir. İlk katılımcı ise bu konuda görüş bildirmemiş kendi uygulamalarından bahsetmiştir. Bunun yanında bir katılımcı kendi çalıştığı BİLSEM'den edindiği tecrübeden yola çıkarak bireysel çalgı eğitimi müfredatının ancak öğrenci sayısı az olan yerlerde kişiselleştirilebileceğini, öğrenci sayısının fazla olduğu yerlerde talebi karşılayacak imkanların yetersiz olabildiğini ifade etmiştir (K3). Bir katılımcı ise müfredatın öğrencilerin orkestrada çalmaları nihai hedefiyle hem kişiselleştirilmesi hem de buna yönelik düzenlenmesi gerektiği görüşünü bildirmiştir (K1).

Beşinci alt probleme genel olarak bakılırsa frekans değerleri göz önüne alınca, olumlu kategorideki konularda daha çok fikir birliğinin sağlandığı görülmektedir. Olumsuz kategoride ise müfredatın BİLSEM'e göre bir müfredatın olmaması, bunun kişiselleştirme konusunda hem avantaj hem de dezavantajları olduğu konusunda yoğunlaşma olduğu görülmektedir.

BİLSEM'lerde çalgı eğitimi müfredatı olmadığı göz önünde bulundurulduğunda katılımcıların çalgı eğitimi verirken izledikleri müfredatın, katılımcıları kendi eğitim süreçlerinde aldıkları eğitimlere, Türk müziği ya da batı müziği eğitimi almış olmalarına ve kendi kişisel tercihleri doğrultusunda seçtikleri müfredatlar ya da metotlara göre farklılıklar gösterdiği söylenebilir. Katılımcıların, özel yetenekli bireylerin çalgı eğitiminin bireysel planlanması gerektiği konusunda fikir birliği sağladığı görülmektedir.

4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki "Kendi çalgınız ve diğer çalgılar açısından mevcut müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik yeterliliği konusunda görüş ve önerileriniz nelerdir?" sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Kesinlikle yeterli değil çünkü yaratıcılık yönü eksik çünkü bizim BİLSEM’deki eğitim sistemimizin aslında uygulama, analiz, sentez ve hatta yaratıcılık basamağına gitmesi gerekiyor ama biz en fazla uygulama basamağına kadar gidebiliyoruz, onun ötesine gidemiyoruz. Mevcut müfredatta mutlaka BİLSEM’deki öğrencilerin analiz, sentez ve yaratıcılık basamağında kazanımlar olması gerekiyor. Biz bu çocuklarla proje yaparsak bu kazanımları onlara vermeliyiz aksi takdirde gelir çalar ve gider. Sonra proje dönemine geldiği zaman da bir şey yapamıyor çocuk. O bilimsel süreci anlayabilmesi için çocuğun irdelemesi gerekiyor. Öğrendiği şeyleri bizim danışmanlığımızda yaratıcılığa dönüştürmesi gerekiyor. Çocuk mesela keman çalıyor bir süre sonra ‘ben bir yay tekniği buldum, bu teknik sayesinde bu notaları daha hızlı çalabiliyoruz ya da daha temiz sesler alabiliyoruz ya da öğretmenim ben yeni bir solfej kitabı yazdım, sesler arasındaki ilişki öğrencileri zorluyor ama ben şöyle bir metottan faydalandım arkadaşlarımla da denedim çok güzel sonuçlar aldım, isterseniz deneyin demesi, işte bu dünyaya sürüklenmesi gerekiyor. Ama bizim müfredatımız maalesef teorik konularda bilme kavrama basamağında, pratik konularda da uygulama basamağında kalıyor o yüzden kesinlikle yetersiz buluyorum. Revize edilmesi değil baştan yazılması gerekiyor.”

K2: “Bir kere müfredatta çalgıyla ilgili hiçbir şey yok genel ifadeler var. Bana şunu demiyor ki bu hafta çalgı öğretirken marcato tekniğini göster ya da detaşe çalmasını göster demiyor. Sadece genel bir ifadeyle çocuk hangi çalgıyı çalıyor ‘çocuk piyano forte farkını görsün’ ya da ‘hız terimlerini uygulasin’ diyor. Ama bence bunların ayrılması gerekiyor. Ben bunu her çalgı da verebilirim fakat sınıf ve çalgı bazında ayrılrsa daha verimli olacağını düşünüyorum. ÖYG1’de şu çalgıda bu kazanım ÖYG2’de şu çalgıda ya da bu derste şu kazanım gibi ayrılabilir. Müfredata bakıldığında hep bir hız terimlerini öğreniyor çocuk bunu uygulasin diyor ama yaylı, telli ve tuşlu çalgılar arasında çok fark var bunun ayrılması daha verimli olur.”

K3: “Mevcut müfredatta konular kazanımlar var evet ama öğrencinin kapasitesine göre bu fazla da gelebilir az da gelebilir. Biz bu noktada öğrencilerin düzeyine göre ritim konusunda ben müfredattaki bilgilere bakıyorum, eğer öğrencilere uygunsa o etkinliğe devam ediyorum, yetersiz kaldığını fark edersem kendi birikimlerimi ve tecrübelerimi o müfredatın içine yerleştiriyorum. Gerektiğinde de başka kaynaklardan faydalaniyorum. Uyguladığımız planlarda ise, o yılki çocukların düzeyine ve sayısına göre müfredatı biz esnetebiliyoruz ya da birebir

uygulayabiliyoruz. Müfredatta temel bütün şeyler var zaten müzik eğitimine yönelik, öğrencinin kapasitesine göre mesela ben ritim alanında var olana bakıyorum, kullanabildiklerimi kullanıyorum, yetersiz kaldığı yerde kendi birikimlerimi o müfredatın içine yerleştiriyorum”

K4: “Ben açıkçası yeterli olduğunu düşünüyorum. Üniversitede aynı sınıfta aynı çalgıyı çalan öğrencilerin bile düzeyi aynı değilken Üstün yetenekli öğrencilerin aynı müfredatı takip etmesini uygun bulmuyorum. BİLSEM’lerde de üniversitedeki gibi esnek program olması gerekir. Burada öğretmenin yeterliliği çok önemli, gerek birikim gerekse icra düzeyi olarak bu planlamayı yapacak düzeyde olmalı. BİLSEM’lere çalgılar farklı da olsa icra düzeyi iyi ve birbirine yakın olan öğretmenler alınmalı. Eğer bu şekilde olabilseydi geriye bir tek öğrencilerin düzeyi kalırdı. O haliyle de sabit bir program uygulamak mümkün değil.”

K5: “Müfredatta bir sorun yok ama ben müfredatı uygulama konusunda ders planlamasını bireysel yapıyorum. Mevcut müfredat müzik eğitimi ile ilgili yani çalgı eğitimiyle ilgili bir müfredat yok BİLSEM in yayınladığı. Zaten olsa her çalgı için ayrı olması gerekir. Çalgı eğitimi atölye çalışması olduğu için atölye çalışmalarını da biz planlıyoruz. Hangi atölyeleri açabileceğiniz verilmiş ama açılacak atölyelerle ilgili müfredat verilmemiş. O yüzden çalgı eğitimi müfredatını atölye açarsak kendimiz belirliyoruz. BİLSEM’lerde durum şu şekilde müzik eğitimi programında çalgı eğitimi yok sebebi de şu çalgı eğitimi atölye şeklinde planlanmış. Ama ben şu şekilde yapıyorum. Ders saati haftada 8 saat olduğu için ayrıca çalgı atölyesi açmadım. Bu çocuk için çok fazla yük olur. O yüzden ben mevcut 8 saatlik dersimin içerisinde piyano eğitimini de veriyorum. Mevcut müzik eğitimi müfredatını ve kazanımlarını birebir uyguluyorum bunun yanında da piyano öğretiyorum. İlerde öğrenci sayımız arttığında atölye de açmayı planlıyorum. Koro atölyesi ya da çalgı atölyesi açmayı planlıyorum.”

K6: “Bizde müfredat yok biz müfredata göre hareket etmiyoruz bence müfredat olmasına da gerek yok çünkü bize gelen her çocuk farklı yeteneklere ve ilgiye sahip öğrenciler onlara özel program yapılması gerektiğini düşünüyorum.”

K7: “Yetersiz, kesinlikle yetersiz. Önerim şu; öncelikle BİLSEM öğretmen ve öğrenci kriterlerinin belirlenmesi gerekir. Bütün öğrenciler BİLSEM’de okuyacak diye bir şey yok. BİLSEM çok özel, butik bir okul. 10 sene önceki BİLSEM ile şimdiki BİLSEM arasında dünyalar kadar fark var. Öğrencilerin biraz daha farklı

olması lazım. Bu yüzden çok güzel elenmesi gerekiyor. Çok güzel sınavların yapılması lazım. Bu sınavları yeterli hocalar tarafından yapılıyor olması lazım ve bunların önceden çok fazla tartışılarak, iyi düşünülerek, daha bilimsel ve akademik olması gerekiyor. Yurt dışında bu işler nasıl yapılıyor onların incelenmesi, oradan örnekler alınması gerekiyor. Oradaki sorular, oradaki seçilme kriterleri alınarak baştan bir sistem oturtulması gerekiyor. Müfredatları tek tek düzenlemek gerekiyor. Mesela çalgı olacak mı? olmayacak mı? Mesela bir flüt üzerine yapılmış müfredat var, öğretmenler kendi çalgılarına evrimleştiriyorlar onu. Her ders için tek tek, basamak basamak bir sistematığın hazırlanması gerekiyor. Böyle bir şey yok şu anda. O yüzden çok yetersiz. Çalgı dersiyle ilgili müfredat kesinlikle olmalı çünkü her öğretmen, müfredatı öğrenciye göre bireyselleştiremeyebilir, bireyselleştirmek zorunda da değil. Öğretmene yol gösterecek bir kılavuzun olması gerekiyor. Bilmediği yerde açıp bakabileceği. O yüzden kişiselleştirme gerekli.”

K8: “Müfredatta çalgı eğitime yer verilmemiş bu noktada bir eksiklik olduğunu düşünüyorum. Çalgı çalma konusunda başarılı bir eğitim sistemimiz olduğunu düşünmüyorum. Üniversiteden ya da güzel sanatlar lisesinden biliyoruz. Çalgı eğitiminin kademeli ilerlediğini düşünmüyorum. Yavaş başlayıp sonra birden hızlanabiliyor. Bir durumda çocuk bazen yapabildiğini düşünürken bazen de yapamayacağı kadar zor olduğunu düşünüyor. Daha önce yapılmış programlara baktığımda da buna benzer sorunlar görüyorum. Sahada çalışan insanlarla akademisyenlerin kaynaşıp yeni bir program oluşturmaları gerektiğini düşünüyorum. BİLSEM’lerde çalgı eğitimi olması gerekir ama öğretmenlerin branşları farklı olacağı için profesyonel bir eğitim gerçekleşeceğini düşünmüyorum. Ama benim için müzik eğitiminde olmazsa olmaz piyano tuşları bu yüzden de temel bir piyano eğitiminin olması gerekiyor.”

K9: “Mevcut planı güncellemek, arttırıp eksilmek bizim elimizde, zaten bu programı uygulama zorunluluğumuz yok. Çerçeve plana kesinlikle bağlı kalmıyorum ama yeri geldiğinde kullanıyorum. Yeterlilik açısından da yeterli görüyorum 300/400 tane etkinlik var hangisini isterseniz uygunluğuna göre onu kullanabilirsiniz.”

K10: “Mevcut programın bir çalgı eğitimiyle bütünleştirilerek verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çocukların algısı üst düzeyde olduğu için, anlattığımız bütün teorik konuları en iyi biçimde kavrayabiliyorlar. İyi bir çalgı eğitimiyle mevcut programı birleştirebilirsek, öğrenciler çok daha iyi kavrayabilirler. Çerçeve planda çok fazla

terim var, bunları çalgı dersinde yeri geldiğinde öğretirsek daha verimli olacağını düşünüyorum.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 2.'de yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (*f*) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 6. *Altıncı Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi*

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	f	Yüzde
Yeterli	Esnekliği var	Öğretmen tecrübesiyle kişiselleştirilebilir	K3, K5, K9	3	30
Yetersiz	Yaratıcılık eksik	Analiz, sentez ve yaratıcılık basamağında kazanımlar olması gerekiyor	K1	1	10
		Yeniden tasarlanması gerek	K1, K7	2	20
	Müfredat eksik	Çalgılara özel müfredat yok	K2, K5, K7, K8	4	40
		Sınıf bazında seviyelendirilmeli	K2, K8	2	20
		Bazı konularda yetersiz kalıyor	K3	1	10
Esnek değil	Öğrenci bazında kişiselleştirilmeli	K4, K6, K7, K10	4	40	

Tablo 4. 6.'da görüleceği üzere BİLSEM'de görev yapan 10 katılımcının kendi çalgısı ve diğer çalgılar açısından mevcut müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik yeterliliği konusunda görüş ve önerileri yeterli ve yetersiz olarak iki kategoriye ayrılmıştır. Yeterli kategorisinde müfredattaki esneklik var teması öne çıkmıştır. Yetersiz kategorisinde ise müfredatta yaratıcılığın eksik olduğu, müfredatın eksiklikler içerdiği ya da çalgı için bir müfredat olmadığı ve müfredatın esnek olmadığına yönelik yeterli kategorisine muhalif temalar ortaya çıktığı görülmüştür.

Üç katılımcının yeterli kategorisiyle bildirdikleri konu, müfredattaki esnekliğin öğretmen tecrübesi ile kişiselleştirilebildiğini ve bu şekilde daha da özelleştirilebileceğidir (K3, K5, K9). Bunun yanında müfredattaki yetersizlikler kategorisinde farklı tema ve konularda on dört ayrı görüş bildirilmiştir. Buradan yola çıkarak müfredatın yetersizlikleri konusunda daha çok görüş bildirildiği söylenebilir.

Yetersiz kategorisindeki konular değerlendirildiğinde ilk temada bir katılımcı (K1) müfredatta öğrencinin yaratıcılığı tetikleyici kısımların eksik olduğunu bildirmiş ve buna çözüm önerisi olarak ise müfredatta analiz, sentez ve yaratıcılık basamağında kazanımlar olması gerektiğini söylemiştir. Bununla birlikte iki katılımcı (K1, K7) ise yine müfredattaki yaratıcılık eksikliğine değinerek müfredatın yeniden tasarlanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Yetersiz kategorisinde bir diğer tema olarak müfredattaki eksikliklere değinilmiştir. Dört katılımcının ortak beyanı çalgı eğitimine özel bir müfredatın olmadığına yöneliktir (K2, K5, K7, K8). Bu katılımcılar her bir çalgıya özel müfredat olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bununla birlikte müfredatın sadece bazı konularda yetersiz kaldığını belirten bir katılımcı bulunmaktadır (K3). Bu tema altında iki katılımcı ise müfredattaki seviyelendirmeye yönelik eksikliklere değinip, müfredatın sınıf bazında seviyelendirilmesini önermişlerdir (K2, K8).

Yetersiz kategorisindeki son temada ise dört katılımcı (K4, K6, K7, K10), yeterli kategorisindeki üç katılımcının (K3, K5, K9) aksine müfredatın esnek olmadığını, esnekliğin sağlanarak programın öğrenci bazında kişiselleştirilmesi gerektiğini bildirmişlerdir.

Altıncı alt problemdeki konulara genel olarak bakılırsa frekans değerleri göz önüne alınca, yetersiz kategorisindeki konularda daha çok fikir birliğinin sağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte müfredatın bazı konularda yetersiz bazı konularda yeterli olduğunu bildiren katılımcılar da mevcuttur (K3, K5). Çalgı müfredatı açısından bakılınca ise çalgılara özel bir müfredatın bulunmadığı, bunun öğretmen inisiyatifine bırakıldığı, çoğu katılımcının çalgı müfredatları hakkında detaylı bilgi veremediği görülmüştür.

4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki “BİLSEM’de eğitimi verdiğiniz çalgılar için hangi metotları kullanıyorsunuz? Kullandığınız çalgı metotlarına yönelik görüşleriniz nelerdir? Üstün yetenekli öğrencilerde kişisel bazda farklı metotlar kullanıyor musunuz?” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Kemanda genelde Ömer Can keman metodunu kullanıyorum. Bağlamada çok metodum var. Kemanda da yine mutlaka repertuar yapabilsin diye kendi yazdığım etüd, egzersiz ve eserleri çalıştırıyorum. Tonlarını geliştiresin diye mutlaka bildiği müzik türlerine yönlendiriyorum artık hangi müzik türünü seviyorsa onlarla ilgili popüler parçaları da veriyorum. Teknik için kendim etüt yazıyorum. Kemanda ağırlıklı olarak kullandığım Suzuki ve Ömer Can metodunu kullanıyorum. Bağlamada Okan Murat Öztük’ün bağlama metodunu güzel, Oğuzhan Açıköz’ün bir metodu var ama o çok ileri düzey için onu kullanıyorum. İleri düzey keman öğrencileri için Sevcik ve Suzuki kullanıyorum aslında çok fazla metot var ama şu an ismini hatırlayamıyorum.”

K2: “Piyanoda Selmin Tufan Enver-Tufan Piyano Metodu 1/2, Nevhiz Ercan-Gül Çimen Piyano Albümü, Hanon, Czerny bunları kullanıyorum zaten bende çok büyük öğrenci yok ortaokul hepsi. Kemanda da Ömer Can 1/2/3/4/5’e kadar ve Sevcik bu kadar. Şu an bu metotlar bana yeterli geliyor ama çok parlak öğrenciler için farklı bir kitap oluşturulabilir. Başka kitaplardan alıntılar yapılarak yeni bir kitap oluşturulabilir. Yetmeyebiliyor bazen bazı çocuklar çok daha hızlı ilerleyebiliyor. Benim öğrencilerimin düzeyi çok yüksek olmadığı için bana yetiyor. Ama kişisel bazda farklı metotlar kullanılmalı kesinlikle. Bence aynı sınıftaki çocukların arasında da farklılıklar var kimisi çok daha yatkın kimi daha geri kalıyor ya da çalışmıyor diyelim. Hatta benim bir öğrencim var ÖYG 2, ÖYG 6 öğrencimden çok daha iyi. Yani çocuk yeni başladı uçuyor yani her gün yeni nota istiyor ama ÖYG 6’daki öğrencim hiç çalışmıyor çalışsa da isteksiz.”

K3: “Biz çalgı eğitimi vermediğimiz için bir metot kullanmıyoruz. Ama çocuk çok iyi bağlama çalıyor, biz ona bir metot önerebiliyoruz, buradan çalışabilirsin diyebiliyoruz. Ama o çocukla birebir bağlama dersi yapmıyoruz. Zaten çocukların çoğu piyano çalarak geliyor ve var olan metotlarla tanışıyorlar öğretmenleri sayesinde. Benim mesela ritim çalgılarıyla ilgili bir metodum yok. Tamamen kendi birikimlerimden yola çıkarak etkinliklerimi planlıyorum ve uyguluyorum. İnternette bulduğumuz veya bir arkadaşımızdan aldığımız eğitim videolarına ulaşıyoruz. Geçmiş yıllarda öğrenci sayımız az olduğu için piyano öğrencim de vardı bağlama öğrencim de vardı o zaman metotlar kullanıyordum ama şimdi dediğim gibi öğrenci sayımız fazla o yüzden bir çalgı eğitim yapamıyoruz. O zaman piyano da Burkard, Czerny gibi metotlar kullandım. Üstün yetenekli çocuklar zaten çok iyi eğitim alıyorlar dışardan onlar kendi bireysel eğitimlerinde, kendi metotlarını kullanıyorlar. Ben çocukların eğlenebileceğini düşündüğüm, ritimle beraber Orff eğitimi ve Kodaly Yöntemini kullanarak. Çocukları dans ettirerek, bedensel hareketlerini geliştirici, onları eğlendiren, merak ettiren, oyun içinde müzik, müzik içinde oyun gibi metotlar kullanarak çocukları elimde tutabildim. Uzaktan eğitimde de bunun karşılığını gördüm. Çocuklar hiçbir derse girmek istemezken benim dersimden çıkmak istemiyorlar. Muammer Sun şarkıları çok önemli bizim için, ilkokul çağında özellikle. Çocuklarımıza okul şarkılarını sevdirmede, marşlarımızı sevdirmede. İnternette yabancı kaynaklardan çok güzel örnekler bulabiliyoruz. Hizmet içi eğitimler ve seminerlerden aldıklarımız var böyle karma bir birikimi çocuğun

düzyeyine, ilgi ve isteğine göre, yaşına göre, sayılarına göre bu programları uyguluyoruz.”

K4: “Herhangi bir metoda bağılı kalmıyorum. Mesela bağılama ile ilgili geliştirilmiş bir metot yok. Birçok farklı kaynaktan faydalanıyorum. Bize en çok gereken repertuara ulaşmak. Daha çok esere ulaşmak yeterli oluyor. Piyanoda da Selmin Tufan-Enver Tufan piyano metotlarını kullanıyorum. O bitince Yavuz Durak’ın bir kitabı var Türk müziğı eserlerinden oluşan onu kullanıyorum. Czerny kullanıyorum bunun yanına. Barış Toptaş’ın kitaplarını kullanıyorum.”

K5: “Piyano eğitimi ile ilgili literatürdeki çoğıu metodu inceledim. Kendim de çalışmak açısından. Benim en çok beğendiğim öğrencilerin de en hızlı ilerlediğı Suzuki metodu oldu. Bu metot kulaktan eğitiyor. Nota üzerinden değil de melodiyi kulaktan öğreten bir yöntemi var. Kayıtlar var onları dinliyorsunuz, melodiyi öğreniyorsunuz sonra melodisini bildiğiniz bir şeyi çalışıyorsunuz. Nota sadece yardımcı oluyor yani. Parmak numaralarına bakıyor nota üzerinden. Hiç nota bilmeyen birisi bile Suzuki metoduyla çalgı çalmaya başlayabilir. Birbirine benzeyen etütler yerine farklı melodilerle ilerlemiş. Daha akılda kalıcı, ezgisel ve sıralı bir şekilde gitmiş. Bu yüzden kullanışlı bir yöntem. Bir de şöyle bir avantajı var bu metodun sıkılmadan ilerliyorsun. Beyer ile başladım ama bundan sonra bu metodu kullanmayı planlıyorum. Bence her öğrenci için farklı metot kullanmaya gerek yok zaten bizim çocuklarımız üstün yetenekli çocuklar zaten kulağı olan bir çocuk için de Suzuki metodu gayet kullanışlı bir metot. Ben çok fazla metot inceledim ve Suzuki yi gerçekten çok beğendim BİLSEM öğrencisi için güzel bir metot. Farklı bir metoda ihtiyaç duymuyorum şu an. Ben bu metodun keman ve gitar için olanını da inceledim benzer ilerliyor. Ben bu metodu keman atölyesinde de kullanabilirim, gitar ve piyano atölyelerinde de kullanabilirim. Bazı parçalar ortak olduğu için farklı çalgı çalan öğrenciler bir araya gelerek bu müzikleri birlikte seslendirebilirler. Yaşam boyu edinilmiş tecrübelerle oluşturulan bir metot olduğu için de çok değerli buluyorum bu metodu. Bu yüzden BİLSEM’lere uygun olduğunu düşünüyorum bu metodun.”

K6: “Tek bir metoda bağılı kalmıyorum, bağılı kalmayı da çok doğru bulmuyorum. Birçok metot kullanıyorum. Çok fazla araştırıyorum ve öğrencime uygun olan kitaplar, metotlar, etütler buluyorum ve uygulamada onları seçiyorum. Şu kişinin metodunu kullanıyorum diye asla isme bağılı kalmıyorum. Ben bakıyorum her çocuğa farklı metotlar farklı kitaplar uygulayabiliyorum. Çocuğun gelişimine göre ya da

motor becerisine göre bazı çocuklar küçük oluyorlar küçüklere daha farklı metotlar uyguluyorum büyüklere daha farklı metotlar uyguluyorum. Bazen ben de etütler yazıyorum onlara yardımcı oluyorum birlikte bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Çocuğa yararlı olabilecek gelişimini hızlandıracak ne varsa onları seçiyorum ben çok araştırıyorum ve bu şekilde zengin bir arşive de sahibim. Yeni çıkan şeyleri de takip ediyorum. Literatür tarıyorum literatürde çok güzel şeyler var çocukları geliştirmek adı altında. Kişi ismine takılmıyorum ben. Öğrenciyi geliştirebilecek üst seviyeye çıkaracaksa hemen ona yönelik bir etüt veriyorum. O zaman o kitaptan çıkmış oluyorum.”

K7: “Herhangi bir Türk metodu kullanmıyorum. Piyanoda Czerny, Hanon, Bach ve Beyer kullanıyorum. Kemanda Suzuki, Flesch, Kreutzer gibi ne kadar başlangıç keman metodu ya da daha ileri ve orta seviye, hepsinden kendim bir metot oluşturuyorum. Kişisel bazda farklı metotlar kullanmıyorum. Kişisel bazda değişen tek şey öğrencinin algısı. Bir öğrenciyi haftada bir etüt verip geri alabiliyorsam başka bir çocukta üç etüt alabiliyorum. Ayda bir ölçü çalabilen çocuk da olabiliyor. Bireysel farklılıklar oluyor ama kullandığım metotta öğrenciyeye göre bir değişiklik yapmıyorum. Renkle asla nota öğretmiyorum ya da nota öğrenmekte zorlanan öğrenciyeye asla notasız çaldırmıyorum. Notayı mutlaka öğretiyorum, nota ile öğrenilecek nota ile çalışılacak. Kimi çocuk üç ayda alıyor benim verdiğimi kimi çocuk bir haftada süreler değişiyor sadece verdiğim eğitimi değiştirmiyorum.”

K8: “Öğrenciyeye göre değişiyor. Çalgı çalarken etütleri seven öğrenciler için Czerny, daha küçük yaş grupları için Denes Agay piyano metodunu kullanıyorum. Gül Çimen ve Nevhiz Ercan’ın Piyano Albümü var onu kullanıyorum. O şekilde karma sistem bir belirledim, böyle ilerliyorum. Bağlamada zihinsel alandan atölyeme gelen bir öğrencim var onunla da Sabri Yener’in bağlama metodundan ilerliyorum bazen de kendi yazdığım etütleri ekliyorum bazen de türküler çaldırıyorum.”

K9: “Piyanoda Suzuki, Denes Agay, John Thompson kullandım. Enver Tufan-Selmin Tufan, liseye giden öğrenciler için iyi oluyor. Nota öğrenmeyi sevmeyenler için Renklerle Org Öğretimi kitabını kullandım. Viyolonselde Suzuki, Dotzauer, Sebastan Lee, Feuillard gibi kitaplar kullandım. Bağlamada Hakan Akmaz Metodu, Arif Sağ Metodu kullandım. Ud için Mutlu Torun’un bir metodu var onu kullandım. Gıtarıda Musa Çetiner ‘in kitapları çok güzel, Bülent İşbir’in kitapları çok güzel. Öğrencilerin yaşına ve seviyesine göre uygun olanları seçiyorum.”

K10: “Suzuki’nin Çello metodu var, Dotzauer in çok eğlenceli ve kolay öğrenilebilecek başlangıç seviyesi kitapları var, Sebastian Lee var onu kullanıyorum. Sol ve sağ el tekniği ile ilgili bazı teorik kitaplardan faydalanıyorum. Piyano için de genelde küçük yaş gruplarım var, Nail Yavuzoğlu Kolay Piyano kitabından ve Renklerle Org Eğitimi kitabından ilerliyoruz. Özel yetenekli çocuklarda konular ve kitaplar değişebiliyor çünkü ne demek istediğinizi daha iyi anlıyorlar. Günümüzdeki çocuklar algılama anlamında daha iyiler. O yüzden her öğrenciye göre farklı metot uyguluyorum.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 2.’de yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (*f*) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4.7. Yedinci Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	f	Yüzde	
Metod	Keman	Ömer Can Keman Metodu	K1, K2	2	20	
		Sevcik Keman Metodu	K1, K2	2	20	
		Suzuki Keman Metodu	K1, K7	2	20	
		Flesch Keman Metodu	K7	1	10	
		Kreutzer Keman Metodu	K7	1	10	
	Bağlama	Okan Murat Öztürk Bağlama Metodu	K1	1	10	
		Oğuzhan Açıköz Bağlama Metodu	K1	1	10	
		Sabri Yener Bağlama Metodu	K8	1	10	
		Hakan Akmaz Bağlama Metodu	K9	1	10	
		Arif Sağ Bağlama Metodu	K9	1	10	
		Piyano	Selmin/Enver Tufan Piyano Metodu	K2, K4, K9	3	30
			Nevhiz Ercan-Gül Çimen Piyano Albümü	K2, K8	2	20
	Barış Topbaş Piyano Metodu		K4	1	10	
	Yavuz Durak Piyano Albümü		K4	1	10	
	Nail Yavuzoğlu Kolay Piyano Kitabı		K10	1	10	
	Hanon Etüt Kitabı		K2, K7	2		
	Czerny Etüt Kitapları		K2, K3, K4, K7, K8	5	50	
	Burkard Piyano Metodu		K3	1	10	
	Suzuki Piyano Metodu		K6, K9	2		
	Beyer Piyano Metodu		K7	1	10	
	Bach Piyano Metodu		K7	1	10	
	Denes Agay Piyano Metodu		K8, K9	2	20	
	John Thompson Piyano Metodu		K9	1	10	
	Renklerle Org Öğretimi		K9, K10	2	20	
	Çello		Suzuki Viyolonsel Metodu	K9, K10	2	20
		Dotzauer Viyolonsel Metodu	K9, K10	2	20	
		Sebastian Lee Viyolonsel Metodu	K9, K10	2	20	
		Feuillard Viyolonsel Metodu	K9	1	10	
	Ut	Mutlu Torun Ut Metodu	K9	1	10	
	Gitar	Musa Çetiner Gitar Metodu	K9	1	10	
		Bülent İşbir Gitar Metodu	K9	1	10	
		Kişisel bazda	Keman	Kendi yazdığım etütler	K1	1
			Öğrencinin ilgi duyduğu müzik türü	K1	1	10
Ritim	Kendi yazdığım etütler		K3	1	10	
Çalgıları	Orff dans/oyunları		K3	1	10	
Şarkı	Muammer Sun		K3	1	10	
Piyano	Kendi yazdığım etütler		K6	1	10	
Bağlama	Kendi yazdığım etütler		K8	1	10	

Tablo 4. 7.'den anlaşılacağı üzere BİLSEM'de görev yapan 10 katılımcı Piyano, Keman, Bağlama, Çello, Ut, Gitar ve Ritim Çalgıları konusunda görüş bildirmişlerdir. Görüşme formunda konuya ilişkin yer alan sorunun ilk kısmına cevaben katılımcılar verdikleri çalgı derslerinde kullandıkları metotları ve bu metotları neden tercih ettiklerine yönelik görüşlerini bildirmişlerdir. Bunun yanında sorunun üçüncü kısmına cevaben metotlar dışında üstün yetenekli öğrencilere özel başka kaynaklar kullanıp kullanmadıklarına yönelik cevaplar vermişlerdir. Sorudan yola çıkarak tabloda iki kategori oluşturulmuştur. İlk kategoride katılımcıların çalgı derslerinde genel olarak kullandıkları

metotlar çalgılara ayrılarak belirtilmiş, ikinci kategoride ise katılımcılardan kişisel bazda metot dışı materyaller kullananların görüşleri gösterilmiştir.

Metotlar kategorisindeki çalgı temalarına bakıldığında en çok piyano dersi temasında görüş bildirildiği görülmektedir. Aynı zamanda en çeşitli metotlar da piyano dersi temasında yer almaktadır. Piyano temasına bakılacak olursa, Czerny Etüt Kitaplarının katılımcıların yarısı tarafından kullanıldığı görülecektir (K2, K3, K4, K7, K8). Czerny kitapları dışında üç katılımcı Selmin/Enver Tufan Piyano Metodunu kullandıklarını bildirmişlerdir (K2, K4, K9). Tablodan bir diğer çıkarım ise katılımcıların genel olarak birden çok metodu aynı anda kullandıklarıdır. Böylelikle öğrenciye göre metottan farklı eser veya etüt seçip, programı kişiselleştirebilmektedirler.

Piyanonun ardından en çok keman ve bağlamada farklı görüş bildirilmiştir. Kemanda katılımcılar Ömer Can, Sevcik (K1, K2), Suzuki (K1, K7), Flesch ve Kreutzer (K7) Keman Metotlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Bağlamada ise Okan Murat Öztürk, Oğuzhan Açıkgöz (K1), Sabri Yener (K8), Hakan Akmaz ve Arif Sağ (K9) Bağlama Metotlarının kullanıldığı görülmektedir. Her iki çalgıda katılımcıların birden fazla metodu aynı anda kullanmalarının yanında kemanda Ömer Can, Sevcik ve Suzuki metotlarının diğerlerine nispeten daha çok kişisel kullanıldığı görülmektedir. Bağlamada ise katılımcıların ortak bir şekilde kullandıkları bir metot görülmemektedir.

Birden fazla katılımcının cevap verdiği yukarıdaki çalgılarla birlikte Çello dersi veren iki katılımcı Suzuki, Dotzauer, Sebastian Lee (K9, K10) ve Feuillard (K9) metotlarını kullandıklarını, Ut dersi veren katılımcı Mutlu Torun Ut Metodunu (K9) kullandığını, Gitar dersi veren bir katılımcı ise Musa Çetiner ve Bülent İşbir'in (K9) gitar metotlarını kullandığını belirtmiştir.

İkinci kategori olan kişisel bazda uygulanan yöntemlere gelince, katılımcılardan Keman (K1), Ritim Çalgıları (K3), Piyano (K6), Bağlama (K8) eğitimi veren dört katılımcı öğrencinin seviyesi ve ihtiyaçlarına göre kendi yazdıkları etüt ve seçtikleri eserleri metot dışında öğrettiklerini bildirmişlerdir. Bunun yanında keman eğitimi veren bir katılımcı, öğrencinin ilgi duyduğu bir müziği çaldırarak derse ilgisini daha da artırdığını belirtmiş (K1), ritim çalgıları dersi veren katılımcı ise kendi yazdığı etütlerin yanında Orff metotlarından da yararlandığını belirtmiştir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki “BİLSEM’de haftalık çalgı ders saatine yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “BİLSEM de haftalık çalgı dersi diye bir şey yok ama istersen çalgı atölyesi açabiliyorsun onu da 4 saate kadar açabiliyorsun. Mevcut durumdaki çalgı dersi ama zaten ortada çalgı dersi diye bir ders müzik müfredatının içinde olmadığı için biliyorsun biz ÖYG1-2-3-4-5-6-7 ve Proje diye gidiyoruz. Bu arada çalgı dersi ile ilgili bir ders konuşmuyoruz dikkat ettiysen ama şunu yapabiliyoruz. Haftada 8-12 saate kadar yanılmıyorsam çalgı atölyesi açabilirsin yanılmıyorsam işte BİLSEM’lerin en güzel tarafı da bu zaten, tematik atölyelerin olması öğretmenin çalışmak istediği alanı genişletiyor. Bu çok güzel bir şey, sadece burada öğrenci sayısının atölye açmak için bir kriter olmaması lazım yani bir öğrenciyle de atölye açılabilir. İngilizce, fen, matematik alanları gibi düşünüyorlar sayıları oysaki müzikte bu şartı kaldırmaları lazım. Düşünsene ben arp çalışıyorum arp atölyesi açmak istiyorum 1 öğrenci geliyor atölye açamıyorum öğrenci sayısı az olduğu için. Atölyelerin olması güzel öğretmenlere büyük bir esneklik kazandırıyor ama atölyelerin açılmasında öğrenci sayısı kriteri olması müzik için kesinlikle yanlış. Bildiğim kadarıyla 8-10 kişi olması gerekiyor atölye açılabilmesi için ama bunun kesinlikle bu şekilde olmaması lazım müzik için bir kişi için bile açılması gerek o öğrenciyi kaçırırsan ne BİLSEM’in ne anlamı kalıyor.”

K2: “Şimdi herkes bunu nasıl uyguluyor bilmiyorum ama bende mesela bir öğrenci dört saat müzik dersi alıyorsa bunun iki saatini çalgı olarak veriyorum ve altı saat alan öğrencilerim var benim iki saat teori, iki saat koro, iki saat de çalgı yaptırıyorum. Bu iki saatin birini zorunlu olarak piyano seçtiriyorum diğerini kendileri farklı bir çalgı olarak seçebiliyorlar isterlerse ikisini de piyano seçiyorlar. Bana bu şekilde en az iki saat yeterli yani bu şekilde. Ben altı saat ders veriyorum ya çocuğa bunun iki saatini çalgıya ayırıyorum şeklinde değerlendirilebilir.”

K3: “BİLSEM’deki ders saatleri bana göre yetersiz. Çocuğun haftada iki üç kez gelmesi gerekir bence. Ama büyük şehirdeyiz yol, hava şartları, çocuğun ağır sınavları, ağır ödevleri bilim sanata zor zaman ayırıyorlar yüzde doksan. Özel yetenekli bir öğrencinin, BİLSEM’de daha çok vakit geçirmesi ve daha fazla eğitim almalı bana göre. Dünyanın en iyi çalışanları günde en az sekiz saat çalışıyor. Hafta

bir kez, akşam saatinde, karnı aç bir şekilde derse gelmiş bir çocukla neyi, ne kadar, nasıl programlayıp yapabilirsin. Bence bilim sanatta çalgı eğitimi daha yoğunlaştırılmalı hatta çocuk başka okula gitmeden diğer derslerini de bilim sanatta almalı diğer türlü haftada bir kez gelince çocuk hobi gibi görüyor burayı. Ben şimdi hadi bakalım çıkarın gitarları, 80 dakika boyunca gitar çalacağız ve 3 ay boyunca bu şekilde devam edeceğiz dersem 10 çocuktan biri belki kalır diğerleri zaten zorla geldiği bir kuruma gelmez. Çocuklar kuruma geldiklerinde kendilerini rahat hissediyorlar. Devamsızlık açısından daha esnek ve kendileri gibi özel çocuklarla bir araya geliyorlar.”

K4: “Çalgı eğitimi haftalık bu kadar saat diye bir sınırlama yok. Planlamaları bireysel yaptığımız için öğrencilerin ihtiyacına göre haftalık ders saatimizi çalgı, teori, solfej olarak kendimiz planlıyoruz. Haftalık çalgı saatini öğrencinin ihtiyacına ve düzeyine göre öğretmenin kendi belirlemesi gerekir.”

K5: “Haftalık ders saatimi şu şekilde planladım ben.8 saatlik dersimi 4 ders ,4 ders olmak üzere iki günde yapıyorum. Önce Beyer’le başlıyorum, etüdün videosunu izletiyorum ve sonra çocuklar sırayla çalışıyorlar. Mesela Beyer 32. Alıştırma. Sonra değerlendirmesini yapıyoruz. Sen şöyle yapmalısın, sen böyle yapmalısın gibi. Bir ders bu şekilde geçiyor. İkinci ders solfej yapıyoruz. Muammer Sun ya da Lavignac 1A dan solfej yapıyoruz. Bir dersimiz de ‘notetrainer’ uygulaması üzerinden fa anahtarı ve sol anahtarında bulunan notaları pekiştiriyor. Çocuklar bunu çok seviyor oyun gibi geliyor hem de notaları pekiştirmiş oluyorlar. Bir derste de bunu yapıyoruz. Takip ettiğim müzik eğitimi ile ilgili, önemli müzisyen ve icracılarla ilgili videolar izliyoruz. Bir çello sanatçısının bir eserini ya da bir senfoni den bir bölümü izletiyorum. Çocuğun müzik algısı ve bilgisini geliştirecek hem zevk alacağı hem de ilham verebilecek şeyler seçmeye çalışıyorum. Son dersimiz bu şekilde geçiyor. Geçenlerde Boğaziçi Caz Korosunu izlettim mesela, çok sesli şeyler söylüyorlar. Bazen yöresel ozanlarımızla ilgili, kendi değerlerimizle ilgili videolar izletiyorum. Neşet Ertaş, Aşık Veysel gibi ozanlarımızla ilgili belgeseller izletiyorum, müzikler dinletiyorum. Uzaktan eğitimi bu şekilde yaptık ama yüz yüze eğitimde daha çok etkinlik bazlı ilerliyoruz. Sınıf içerisinde çocukların aktif olabileceği etkinlikler yaptırıyorum.”

K6: “Çalgı ders saatimiz yok onu tamamen biz belirliyoruz. Çocuğun ilgi ve yetenek alanına göre belirleyip o şekilde devam ediyoruz. Çocuk istiyorsa mesela altı saatlik bir dersin en az bir saatini çalgı eğitimi olarak değerlendiriyorum.”

K7: “Haftada öğrenciler 4 saat geliyor bana, derslerin peş peşe olması çocukları çok sıkıyor. Haftada birkaç kez gelip çalgı ayrı, işitme ayrı bir müzik okulu mantığı ile gelirse, müzik adına daha verimli olacağını düşünüyorum ve bireysel olması gerektiğini düşünüyorum. Biz bireysel ders yapmıyoruz BİLSEM’de ben çocuklarla ilgileniyorum evet ama sınıfın geri kalanı da sınıfta oluyor. Çalgı eğitimi bireysellik gerektiriyor. Evet işitme, koro, ses eğitimi toplu yapılabilir ama çalgı eğitiminde bireysellik verilmesi gerekiyor BİLSEM’de bu büyük bir eksiklik. En azından benim okulum için böyle bir imkân yok bireysel ders yapmamız yasak o yüzden bireysellik konusunda bir eksiklik var.”

K8: “ÖYG’lerle haftada dört saat dersimiz oluyor. İki saat solfej ve teorik konular diğer iki saatte de çalgıya ayırıyorum. Projelerde de bir saat proje bir saat çalgı yapıyorum. Çalgı için ders saatini yeterli buluyorum. Toplu çalgı eğitimi konusunda da şunu söyleyebilirim diğer BİLSEM’leri bilmiyorum ama benim çalıştığım kurumda çok fazla öğrenci yok benim en kalabalık sınıfım 4 kişi o yüzden toplu çalgı eğitimi sıkıntı olmuyor.”

K9: “Haftalık ders saatleri yetersiz. Öğrenci sayısı çok fazla yeterli sayıda öğretmen yok. 60 öğrenciye iki öğretmen yeter gözüyle bakılıyor ama BİLSEM’de yetmiyor. Eğer özel eğitim isteniyorsa öğretmen sayısını arttırmak gerekiyor ama bu yapılmıyor maalesef.”

K10: “ÖYG ve Proje gruplarımla haftada iki gün ders yapıyorum. Her grup 4 saat çalgı, 4 saat piyano dersine geliyor. Yeni sunulan proje temelli program konusunda benim biraz kafama takılan şeyler var çünkü bize sunulan son programda çalgı ile ilgili bir şey yok. Ama ben bir sınıfımla bir gün 4 saat viyolonsel dersi yapıyorum diğer geldiklerinde de 4 saat piyano dersi yapıyorum o yüzden benim için saatler yeterli.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 2.’de yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (*f*) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 8. *Sekizinci Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi*

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	f	Yüzde
Yetersiz	Çalgı dersi yok	Çalgı atölyesi	K1	1	10
		Bireysel yapma imkânı yok	K9	1	10
Yeterli	Haftada tek gün 6 saat müzik	Birden fazla gün olmalı	K3, K7	2	20
		2 Saat çalgı	K2, K5	2	20
		1 Saat çalgı	K6, K8	2	20
		4 Saat çalgı	K10	1	10
		Öğretmen inisiyatifinde	K4, K6, K10	3	30

Tablo 4. 8.'de BİLSEM'de görev yapan 10 katılımcının haftalık çalgı ders saatini yeterli ve yetersiz buldukları görüşleri iki kategoride incelenmiştir. Yetersiz kategorisinde bir katılımcı BİLSEM'lerde çalgı dersi müfredatı yer almadığını, dolayısıyla çalgı dersi olarak değerlendirme yapmak yerine çalgı atölyesi olarak değerlendirilmesi gerektiğini bildirmiştir (K1). Aynı katılımcı çalgı atölyesi açmak için en az 8 öğrenci gerektiğinden, bu sayı çoğu zaman sağlanamadığından yeterince çalgı dersi yapılamadığından bahsetmiştir. Yetersiz kategorisindeki bir diğer katılımcı ise kendi çalıştığı BİLSEM'de bireysel ders yapamadığını, öğrenci sayısını karşılayacak öğretmen olmadığından da çalgı derslerinin her bir öğrenci için gerektiği kadar yapılmadığı bildirmiştir (K9). Yine yetersiz kategorisinde iki katılımcı ise çalgı ders programlarının mecburen haftada bir güne toplandığından yakınlıkla çalgı dersinin haftanın farklı günlerinde birden çok güne yayılması gerektiğini söylemişlerdir.

Haftalık çalgı ders saati konusunda yeterli kategorisinde ele alınan katılımcı görüşlerine gelinecek olursa, katılımcılar haftada 6-8 saat müzik derslerinin olduğunu, bunun çalgı dersleri kapsamında farklı şekillerde değerlendirildiğini bildirmişlerdir. Çalgı ders saatlerini yeterli bulan üç katılımcı, haftalık müzik dersi saatlerinin öğretmen inisiyatifinde ve öğrenci eksenli istenildiği gibi değerlendirilebileceği görüşündedirler (K4, K6, K10). Diğer katılımcılar ise bu haftalık ders saatlerini farklı dilimlere bölerek müzikle ilgili bireysel öğretim programları hazırladıklarını, örneğin ilk iki saati solfej ve teoriye, sonraki iki saatini ise çalgıya ayırdığını bildirmişlerdir (K2, K5, K8).

Haftalık ders saatinin tamamını çalgı eğitimi için ayıran bir katılımcı (K10) bulunmakla birlikte, yalnızca iki saatini çalgıya ayıran (K2, K5) ve yalnızca bir saatini (K6, K8) ayıran katılımcılar da görülmektedir.

Sekizinci alt problemdeki kategorilerin frekanslarına bakıldığında altı katılımcının çalgı ders saatlerini yeterli bulduğu, dört katılımcının ise yetersiz bulduğu görülmektedir. Ders saatini yeterli bulan katılımcılar müzik derslerine ayrılan 6-8 saatin istedikleri kadar

kısmını kendi inisiyatiflerine göre çalgı dersine ayırabildikleri için verimli bir şekilde dersleri işleyebildiklerini söylerken, yetersiz bulan katılımcılar ise genellikle çalgı ders saatlerini istedikleri gibi kullanamamaktan ve bireysel ders imkânı olmamasından ötürü yetersizlikler bildirmişlerdir. Katılımcıların görüş ve önerileri ders saatlerinin öğretmen inisiyatifinde olduğu müddetçe, gerekli teknik imkanlar da sağlanırsa yeterli olduğunu göstermektedir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki “Bulduğunuz BİLSEM’de özellikle çalgı derslerine yönelik gerekli çalgı, araç, gereç ve fiziki koşulların yeterliliğine yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

K1: “Gerekli çalgı, araç ve gereçler kalitesiz de olsa var ama fiziki ortam eğitim için kesinlikle uygun değil. Benim çok büyük bir odam var ama giriş katın altında penceresi falan yok üç müzik öğretmeni arkadaşımın odası da benimkiyle yan yana. Mutlaka müzik ve resim biriminin ayrılması gerekiyor fiziki olarak hatta bu bizi şuraya da götürüyor müzik biriminin yöneticisinin de ayrı olması lazım çünkü çok başka alanlar bir tarafta bilim alanı var bir tarafta sanat alanı var o yüzden BİLSEM’de profesyonelleşme lazım. Ben çalıştığım kurumu çalgı açısından kısmen yeterli buluyorum ama fiziki açıdan kesinlikle yetersiz.”

K2: “Bizim okul binamız yok, bir okulun en üst katındayız. En büyük sıkıntımız o. Sınıfın yalıtımı, akustiği falan hiç yok binamız olmadığı için ama çalgı anlamında tüm çalgılar var bateri, piyano, bağlama, elektro gitar, akustik gitar hemen hemen hepsi var. Akıllı tahtamızın yanında bir de müzik tahtamız var ayrıca, genel olarak ekipman anlamında donanımlı.”

K3: “Biz Türkiye’nin ilk BİLSEM’iyiz. 4-5 öğretmeniz. Şu an derslik sıkıntımız var. 50 öğretmen var 30 derslik var. Sanat Birimi için binanın bodrum katını vermişler. Havasız bir sınıf, penceresi yok, yerin altında, kapı açık ders yapıyoruz. Materyallerimiz eskidi, kırıldı, parçalandı. Yenileniyor ama gönül ister ki bize ait bir ses sistemi, bir bateri bir elektro gitar olsun. Çocuklar istediği her çalgıya ulaşabilsin, deneyebilsin. Tabi bunun için büyük bir sınıf gerekir. Öğrenciler çalgıları paylaşamıyor. Aynı çalgıdan yeterli sayıda olmasını isterdim. Bir sahnemiz olsun isterdim. Orff çalgılarının tamamı olsun isterdim. Çocukların çalgılarını çalışabilecekleri etüt odaları olmasını isterdim.”

K4: “Çalgı, materyal, malzeme konusunda hiç sıkıntımız yok. Hem alınıyor hem de gönderiliyor. Çalıştığım kurumda imkanlarımız çok iyi.”

K5: “Dijital piyanomuz, baterimiz var. Orff çalgılarını aldırđım. Boomwhackers aldırđım. Akıllı tahta, keman, bağlama ve gitarımız var. Gitar amfimiz çok kullanışlı, çok işimize yarıyor. Şimdilik bunlar var sınıfımızda ama yeterli değil. Az öğrenci olduğu için şimdilik yetiyor ama öğrenci sayımız arttığında yeterli olmayacak. Normal standart bir sınıfta ders yapıyoruz. Akustik yalıtımı yok.”

K6: “Kurumumuz bu yönde bizi çok destekliyor. Şu anda bizim fiziki alt yapımız çok güçlü. Şu çalgıya ihtiyacımız var denildiğinde kurumumuz bunu temin ediyor. Çok güçlü bir altyapımız var fiziki yönden.”

K7: “Yetersiz. Mesela bir ayna yoktu iki sene sonunda bir ayna alabildik. Çalgı çalarken çocuğun kendini görmesi lazım piyanoda da lazım kemanda da lazım. Birçok BİLSEM’de ayna olmadığını düşünüyorum. Çocuk bir çalgı çalacaksa ayna lazım. Bir dans okulu gibi aynalı olmalı. Nota sehparlarımız yetersiz. Konsol piyanomuz yok, çocuklar gerçek piyanonun nasıl olduğunu nasıl akortlandığını bilmiyorlar. Çalgılarımız çok yetersiz. Örnek gösterebileceğimiz çalgı seçeneğimiz az. Tamamen öğretmenin aldırđığı kadarıyla var. Bence her BİLSEM’de olması gereken, Türkiye’nin her tarafında bütün çalgıları tanıtabilecek çalgıların olması gerekiyor BİLSEM’lerde. Çünkü BİLSEM’ler özel yerler. Ben oraya gittiğim için keman öğrendi öğrenciler ya da ukulele aldırđığım için ukuleleyi gördüler. Konsol piyano yok videolarını, görsellerini açıyorum ama gerçeği çok farklı. Üstün zekalıysa bu çocuklara biraz daha fazla harcama yapılması gerek her BİLSEM’e konsol piyano alınabilir bence. Bir sürü âtil halde piyanolar var illa çalınır halde olmasına gerek yok. Bu konuda donanım olarak yetersiz. Bir konser salonu yok mesela çocukların kendilerini sergileyebilecekleri konser salonlarının küçük bile olsa BİLSEM’lerde öğrencilerin bir sahne performansını deneyimleyebiliyor olması gerekir. Okulumuz başka bir okulun bahçesinde ek binada yer alıyor. Benim küçücük bir odam var mesela. Çocukların etüt odası yok. Çocuk dersten önce gelip çalışabilmeli sadece benim bulunduğum odada piyano var. Ders öncesi bir hazırlık yapmadan geliyor. Bu da bir eksiklik bence.”

K8: “Yeterli değil. Bir tane piyano var. 40 dakika bir öğrenci ile ilgilenirken diğeri öğrenci boşta kalıyor. Yeterli sayıda piyano ve çalışma odası olması gerekiyor. Bağlama, gitar, viyolonsel gibi çalgılar yok atölyemde olmasını isterim. Orff çalgıları

yetersiz. Bizim kurumumuzda sadece bir piyano var onunla idare etmeye çalışıyoruz. Farklı BİLSEM’lerde ödenekler daha farklı oluyor. Kayıt ekipmanları falan var.”

K9: “Fiziki koşullar yetersiz.30 kişi ile aynı anda orkestra çalışması yapmak istiyorum fakat böyle bir çalışma alanımız yok. İdare bu durumda yer veremeyeceğini, öğrenci sayılarını azaltmam gerektiğini söylüyor. Şöyle bir durum da var aynı saatte 4 öğrenci de farklı çalgılar çalmak istiyor. Aynı derste bir öğrenci keman, bir öğrenci piyano, diğeri de gitar istiyor böyle durumlarla da karşılaşıyoruz. Aynı saatte her bir öğrenciye istediği çalgıyı öğretiyorsun, buna mecbur kalıyorsun çünkü zaman yetmiyor.”

K10: “Biz kurumda 5 öğretmeniz 100’ e yakın öğrencimiz var. Branşlara bölünme açısından da çok şanslıyız. Gitar, viyolonsel, piyano, bağlama, keman ve ritim öğretmenlerimiz var. Okulumuzda bu konuda eksik hiçbir şeyimiz çok. Ses yalıtımı, stüdyo var. Çocukların bu imkanları kullanmasında da hiçbir sıkıntı yok. Stüdyomuzda çalıştığımız parçaların kaydını alıyoruz. Donanım açısından hiçbir eksliğimiz yok.”

Katılımcı görüşlerine yapılan betimsel analizde aşağıdaki Tablo 2.’de yer alan konu, tema ve kategoriler oluşturulmuş, bu konularda görüş bildiren katılımcı kodları ile ortak görüşlerin belirlenmesi adına aynı konuda ortak fikir bildiren katılımcı sayıları (*f*) frekans değeri olarak tabloda yer almıştır:

Tablo 4. 9. *Dokuzuncu Alt Probleme Yönelik Katılımcı Görüşlerinin Analizi*

Kategori	Tema	Konu	Katılımcı	<i>f</i>	Yüzde
Yetersiz	Fiziki ortam	Bilim ve sanat alanları ayrılmalı	K1	1	10
		Müzik dersleri için dersane uygun değil	K2, K3, K5, K7, K8	5	50
		Toplu çalışma alanı yok	K9	1	10
Yeterli	Çalgı, araç ve gereç	Yeteri sayıda ve çeşitte çalgı yok	K3, K5, K7, K8	4	40
	Fiziki ortam	Çok iyi durumda	K4, K6, K10	3	30
	Çalgı, araç ve gereç	Çok iyi durumda	K4, K6, K10	3	30
		Kalitesiz ama yeterli	K1	1	10
		Gerekli tüm çalgılar var	K2	1	10

Tablo 4. 9.’da görüldüğü üzere farklı BİLSEM’lerde görev yapan 10 katılımcının çalgı dersleri çerçevesinde gerekli çalgı, araç, gereç ve fiziki koşulların yeterliliğine yönelik görüşleri yetersiz ve yeterli olarak iki kategoriye ayrılmıştır. Katılımcıların verdikleri cevaplar genel olarak çalgı, araç ve gereç ile fiziki ortam temalarına ayrılmıştır.

Fiziki ortam temasında üç farklı konuda yetersizlikler bildirilmiştir. Bu kategoriye bakıldığında beş katılımcıyla en çok müzik ve çalgı derslerinin işlendiği dersanelerin yetersizlikleri bildirildiği görülür (K2, K3, K5, K7, K8). Bu yetersizlikler dersanelerin akustiğinin uygun olmaması, dersanelerin konumları ve diğer şartların oluşmaması şeklinde sıralanabilir.

Fiziki ortam yetersizlikleri kategorisinde bir katılımcı (K1) kendi çalıştığı kurumu örnek göstererek bilim ve sanat dersanelerinin birbirinden ayrı yerlerde olması gerektiğini, zorunluluk hallerinde resim ve müzik gibi sanat dersanelerinin aynı yerlerde olabileceği fakat bilim derslerinin işlendiği dersanelerin kesinlikle farklı bölgelerde olması gerektiğini bildirmiştir. Bununla birlikte aynı kategoride bir katılımcı ise bireysel dersler için yeterli koşullar sağlandığını fakat toplu müzik dersleri için gerekli şartları sağlayan dersanelerinin olmadığını belirtmiştir.

Yeterli kategorisine bakılacak olursa, üç katılımcı (K4, K6, K10) fiziki ortamın çalgı dersleri için çok iyi durumda olduklarını bildirmiştir. Aynı üç katılımcı çalgı, araç ve gereçler konusunda da çalıştıkları kurumların çok iyi durumda olduğunu belirtmişlerdir. Yeterli kategorisinde bu üç katılımcı dışında bir katılımcı (K1), çalgı, araç ve gereçler konusunda, özellikle çalgıların kalitesiz ama yeterli olduğunu belirtmiştir. Bir diğer katılımcı ise (K2) çalıştığı kurumda gerekli tüm çalgıların olduğu bildirmiştir.

BİLSEM'lerde çalgı derslerine yönelik gerekli çalgı, araç, gereç ve fiziki koşulların katılımcıların bulunduğu okullara göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bir katılımcı ders işlemeye uygun sınıfı olmazken başka bir katılımcının hem fiziki koşulları, çalgı dersine yönelik araç gereçleri yeterli düzeydedir. Bu durumda BİLSEM'lerde müzik sınıflarının, araç gereç ve çalgıların, bütün BİLSEM öğrencilerinin aynı olanaklardan faydalanabilmesi açısından belirli bir standartta olması gerektiği söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

BİLSEM’lerde müzik derslerinin işlenişi ile ilgili mevcut duruma yönelik görüşler incelendiğinde müfredat, sistem ve kurumla ilgili olarak üç farklı temada olumsuz görüşler, sistemin yapısı ve işleyişi ile ilgili ise olumlu görüşler bildirilmiştir. Sistemin yapısı ve işleyişi konularında olumlu görüşlerde fikir birliğinin sağlandığı, olumsuz kategoride ise daha bireysel ve kurumsal sebepler bildirildiği görülmüştür. Özer Keskin, Keskin Samancı ve Aydın da (2013) çalışmalarında aynı sorunlara veli, öğretmen, öğrenci ilişkileri bağlamında dikkat çekmişlerdir. Buradan yola çıkarak bazı katılımcıların çalıştıkları kurumlarda öğretmen ve öğrenci temelli problemler ile kurumun eksikliklerinden kaynaklı problemler olsa da katılımcıların büyük çoğunluğunun BİLSEM’lerin yapısı ve işleyişinden memnun oldukları görülmüştür.

Katılımcılar kendilerini çalgı öğretimine yönelik eğitim ve kişisel donanımlar bakımından genel olarak yeterli bulmaktadırlar. Satır da (2018) çalışmasında öğretmenlerin gerek aldıkları eğitimden kaynaklı gerekse hizmet içi eğitimlerin yetersizliğinden kaynaklı kendilerini yeterli görmediklerini bildirmiştir. Bununla birlikte BİLSEM’lerde genel olarak öğretmen sayısının öğrenci sayısını karşılamadığı, bazı çalgıları öğretecek öğretmenlerin bulunmadığı durumlar da bildirilmiştir. Bilgili'nin de (2017) farklı örneklem guruplarıyla yaptığı çalışmalarda öğretmen ve çalgı yetersizliklerine değinmesi, bu konudaki eksikliği teyit etmektedir. Kendini yeterli gören bazı katılımcılar ise ‘kendi çalgımda yeterli’, ‘kendi alanımda yeterli’, ‘bazı durumlarda yetersiz’ gibi konulara da değinmişlerdir.

Katılımcıların bazıları konuyla ilgili çalıştaylara katılsa da hiçbiri üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik bir eğitim almamıştır. Bununla birlikte bu konuya yönelik eğitimlerin olması gerektiği görüşü hakimdir.

BİLSEM’deki üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik mevcut duruma yönelik kişisel, kurumsal ve sistemsel zorluklar gibi olumsuz kategorideki konularda görüş birliği sağlanmış, olumlu kategoride ise öğrenci yetenekleri, öğretmen uygulamaları ve kurumun esnekliğinin avantajları konusunda görüşler bildirilmiştir. Çalgı dersi ile ilgili gerekli değil, zorunlu değil, zorluklar mevcut, diğer öğrencilere nispeten daha verimli, farklı çalgılar öğretilmeli ve esnek planlama yapabilme gibi temalar öne çıkmıştır. BİLSEM’in sisteminin herhangi bir müzik okuluna benzememesi ve uzmanlarca detaylı bir eğitim programı hazırlanmamasından ötürü katılımcılar bireysel olarak sistemlerini oluşturmuşlardır. Satır (2018) ile Adızel ve Özmenteş (2018) de çalışmalarında müfredatın yoksunluğu ile ilgili benzer problemler tespit etmişlerdir. Katılımcılar kendi sistemlerini oluştururken de BİLSEM’in yapısından kaynaklanan kolaylıklardan faydalanmışlardır.

Bununla birlikte müzik alanında belli bir eğitim birlikteliğinin sağlanamaması bazı zorlukları da doğurmaktadır.

Çalgı eğitimi müfredatının üstün yetenekli çocuklara yönelik kişiselleştirilmesi ile ilgili olumlu ve olumsuz görüşler bulunmaktadır. Katılımcıların verdiği cevaplardan çalgı eğitimi müfredatının olmadığı, BİLSEM'e özel bir müfredat hazırlanması gerektiği, derslerin kişiselleştirilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Adızel de (2017) çalışmasında müfredatın öğrenci özelliklerine göre kişiselleştirilmesi gerektiğine değinmiştir. Olumlu kategorideki konularda daha çok fikir birliğinin sağlandığı görülmüş, olumsuz kategoride ise BİLSEM'e göre bir müfredatın olmaması, bunun kişiselleştirme konusunda hem avantaj hem de dezavantajları olduğu konusunda yoğunlaşma olduğu görülmüştür.

Katılımcılar kendi çalgıları ve diğer çalgılar açısından mevcut müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik yeterliği konusunda iki muhalif görüş ortaya koymuşlardır. Büyük çoğunluğun görüşüne göre müfredatta esneklik olmasından dolayı katılımcılar zaten istedikleri programı uygulayabilirler bu yüzden yeterlidir sonucu ortaya çıkmıştır. Bir diğer kategoride ise müfredatta yaratıcılığın eksik olduğu, müfredatın eksiklikler içerdiği ya da çalgı için bir müfredat olmadığı ve müfredatın esnek olmadığına yönelik yetersizlikler belirtilmiştir. BİLSEM'in kuruluş amaçları arasında yer alan yaratıcılığın geliştirilmesi konusunun bir eksiklik olarak bildirilmesi diğer çalışmalardan farklı olarak elde edilen bulgulardan birisidir. Buradan yola çıkarak her çalgı için sınıf bazında seviyelendirilmiş özel bir müfredat belirlenmeli fakat bu müfredat öğretmen inisiyatifinde esnetilerek öğrenciye göre kişiselleştirilebilmeli sonucuna varılmıştır.

Katılımcılar Piyano, Keman, Bağlama, Çello, Ut, Gitar ve Ritim Çalgı eğitimleri konusunda görüş bildirmişlerdir. Genel olarak klasik metotların kullanılması gerektiği görüşü hâkim olsa da klasik metotların dışında kalan metotları kullanan ve tavsiye eden katılımcılar da bulunmaktadır. Katılımcılar ayrıca ortak fikir olarak BİLSEM'lerde çok farklı seviyelerde çalgı eğitimleri verdiklerini, öğrencilerin anlayış ve yetenek değişkenlerinin de oldukça farklı olabildiğini bu yüzden tek bir metottan ilerlemenin pek doğru olmayacağını belirtmişlerdir. Buradan yola çıkarak eğer öğretmen o çalgıyı öğretme konusunda yetkin birisi ise kullanılan metodun öğretmen tarafından öğrenciye göre belirlenmesinin daha doğru olabileceği sonucuna varılmıştır. Bu durum çoğu müzik okulunda da zaten bu şekilde uygulanmaktadır.

Haftalık çalgı ders saatini yeterli bulan katılımcılar müzik derslerine ayrılan 6-8 saatin istedikleri kadar kısmını kendi inisiyatiflerine göre çalgı dersine ayırabildikleri için

verimli bir şekilde çalgı dersi işleyebildiklerini belirtmişlerdir. Ders saatlerini yetersiz bulan katılımcılar ise genellikle çalgı ders saatlerini istedikleri gibi kullanamamaktan ve bireysel ders imkânı olmamasından ötürü yetersizlikler bildirmişlerdir. Bilgili de (2017) ders saatlerinin arttırılmasına yönelik sonuç ve önerilere ulaşmıştır. Katılımcıların görüş ve önerileri ders saatlerinin öğretmen inisiyatifinde olduğu müddetçe, gerekli teknik imkanlar da sağlanırsa yeterli olduğunu göstermektedir.

Çalgı dersleri çerçevesinde gerekli çalgı, araç, gereç ve fiziki koşulların yetersizliğine yönelik müzik ve çalgı derslerinin işlendiği dershanelerin akustiğinin uygun olmaması, dershanelerin konumları ve diğer şartların oluşmaması gibi nedenler bildirilmiştir. Satır (2018) yaptığı çalışmada BİLSEM'lerdeki dersliklerin sayıca ve nitelikçe yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yeterli kategorisinde ise bazı katılımcılar fiziki ortamın, çalgı, araç ve gereçlerin çalgı dersleri için çok iyi durumda olduklarını bildirmiştir. Buradan yola çıkarak farklı kurumların kendi yetersizlikleri olduğu görüşmüştür.

Tüm bu sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- BİLSEM'lerin yapısı ve işleyişi konusunda tüm BİLSEM öğretmenleri detaylıca bilgilendirilmeli ve kurumsal kimlik tüm öğretmenlere kazandırılmadır,
- Bazı BİLSEM'lerdeki öğrenci sayısına yeterli müzik öğretmeni ataması yapılmalı ve atamalar yapılırken öğretmenin çalgısı da göz önünde bulundurulmalı,
- BİLSEM müzik öğretmenlerine üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitime yönelik hizmet içi eğitimler verilmeli,
- Müzik eğitim fakültelerinde üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitime yönelik dersler yer almalı,
- BİLSEM'lerde müzik derslerinin içeriğinde uygulamada zaten yer alan çalgı eğitimi resmi olarak yer almalı, buna yönelik yönergeler hazırlanmalı,
- Müfredatların uygulanabilirliği denetlenmeli ve buna yönelik düzeltme ve değişiklikler yapılmalı,
- Çalgı eğitime yönelik seviyelendirilmiş müfredatlar hazırlanmalı,
- BİLSEM öğretmenleri seçilirken alanında uzman olması kriteri getirilmeli,
- Haftalık müzik ders saatlerinde uygulamada mevcut olan çalgı dersleri için gerekli ortam ve şartlar sağlanmalı,
- Kurumların yetersizliklerine yönelik denetim ve düzenlemeler yapılmalı,

- Üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimi konusunda bilimsel çalışmalar yapılmalı,
- Üniversitelerin müzik eğitimi bölümlerinde özel yetenekli öğrencilerin müzik eğitimi konularında dersler verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Adızel, B. F. (2017). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Antalya.
- Adızel, B. F. ve Özmenteş, G. (2018). Müzik alanı öğrenci velilerinin eğitim süreçlerine yönelik farkındalıkları: antalya bilsen örneği. *Journal of Research in Education and Teaching*, 7(3), 225–232.
- Akça, O. M., Şen, Ç. & Kurtaslan, Z. (2019). Bilim ve sanat merkezleri müzik alanı öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarının belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 123–145.
- Bilgili, B. (2017). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2017). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (27. Baskı.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ceylan, L. C. & Önal, H. (2018). Bilim ve sanat merkezlerinde destek eğitimi almış 5. 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(23), 1163–1178.
- Cutts, N. E. & Moseley, N. (2001). *Üstün Zekâlı ve Yetenekli Çocukların Eğitimi*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Çağlak Eker, T. & Şentürk, N. (2017). Bilim ve sanat merkezlerinde verilen piyano eğitiminin incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(64), 138-149..
- Çetin, Ş. & Mertol, H. (2017). Bilim ve sanat merkezinde müzik yeteneği ile tanılanmış öğrencilerin kaufman ölçeğine göre yaratıcılık alanlarının belirlenmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 13(4), 811–825.
- Demir, A. (2019). *Bilim ve sanat merkezinde müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ece, A. S., Eren, A., Okay, H. H. ve Kaplan Kilmen, S. (2018). *Bilim ve Sanat Eğitim Merkezleri 2018 Yılı Müzik Alanı Öğrenci Tanılama Testi*. Bolu: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Eskioğlu, I. (2003). *Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri bildirisi*, Cumhuriyetin 80. Yılında Müzik Eğitimi Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya.

- Evin, A. Z. (2019). *Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün müzik yetenekli öğrencilerin tanınmasında karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Jerman, J., Pretnar, T. (2006). Comparative analysis of musical abilities of 11-year-olds from Slovenia and the island of Martinique. *Education 3-13*, 34(3), 233-242.
- Karakoç, E. (2016, Mayıs). *Bilim sanat merkezleri, müzik biriminin genel durumu, sorunları ve çözüm önerileri*. Müzed Uluslararası 2. İpekyolu Müzik Konferansı, Bolu.
- Mcpherson, G. E. (2015). *The Child As Musician: A Handbook Of Musical Development*, Oxford: Oxford University Press.
- Mertoğlu, E. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların ritim algılamalarının incelenmesi*, Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özal Göncü, İ. (2016). 4-6 yaş anaokulu çocuklarına uygulanan müzik eğitiminin müziksel ses ve işitsel algı gelişimlerine etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 2382-2392.
- Özden Ebeperi, D. (2019). Salihli bilim ve sanat merkezi müzik alanı mezunlarının aldıkları eğitimin meslek durumlarına etkisi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (15), 78–90. doi:10.31722/ejmd.668504
- Özer Keskin, M., Keskin Samancı, N. & Aydın, S. (2013). Bilim ve sanat merkezleri: mevcut durumları, sorunları ve çözüm önerileri. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 78–96.
- Özer, B. (2020). Türkiye’de bilsem müzik alanına yönelik yapılan çalışmalar: sistematik bir derleme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, (C. 16). doi:10.26466/opus.758001
- Passow, A. H. (1981). The nature of giftedness and talent. *Gifted Child Quarterly*, 25(1), 5-10.
- Renzulli, J. S. (1986). *Systems and models for developing programs for the gifted and talented*. Londra: Creative Learning Press.
- Satır, A. (2018). *Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Sazak, N (2008). Müziksel algılamının temel boyutları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(5), 1303-5134
- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamasının değerlendirilmesi*.

Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Tufan, S. (1992). *Müzikte Erken Eğitimin Önemi ve Koşulları*, 2000'e Doğru Müzik ve Sahne Sanatları Eğitimimizde Yeni Düşünceler Sempozyumu, Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, İstanbul.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar, ilkeler, yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*, (Genişletilmiş Üçüncü Baskı). Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.

EKLER

Ek 1. Görüşme Açıklaması

Bu yarı yapılandırılmış görüşme formu, Pamukkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Ufuk YAĞCI danışmanlığında yapılan "Bilsem'de Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocukların Çalgı Eğitimine Yönelik Görüşleri" başlıklı Yüksek Lisans tezine yönelik veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki 20 adet açık uçlu görüşme sorusuna verdiğiniz yanıtlar sadece bu araştırma ve makalesi için kullanılacak ve araştırmada isminiz gizli tutulacaktır. Sunduğunuz değerli bilgiler için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Çiğdem KARAGÜN
Pamukkale Üniversitesi
Müzik Eğitimi BD
Yüksek Lisans Öğrencisi

GÖRÜŞME FORMU

Görüşme No :

Görüşme Tarihi :

Görüşme Yapılan Katılımcı :

A. Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek

2. Yaşınız :

3. Eğitim Durumunuz : () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora

4. Mezun olduğunuz kurum: () Konservatuvar () GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
() Güzel Sanatlar Fakültesi () Diğer (Lütfen açıklayınız).....

5. Kaç yıldır çalgı eğitimi veriyorsunuz?

6. Uzmanlık alanınız hangi yaş gruplarını kapsıyor

() Erken yaş piyano eğitimi () Orta düzey piyano eğitimi

() İleri düzey piyano eğitimi () Tümü

7. Bilsem kurumlarında halen çalgı eğitimi veriyor musunuz?

() Evet () Hayır

8. Bilsem kurumlarında hangi çalgı eğitimlerini veriyor musunuz?

...

B. Görüşme Soruları

1. Bilem'deki müzik derslerinin işlenişi ile ilgili mevcut duruma yönelik görüşleriniz nelerdir? Önerileriniz varsa nedenleriyle birlikte açıklayınız.
2. Bilem'de çalgı öğretimine yönelik kendinizi eğitim ve kişisel donanımlar anlamında yeterli buluyor musunuz? Nedenleri ile birlikte açıklar mısınız?
3. Üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik daha önce eğitim aldınız mı? Aldıysanız hangi kurumda, hangi eğitimleri aldığınızı açıklar mısınız?
4. Bilem'deki üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik mevcut duruma yönelik görüş ve önerilerinizi açıklar mısınız?
5. Halihazırda uyguladığınız çalgı eğitimi müfredatı varsa bu müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik kişiselleştirilmesi adına görüşleriniz nelerdir?
6. Mevcut müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik yeterliliği konusunda neler düşünüyorsunuz? Kendi çalgınız ve diğer çalgılar açısından görüş ve önerileriniz nelerdir?
7. Bilem'de dersini verdiğiniz çalgılarda, derslerde kullandığınız çalgı metodlarına yönelik görüşleriniz nelerdir? Hangi metotları kullanıyorsunuz? Üstün yetenekli öğrencilerde kişisel bazda farklı metodlar kullanıyor musunuz?
8. Bilem'de haftalık çalgı ders saatine yönelik görüşleriniz nelerdir?
9. Bulduğunuz Bilem'de özellikle çalgı derslerine yönelik gerekli enstrüman, araç, gereç ve fiziki koşulların yeterliliğine yönelik görüşleriniz nelerdir?

Ek 2. Uzman Görüşü Formu

Saygıdeğer hocam, Pamukkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda Doç. Dr. Ufuk YAĞCI danışmanlığında yapılan “Bilsem’de Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocukların Çalgı Eğitimine Yönelik Görüşleri” başlıklı Yüksek Lisans tezine yönelik veri toplamak amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun Geçerlik-Güvenilirlik şartlarını sağlamak amacıyla görüş ve önerilerinize başvurmak istiyorum. Alan uzmanı olarak, aşağıda yer alan 9 adet açık uçlu görüşme sorusunun, yapılacak nitel araştırma için yeterli ve uygun olup olmadığına yönelik görüşlerinizi aşağıda yer alan formda işaretlemenizi ve varsa önerilerinizi rica ediyorum. Verdiğiniz yanıtlar sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Değerli görüşleriniz için teşekkür ederim.

Çiğdem KARAGÜN
Pamukkale Üniversitesi
Müzik Eğitimi BD
Yüksek Lisans Öğrencisi

No	Soru	Uygundur	Uygun Değildir	Açıklama ve Öneri
1	Bilsem'deki müzik derslerinin işlenişi ile ilgili mevcut duruma yönelik görüşleriniz nelerdir? Önerileriniz varsa nedenleriyle birlikte açıklayınız.			
2	Bilsem'de çalgı öğretimine yönelik kendinizi eğitim ve kişisel donanımlar anlamında yeterli buluyor musunuz? Nedenleri ile birlikte açıklar mısınız?			
3	Üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik daha önce eğitim aldınız mı? Aldıysanız hangi kurumda, hangi eğitimleri aldığınızı açıklar mısınız?			
4	Bilsem'deki üstün yetenekli öğrencilerle çalgı eğitimine yönelik mevcut duruma yönelik görüş ve önerilerinizi açıklar mısınız?			
5	Halihazırda uyguladığınız çalgı eğitimi müfredatı varsa bu müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik kişiselleştirilmesi adına görüşleriniz nelerdir?			
6	Mevcut müfredatın üstün yetenekli çocuklara yönelik yeterliliği konusunda neler düşünüyorsunuz? Kendi çalgınız ve diğer çalgılar açısından görüş ve önerileriniz nelerdir?			
7	Bilsem'de dersini verdiğiniz çalgılarda, derslerde kullandığınız çalgı metodlarına yönelik görüşleriniz nelerdir? Hangi metotları kullanıyorsunuz? Üstün yetenekli öğrencilerde kişisel bazda farklı metodlar kullanıyor musunuz?			
8	Bilsem'de haftalık çalgı ders saatine yönelik görüşleriniz nelerdir?			
9	Bulduğunuz Bilsem'de özellikle çalgı derslerine yönelik gerekli enstrüman, araç, gereç ve fiziki koşulların yeterliliğine yönelik görüşleriniz nelerdir?			

Alan Uzmanının

Adı-Soyadı :

Tarih :

İmza :